

Lemin kunta

Tilinpäätös 2025

Maalaismarkkinat 16.8.2025. Kuvaaja Petri Tulkki / RoboDroneS

Kunnanhallitus 23.3.2026

SISÄLLYSLUETTELO

1	TOIMINTAKERTOMUS.....	4
1.1	OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	4
1.1.1	Kunnanjohtajan katsaus	4
1.1.2	Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	5
1.1.2.1	Kunnan päätöksenteko-organisaatio	5
1.1.2.2	Kunnanviraston organisaatio 31.12.2025	10
1.1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	11
1.1.4	Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	12
1.1.4.1	Olennaiset tapahtumat tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen.....	12
1.1.5	Kunnan henkilöstö	16
1.1.6	Ympäristöasiat	17
1.1.7	Muut ei-taloudelliset asiat.....	18
1.1.8	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	19
1.1.9	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista.....	19
1.1.10	Selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta	20
1.2.	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	22
1.2.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	22
1.2.2	Toiminnan rahoitus	24
1.3	RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET.....	26
1.3.1	Tase ja sen tunnusluvut.....	26
1.4	KOKONAISTULOT JA -MENOT.....	29
1.5	KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	30
1.5.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	30
1.5.2	Konsernin toiminnan ohjaus	31
1.5.3	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	32
1.5.4	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	32
1.5.5	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	32
1.5.6	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	33
1.6	TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	39
1.6.1	Asiaa koskeva sääntely	39

1.6.2	Tilikauden tuloksen käsittely	39
2	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	40
2.1	Tavoitteiden, määrärahojen ja tulosarvioiden toteutuminen	40
2.1.1	Käyttötalouden toteutuminen	40
2.1.2	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	85
2.1.3	Investointien toteutuminen	89
3	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	101
3.1	Tuloslaskelma	101
3.2.	Rahoituslaskelma	102
3.3	Tase	103
3.4	KONSERNILASKELMAT	105
3.4.1	Konsernituloslaskelma	105
3.4.2	Konsernitase	106
3.4.3	Konsernirahoituslaskelma	108
4	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	109
4.1	Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	109
4.1.1	Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät	109
4.1.2	Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	110
4.1.3	Konsernitalinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	111
4.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	112
4.3	Tasetta koskevat liitetiedot	115
4.3.1	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	115
4.3.2	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	117
4.4	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	119
4.5	Ympäristöasioiden esittäminen	121
4.6	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	122
5	ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET, LEMIN KUNNAN VESIHUOLTOLAITOS	124
5.1	Toimintakertomus 2025	124
5.2	Vesihuollon tuloslaskelma	125
5.3	Vesihuollon tase	126
5.4	Vesihuollon rahoituslaskelma	128
6	TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	130
7	LUETTELOT JA SELVITYKSET	130

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Vuosi 2025 oli Lemille merkittävien muutosten aikaa. Kunnanjohtaja vaihtui, ja kesäkuussa työnsä aloitti uusi, kuntavaaleissa valittu valtuusto. Muutos nähtiin myös väkiluvussa: Lemi oli Etelä-Karjalan ainoa kunta, jonka asukasluku kasvoi vuoden aikana. Suhteellinen kasvumme oli yhtä vahvaa kuin Nokialla tai Seinäjoella ja jopa vahvempaa kuin Vantaalla. Kasvu oli voimakkaan nettomuuton ansiota, mutta myös syntyvyys kääntyi ilahduttavaan nousuun edellisvuoteen verrattuna.

Talouden osalta saavutimme tärkeän virstanpylvään. Toimitimme valtiovarainministeriölle raportin vuoden 2024 sopeuttamistoimista, joiden ansiosta kunnan viimeisetkin alijäämät saatiin katettua. Arviointimenettely päättyi toivottuun lopputulokseen, ja vuoden 2025 ylijäämäinen tilinpäätös vahvistaa talouttamme entisestään. Vaikka vierastan sanaa *”ylijäämäpuskuri”*, talouden tasapaino tuo meille turvaa. On kuitenkin muistettava, että raskaiden sopeutusvuosien jälkeen liikkumavaramme on yhä kapea. Tulevat investoinnit ja käyttötalouden menolisäykset on rakennettava kestäväälle pohjalle, jotta saavutettu tasapaino säilyy.

Kunnassamme halutaan katsoa rohkeasti tulevaan. Lukuisat kohtaamiset ja keskustelut ovat osoittaneet, että meillä on aitoa halua kehittää kuntastrategiaa ja viestiä *”lemiläisestä tekemisen meaningistä”* ylpeydellä.

Vuosi 2025 merkitsi itselleni henkilökohtaisesti paluuta kuntapuolelle. Se on sujunut mutkattomasti, ja yhteistyö henkilöstön, päättäjien sekä kuntalaisten kanssa on alkanut erinomaisesti. Lämmin kiitos teille kaikille kuluneesta vuodesta ja arvokkaasta panoksestanne kunnan hyväksi. Tästä on hyvä jatkaa yhteistä työtä Lemin parhaaksi!

Lemillä 16.3.2026

Arto Ylönen
kunnanjohtaja

1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

1.1.2.1 Kunnan päätöksenteko-organisaatio

Kunnan johtaminen jakautuu poliittiseen johtamiseen ja ammattijohtamiseen. Kunnan ylin johtaminen koostuu valtuustosta, kunnanhallituksesta ja kunnanjohtajasta. Luottamushenkilöorganisaatio muodostaa varsinaisen päätöksenteko-organisaation. Kunnan strategisissa asioissa päätösvalta on luottamushenkilöillä ja operatiivisessa johtamisessa viranhaltijoilla. Hallinnon järjestämisestä on määrätty lainsäädännön ohella hallintosäännössä. Kunnanvaltuusto hyväksyi uudistetun hallintosäännön 23.9.2024 § 30 ja hallintosääntö tuli voimaan heti. Hallintosäännön muutoksia, joita oli tarpeellista tehdä organisaation ja lainsäädännön muutosten vuoksi, valmisteltiin loppuvuodesta 2025.

Valtuuston päätettävät asiat päätösehdotuksineen valmistelee kunnanhallitus. Tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä koskevan ehdotuksen tekee tarkastuslautakunta. Kunnanhallituksen ja lautakuntien päätettävien asioiden valmistelu ja täytäntöönpano ovat viranhaltijoiden keskeisiä tehtäviä, jotka hoidetaan sovitun työnjaon mukaisesti kunnanjohtajan johdolla.

Lemin kunta on mukana kuntalaisaloite.fi -järjestelmässä. Kunnan asukkailla ja muilla jäsenillä on oikeus tehdä kunnalle aloitteita sen toimintaa koskevissa asioissa. Aloiteoikeus perustuu kuntalain 23 §:ään. Kuntalaki takaa kuntalaisille oikeuden tehdä kunnalle aloite sen toimintaa koskevissa asioissa.

Tilivelvollisia ovat kunnanhallituksen ja lautakuntien jäsenet sekä seuraavat viranhaltijat: kunnanjohtaja, rehtori, tekninen johtaja, varhaiskasvatusjohtaja, rakennustarkastaja ja hyvinvointikoordinaattori. Tilivelvollisuus voidaan todeta ilman luettelointia myös jälkikäteen, esimerkiksi itsenäisestä tehtäväkokonaisuudesta vastaava viranhaltija on tilivelvollinen oman tehtäväkokonaisuutensa osalta.

Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuustoon kuuluivat 1.1.2025-31.5.2025 seuraavat henkilöt:

Holopainen Petteri	viljelijä	Keskusta
Junni Antti	veturinkuljettaja, yrittäjä	SDP
Junnikkala Mika	yrittäjä	Keskusta
Kahelin Jari	tuotepäällikkö	SDP
Karhu Anu	maatalousyrittäjä	Keskusta
Konttinen Tuula	perhehoitaja	Keskusta
Laitinen Sonja	alue- ja järjestöasiantuntija	SDP
Laurikainen Ritva	perhepäivähoitaja	Keskusta
Makkonen Esa	upseeri, evp	Keskusta
(3.1.2025 erosi Lemin kokoomuksesta, hyväksytty 28.1.2025 sitoutumattomana Keskustaan)		
Mielikäinen Juha	avainasiakaspäällikkö	Kokoomus
Nisonen Lasse	torninosturinkuljettaja	Perussuomalaiset
Okko Veli-Pekka	yrittäjä	Kokoomus
Ovaskainen Jarkko	tekninen ostaja	Kokoomus
Penttilä Arto	lehtori	Kokoomus
Rings Mervi	KTM	Kokoomus
Stoor Jussi	Ekonomi	Lemin sitoutumattomat
Taipale Henri	Maanviljelijä	Keskusta
Tapanainen Matti	opettaja, eläkkeellä	Keskusta
Tölski Jarmo	agrobiologi, sijaisopettaja	Keskusta
Värtö Nina	myyntipäällikkö	Kokoomus

Kevään 2025 kuntavaaleissa valittiin kunnanvaltuusto, jonka toimikausi on 1.6.2025 - 31.5.2029. Kunnanvaltuustoon 1.6.2025 alkaen kuuluvat seuraavat henkilöt:

Alaoutinen Kaisa	varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	Sosialidemokraatit
Haiko Riina	metsätalousinsinööri, diplomi-insinööri	Keskusta
Hänninen Anni	sosionomi (AMK)	Sosialidemokraatit
Hänninen Taavi	seurakuntamestari	Kokoomus
Joenperä Jari	autoteknikko	Kokoomus
Junni Antti	veturinkuljettaja	Sosialidemokraatit
Junnikkala Mika	yrittäjä	Keskusta
Kahelin Jari	tuotepäällikkö	Sosialidemokraatit
Karhu Anu	maatalousyrittäjä	Keskusta
Klemi Teemu	sähköasentaja	Keskusta
Kärnä Anna-Liisa	lähihoitaja, tiiminvetäjä	Sosialidemokraatit
Lehtimäki Lasse	diplomi-insinööri	Kokoomus
Mielikäinen Juha	insinööri (AMK), projektipäällikkö	Kokoomus
Nisonen Lasse	yrittäjä, torninosturin kuljettaja	Perussuomalaiset
Penttilä Arto	lehtori	Kokoomus
Pesari-Junnonen Anu	sairaanhoitaja, terveydenhoitaja	Kokoomus
Rings Mervi	KTM	Kokoomus

Savolainen Samu
Tapanainen Matti
Tuuliainen Enni
Tölski Jarmo

voimalaitostyöntekijä
opettaja, eläkeläinen
restonomi (YAMK), kotitalousasiantuntija
agrologi

Keskusta
Keskusta
Kokoomus
Keskusta

Kunnanvaltuuston puheenjohtajana toimi Juha Mielikäinen 31.5. saakka ja 1.6.2025 alkaen on toiminut Jarmo Tölski, ensimmäisenä varapuheenjohtajana Taavi Hänninen sekä toisena varapuheenjohtajana Jari Kahelin. Kunnanvaltuuston kokouksissa ei ole esittelijää. Pöytäkirjanpitäjänä on toiminut vt. kunnanjohtaja ja 1.8.2026 alkaen kunnanjohtaja.

Kunnanvaltuusto asettaa kunnan toiminnan päämäärät ja tavoitteet muun muassa kunnan strategiassa, talousarviossa ja taloussuunnitelmassa ja tarpeen mukaan myös erillispäätöksillä. Valtuusto ohjaa alemman tasoista päätöksentekoa hallintosäännöllä sekä tekee monia tärkeitä yksittäisiä, mm. maankäyttöä koskevia päätöksiä. Valtuusto määrää vuosittain myös kunnan tulo- ja kiinteistöveroprosentit ja käsittelee edellisen vuoden tilinpäätöksen.

Valtuuston kokoukset ovat julkisia, jollei kokouksessa käsitellä asiaa tai asiakirjaa, joka on lailla säädetty salassa pidettäväksi tai jollei valtuusto muuten painavan syyn vuoksi jossakin asiassa toisin päättä (kuntalaki 101 §).

Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen jäseniä 1.1.2025-31.5.2025 olivat

Karhu Anu	puheenjohtaja
Rings Mervi	varapuheenjohtaja
Ovaskainen Jarkko	
Värtö Nina	
Tölski Jarmo	
Makkonen Esa	
Junni Antti	

Kunnanhallituksen jäseniä 1.6.2025 alkaen ovat olleet

Mielikäinen Juha	puheenjohtaja
Karhu Anu	varapuheenjohtaja
Rings Mervi	
Tuuliainen Enni	
Junnikkala Mika	
Kärnä Anna-Liisa	
Junni Antti	

Kunnanhallitus on kunnan keskeinen hallintoviranomainen. Kokouksissa päätöksenteko tapahtuu kunnanjohtajan esittelystä. Pöytäkirjanpitäjinä ovat toimineet hallintosihteri ja hallinnon asiantuntija. Läsnäolo-oikeus on valtuuston puheenjohtajilla, jotka eivät kuitenkaan osallistu päätöksentekoon. Vanhus- ja vammaisneuvoston edustajaa voidaan kuulla asiantuntijana vanhuksia ja vammaisia koskevissa asioissa.

Kunnanhallitus johtaa kunnan hallintoa, valmistelee valtuuston päätettävät asiat ja huolehtii valtuuston päätösten täytäntöönpanosta sekä valvoo valtuuston päätösten lainmukaisuutta. Kunnanhallitus edustaa kuntaa ja valvoo sen etuja. Kunnanhallitus käyttää kunnan päätösvaltaa lukuisissa yksittäisissä asioissa eri elämäntilanteilla. Kunnanhallituksen tehtäviin kuuluu myös elinkeinoelämän edistäminen.

Kunnan muiden toimielinten kuin valtuuston kokoukset ovat suljettuja, ellei toimielin päättäjä halua kokoustaan julkisena.

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan tehtäviin kuuluvat opetustoimi, varhaiskasvatus, kulttuuri, vapaa-aikatoimi ja kirjastopalvelut.

Sivistyslautakunnan jäseniä olivat 1.1.-31.5.2025 olivat

Okko Veli-Pekka	puheenjohtaja
Ovaskainen Jarkko	varapuheenjohtaja
Taipale Henri	
Konttinen Tuula	
Ala-Outinen Kaisa	
Kahelin Jari	
Papinniemi Sari	

Sivistyslautakunnan jäseniä 1.6.2025 alkaen ovat olleet

Penttilä Arto	puheenjohtaja
Haiko Riina	varapuheenjohtaja
Pesari-Junnonen Anu	
Lehtimäki Lasse	
Savolainen Samu	
Hänninen Anni	
Alaoutinen Kaisa	

Kunnanhallituksen edustajana on ollut Tuuliainen Enni. Sivistyspalveluiden toimialaa johtaa rehtori perusopetuksen osalta ja varhaiskasvatusjohtaja varhaiskasvatuspalveluiden osalta ja kunnanjohtaja muiden sivistyspalvelujen tulosalueiden osalta. Kunnanjohtaja vastaa sivistyspalvelujen kokonaiskoordinoinnista. Lautakunnan esittelijänä toimii toimialajohtaja. Pöytäkirjanpitäjinä ovat toimineet hallintosihteeri, hallinnon asiantuntija ja vt. kunnanjohtaja.

Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan jäseniä 1.1.-31.5.2025 olivat

Holopainen Petteri	puheenjohtaja
Penttilä Arto	varapuheenjohtaja
Laurikainen Ritva	
Husu-Tuuliainen Tarja	
Junnikkala Mika	

Tuomi Paula
Hirvi Juho

Teknisen lautakunnan jäseniä 1.6.2025 alkaen ovat olleet

Tapanainen Matti	puheenjohtaja
Hänninen Taavi	varapuheenjohtaja
Tuuliainen Enni	
Rings Mervi	
Silventoinen Jutta	
Kahelin Jari	
Klemi Teemu	

Kunnanhallituksen edustajana on ollut Karhu Anu. Tekninen lautakunta huolehtii kunnan toimesta tapahtuvasta rakentamisesta, kunnossapito- ja käyttötehtävistä sekä toimii lupaviranomaisena rakennustoimen asioissa. Esittelijänä ja pöytäkirjanpitäjänä kokouksissa on toiminut tekninen johtaja.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta hoitaa kuntalain 121 §:ssä sille määrätty tehtävät.

Tarkastuslautakunnan jäseniä 1.1.2025-31.5.2026 olivat

Tapanainen Matti	puheenjohtaja
Nisonen Lasse	varapuheenjohtaja
Rikula Taru	
Tuomi Paula	
Olkkonen Eila	

Tarkastuslautakunnan jäseniä 1.6.2025 alkaen ovat olleet

Joenperä Jari	puheenjohtaja
Nisonen Lasse	varapuheenjohtaja
Kaittola Helena	
Olkkonen Eila	
Lohtander Mika	

Lautakunnan kokouksissa esittelijänä on toiminut puheenjohtaja. Pöytäkirjanpitäjinä ovat toimineet puheenjohtaja sekä tarkastaja, BDO Auditor Oy. Kunnan hallinnon ja talouden tarkastaja vuosille 2022-2025 oli BDO Auditor Oy.

Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunnan jäseniä 1.1.-31.5.2025 olivat

Sairanen Heli	puheenjohtaja
Papinniemi Sari	varapuheenjohtaja
Kymäläinen Oskari	
Olkkonen Eila	
Stoor Jussi	

Keskusvaalilautakunnan jäseniä 1.6.2025 alkaen ovat olleet

Tiittanen Tapio	puheenjohtaja
Papinniemi Sari	varapuheenjohtaja
Pesari Markku	
Olkkonen Eila	
Karppanen Kari	

Lautakunnan tehtävänä on yleisten vaalien ja kansanäänestysten toimeenpano. Päätöksenteko tapahtuu puheenjohtajan selostuksesta ja sihteerinä on toiminut hallinnon asiantuntija.

1.1.2.2 Kunnanviraston organisaatio 31.12.2025

Kunnanvaltuusto hyväksyi uudistetun hallintosäännön voimaan 23.9.2024 alkaen. Sen mukaan kunnalla on neljä toimialajohtajaa: kunnanjohtaja, rehtori, varhaiskasvatusjohtaja ja tekninen johtaja.

Kunnanviraston päällikkö on kunnanjohtaja.

KUNNANVIRASTO*Kunnanjohtaja*

<i>HALLINTOPALVELUJEN TOIMIALA</i>	<i>SIVISTYSPALVELUJEN TOIMIALA</i>	<i>TEKNISTEN PALVELUJEN TOIMIALA</i>
Kunnanjohtaja	Kunnanjohtaja Rehtori Varhaiskasvatuksen johtaja	Tekninen johtaja
Hallinnon asiantuntija Palkkasihteeri Laskentasihteeri Hallintosihteeri Talousasiantuntija	Hyvinvointikoordinaattori Palvelusihteeri	Rakennustarkastaja

Kunnanjohtaja Kati Rekola irtisanoutui virasta 30.1.2025. Tekninen johtaja toimi oman viran ohella vt. kunnanjohtajana. Arto Ylönen aloitti kunnanjohtajana 1.8.2025. Lauri Hyppönen aloitti 7.1.2025 määräaikaisena ja 1.2.2025 virkaa toimittavana rehtorina ja perusopetuksen toimialajohtajana.

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Kuntaliiton 3.2.2026 tiedotteen mukaan kuntatalouden tila heikkeni odotetusti vuodesta 2024. Kuntien kustannukset kasvoivat muun muassa TE-palvelu-uudistuksen myötä reippaasti. Talouden tilan heikkenemistä selittävät myös verotulojen aleneminen sekä valtionosuuksien leikkaukset. Kunnat ylsivät torjuntavoittoon eli rahoittivat heikosta työllisyydestä johtuvia lisäkustannuksia muista tehtävistä sopeuttamalla.

Kunnat myivät omaisuuttaan vuonna 2025 kuitenkin sadoilla miljoonilla euroilla. Kertaerät paransivat yksittäisten kuntien tulosta merkittävästi. Vuosikatteella mitattuna kuntien väliset erot tasoittuivat edelleen vuonna 2025. Suurimpien kaupunkien talous heikkeni eniten, ja niiden vuosikatteet olivat enää vain lievästi muita vahvemmat.

Verorahoitus ei riittänyt kattamaan kaikkia investointeja, sillä kunnat pitivät investointitasonsa korkealla tasolla myös vuonna 2025. Osa investoinneista jouduttiin kattamaan siis lainalla.

Voimakkaasti heikentyneestä työllisyytilanteesta ja vaatimattomasta verotulokehityksestä huolimatta kunnat selvisivät viime vuodesta vielä kohtuullisen hyvin. Onnistuneet sopeutustoimet sekä investointien jarruttaminen edesauttoivat. Kunnat tarvitsevat vielä tänä keväänä myös maan hallitukselta uusia päätöksiä, jotka edistävät työllisyyttä ja hillitsevät kuntien työttömyydestä johtuvia rahoitusvastuita.

Kuntaliitto otti 11.2.2026 käyttöön kuntien elinvoimaa, vetovoimaa ja pitovoimaa kuvaavan EVP-indeksin. EVP-indeksin tavoitteena on tarkastella kokonaisvaltaisesti ja samanaikaisesti sekä alueiden elinvoimaa että veto- ja pitovoimaa. EVP-indeksi on kehitetty tukemaan kuntien strategiatyötä ja tilannekuvan seuranta.

EVP-indeksi muodostuu kahdesta osa-alueesta: elinvoimaindeksistä sekä veto- ja pitovoimaindeksistä. Indeksit on muodostettu alueiden elinvoimaisuuteen ja vetovoimaisuuteen ja pitovoimaisuuteen liittyvien avainmuuttujien avulla. 20 avainmuuttujaa on poimittu pääosin Tilastokeskuksen tietokannoista.

Kunta	Lemi	Savitaipale	Taipalsaari	Lappeenranta	Luumäki
Elinvoimaindeksi	51,5	41,1	46,6	52,9	43,4
Vetovoimaindeksi	32,3	35,5	44,2	58,3	35,9
Yhteisindeksi	41,9	38,3	45,4	55,6	39,6

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

1.1.4.1 Olennaiset tapahtumat tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen

Kunnanjohtaja Kati Rekola irtisanoutui 30.1.2025. Erokorvauksena maksettiin kertakorvauksia sivukuluineen noin 91 500 euroa. Kuuden kuukauden ajan virkaa tekevänä kunnanjohtajana toimi tekninen johtaja. Uusi kunnanjohtaja Arto Ylönen aloitti 1.8.2025.

Tilikauden kertaluonteisia eriä olivat puunmyyntitulot 55 000 euroa, vaihtomaisuustonttien myyntitulot 25 000 euroa ja luovutusvoitot 13 900 euroa. Valtionavustuksilla oli 114 000 euron vaikutus tulokseen.

Kunnanhallitus hyväksyi Lappeenrannan Energian kanssa tukkuvesisopimuksen toukokuussa 2024. Vuosi 2025 oli ensimmäinen täysi vuosi puhtaan veden ostossa ja hankintaan käytettiin 61 700 euroa edellisvuotta enemmän.

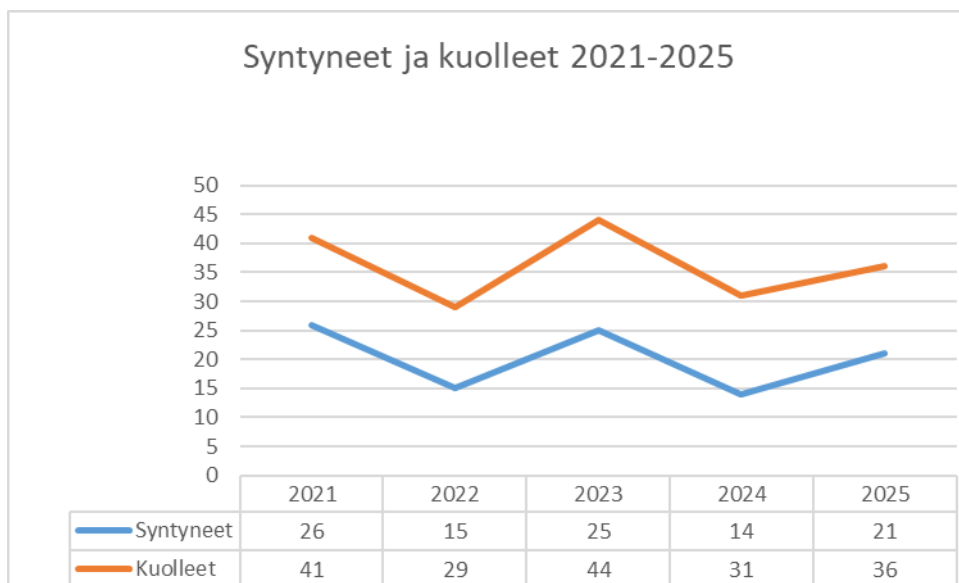
Nettoinvestointeihin oli muutetussa talousarviossa 340 900 euroa ja ne toteutuivat 67,5 prosenttisesti eli 234 000 eurolla. Suurimmat nettoinvestoinnit kohdistuivat kouluinvestointeihin (53 800 euroa), liikunnan investointeihin (39 300 euroa) ja vesihuollon investointeihin (73 600 euroa).

Talousarvion rahoitusosassa oli esitys 350 000 euron pitkäaikaisen lainan nostosta. Tilikauden aikana maksuvalmius pysyi hyvänä, joten lainaa ei nostettu. Aikaisempia pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 718 900 euroa. Lainakanta tilinpäätöshetkellä oli 4,1 milj. euroa eli 1 441 euroa asukasta kohti. Konsernin lainakanta oli 6,7 milj. euroa eli 2 314 euroa asukasta kohti.

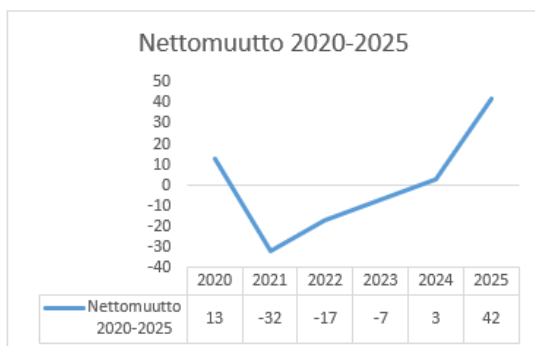
Kunnallis- ja kiinteistöveroprosentit pidettiin ennallaan. Verotuloja kertyi 7,288 miljoonaa euroa, eli noin 0,037 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2024. Valtionosuuksien kertymä oli yhteensä 1,455 milj. euroa eli noin 60 000 euroa enemmän kuin vuonna 2024.

Väestön- ja työllisyyden kehitys vuonna 2025 ja tulevaisuuden näkymät

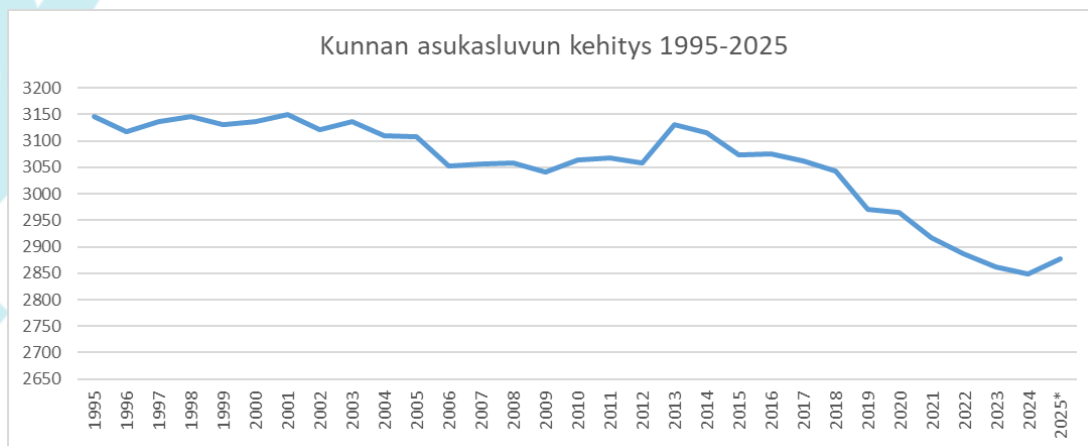
Kunnan asukasluku vaihteli kuukausittain ja suurimmat muutokset edelliseen kuukauteen verrattuna olivat huhtikuussa +13, lokakuussa +14 ja syyskuussa -10. Asukasmäärä on 29 henkilöä enemmän kuin vuoden alussa. Ennakotiedon mukaan syntyneitä oli 21 (14) ja kuolleita oli 36 (31), joten luonnollinen väestönlisäys oli -15 (-17). Louhi Väestön mukaan kuntaan syntyneitä oli 20.

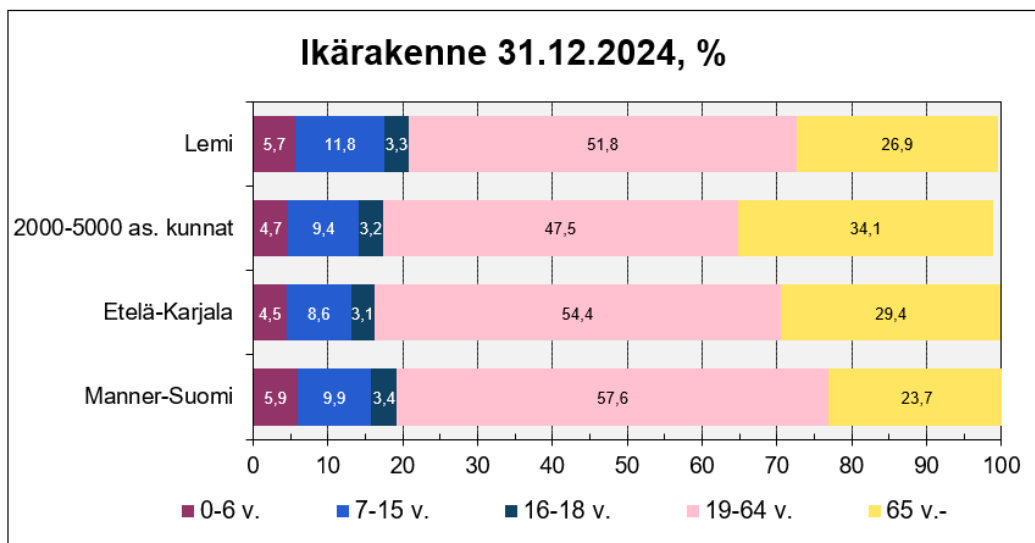

Moniin muihin Etelä-Karjalan pikkukuntiin verrattuna tapahtui poikkeuksellista asukasluvun kehityksessä. Lemin asukas luku kääntyi yllättävään kasvuun, sillä vuoden 2025 nettomuutto oli +42 henkilöä. Kuntaan muutti 158 asukasta ja poismuuttajien määrä oli 116.

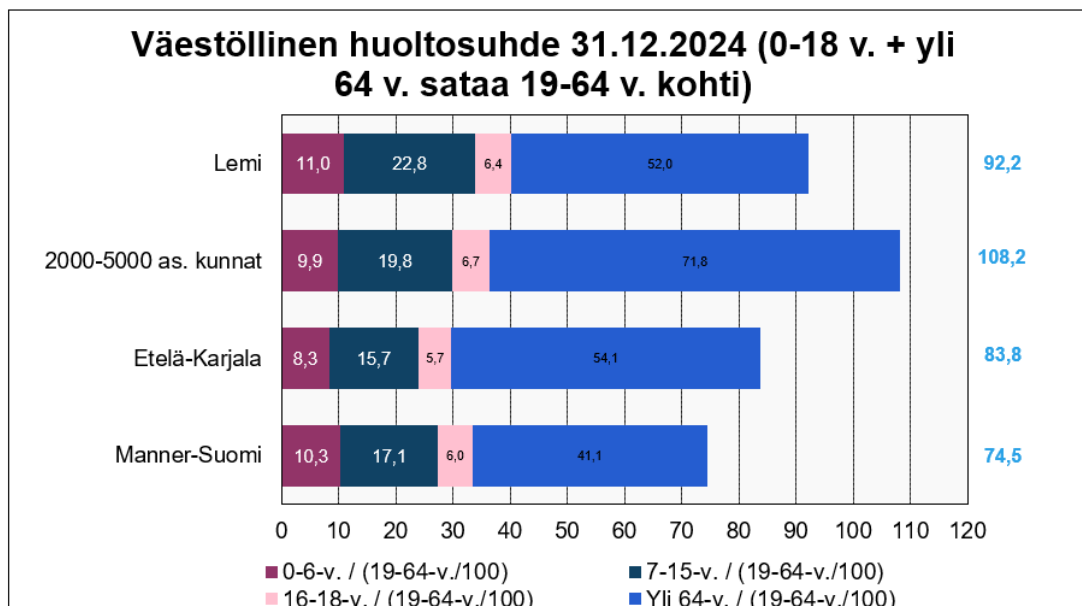
Vuosineljännes	Tulomuutto	Lähtömuutto	Nettomuutto
2025Q1*	46	23	23
2025Q2*	44	27	17
2025Q3*	37	45	-8
2025Q4*	31	21	10
	158	116	42
Vuosineljännes	Tulomuutto	Lähtömuutto	Nettomuutto
2024Q1*	28	22	6
2024Q2*	38	31	7
2024Q3*	32	44	-12
2024Q4*	20	18	2
	118	115	3

	Manner-Suomi	Etelä-Karjala	2000-5000 as. kun	Lemi
0-6 v.	5,9	4,5	4,7	5,7
7-15 v.	9,9	8,6	9,4	11,8
16-18 v.	3,4	3,1	3,2	3,3
19-64 v.	57,6	54,4	47,5	51,8
65 v.-	23,7	29,4	34,1	26,9

Suomen Kuntaliitto: Kuntien palvelutuotannon kustannuksia 2013-2024

	Manner-Suomi	Etelä-Karjala	0-5000 as. kunnat	Lemi
0-6 v. / (19-64 v./100)	10,3	8,3	9,9	11,0
7-15 v. / (19-64 v./100)	17,1	15,7	19,8	22,8
16-18 v. / (19-64 v./100)	6,0	5,7	6,7	6,4
Yli 64 v. / (19-64 v./100)	41,1	54,1	71,8	52,0

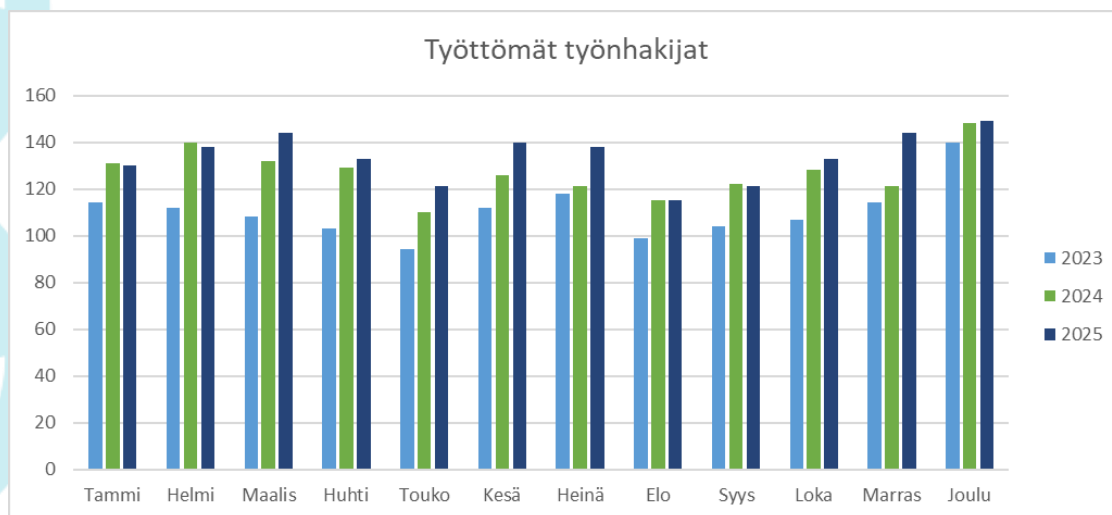
Suomen Kuntaliitto: Kuntien palvelutuotannon kustannuksia 2013-2024

Työttömyys

Joulukuun lopussa työttömiä työnhakijoita (149) oli marraskuuta enemmän (5) ja yksi edellisvuotta enemmän. Työttömistä miehiä oli 91 (89) ja naisia 58 (59), joista oli yli 50-vuotiaita 78 (78). Lomautettujen määrän (26) muutos marraskuuhun verrattuna oli lisäystä (6) ja edellisvuoteen lisäystä (+3). Avoimia työpaikkoja ei ollut joulukuussa.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli koko maassa 13,0 %, Kaakkois-Suomessa 15,3 % ja Etelä-Karjalassa 15,0 %. Kaakkois-Suomen kunnittain tarkasteltuna Lemin kunnan työttömyysaste oli matalin 11,2 % ja korkein työttömyysaste oli Imatralla (18,4 %).

Lemi	2025	2024	2023	2022	2021
Työttömät	149	148	140	105	124
Miehet	91	89	81	57	77
Naiset	58	59	59	48	47
Alle 20-vuotiaat	-	-	-	-	-
Alle 25-vuotiaat	16	11	10	5	8
Yli 50-vuotiaat	78	78	63	51	62
Pitkäaikaistyöttömät	43	38	29	22	23

Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus/Työllisyyskatsaus

Nuorten kesätyöllistäminen

Kesällä 2025 kunta työllisti 19 nuorta kesätöihin. Työpaikkoja oli kirjastossa, varhaiskasvatuksessa, vapaa-aikatoimessa ja teknisessä toimessa. Valintakriteereinä kesätyöhön olivat nuoret ikähaarukassa 2008–2010 syntyneet ja nuoret, jotka eivät aiemmin ole olleet kunnalla kesätyöissä. Kunta tuki myös kuuden nuoren työllistymistä neljässä lemiläisessä yrityksessä tai yhdistyksessä.

1.1.5 Kunnan henkilöstö

Erillinen henkilöstökertomus saatetaan valtuuston käsiteltäväksi yhtä aikaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen kanssa.

Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2025	2024	2023	2022	2021
	102	100	115	115	118
<i>Muutos</i>	2	-15	0	-3	7

Henkilötyövuodet

(htv2)	2025	2024
	94,77	96,97
<i>Muutos</i>	-2,2	

Vuodet 2024-2025 raportoitu htv2:n mukaan. Aikaisemmat vuodet raportoitu htv1:n mukaan, joten niitä ei esitetä tässä tilinpäätöksessä.

Henkilöstön vaihtuvuus

	2025	2024	2023	2022
Vakituiset alkaneet	7	4	4	6
Vakituiset päättyneet	5	8	2	10

Terveysperusteiset poissaolot

	2025	2024	2023	2022
Palkalliset, kalenteripäivät	1217	1385	2189	1938
<i>Muutos</i>	-168	-804	251	
Palkattomat, kalenteripäivät	3	36	463	61
<i>Muutos</i>	-33	-427	402	
Sairauspoissaoloprosentti	12,84	3,57	6,97	6,68
<i>Muutos</i>	9,27	-3,40	0,29	

Henkilöstön osaamisen kehittäminen

	2025	2024	2023	2022	2021
Koulutuskorvauksiin oikeuttavien päivien määrä	88	121	158	187	149
<i>Muutos</i>	-33	-37	-29	38	-42

Palkat ja palkkiot 31.12.

	2025	2024	2023	2022	2021
	5 179 389	5 081 574	5 426 003	5 361 878	5 194 868
<i>Muutos</i>	97 815	-344 429	64 125	167 010	480 766
	1,9 %	-6,3 %	1,2 %	3,2 %	10,2 %

Kunta noudattaa kaikessa tasa-arvoasioihin, työsuojelulainsäädäntöön ja yhteistoimintaan liittyviä lakeja. Työsuojelutoimikunta, sisäilmatyöryhmä ja yhteistyötoimikunta ovat kokoontuneet säännöllisesti. Työterveyspalvelut tuotti Pihlajalinna.

Syksyllä 2025 kunnassa otettiin käyttöön tasopalkkamalli, josta neuvoteltiin yhdessä työntekijäjärjestöjen edustajien kanssa. Tasopalkkamalli selkeyttää henkilön palkan määräytymistä tiettyjen tasokriteerit myötä.

1.1.6 Ympäristöasiat

Tekninen lautakunta oli päättänyt 18.3.2021 § 8, että kunnan metsät sertifioidaan FSC-sertifikaatilla (kansainvälinen metsäsertifiointijärjestelmä). Sertifioidulle puulle on kasvava kysyntä maksetaan parempi hinta, joka on Lemin kunnalle noin 1-1,5€/m³. FSC-sertifikaatilla osoitetaan vastuullisuutta ja lainmukaisuutta. Sertifiointi on myös imago- ja arvovalinta. Tällöin 5 % metsistä jätetään käsittelemättä ja 5 % käsitellään metsäekosysteemin kannalta erityiskohteina.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 19.7.2021 § 29 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tarjouksen pysyvän luonnonsuojelualueen perustamiseksi Lemi Viisvesi -tilan 416-434-2-7 noin 35,4 ha:n määrälalasta. Alueen Helmi-elinympäristö on monimuotoisuudelle merkittävää suolinympäristöä.

Lappeenrannan kaupunki järjestää isäntäkuntamallilla kunnan ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun sekä eläinlääkintähuollon palvelut. Jätehuollon kunnan alueella järjestää yhdeksän kunnan omistama Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy.

Jätevesiverkoston vuotovedet aiheuttavat vuosittain suuret kustannukset, jotka osaltaan vaikuttavat vesihuollon kannattavuuteen. Vesihuollon yhteistyö eteni vuoden 2025 aikana ja kunta solmi Lappeenrannan Energia Oy:n kanssa konsessiosopimuksen. Sopimuksen myötä vesihuollon operointi siirtyi Lappeenrannan Energialle 1.1.2026 alkaen. Toukkalan vesiosuuskunta liittyi kunnan vesilaitokseen 1.1.2026 alkaen.

Lemin koulukeskuksen katolle asennettiin aurinkovoimala kesällä 2025. Koulun oppilaat voivat seurata aurinkosähkötuotantoa koulun aulaan sijoitetulta näyttötaululta.

1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Kunnan tilinpäätöstä ohjeistavan yleisohjeen ja voimassa olevan lainsäädännön mukaan toimintakertomuksessa annetaan myös kirjanpitolain 3a luvun mukaisesti tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Tiedot on annettava siinä laajuudessa kuin se on tarpeen kirjanpitovelvollisen toiminnan vaikutusten ymmärtämiseksi.

Korruptiolla tarkoitetaan vallan ja vaikutusvallan väärinkäytöstä. Laajan määritelmän mukaan korruptio voi olla lainvastaista, moitittavaa ja epäeettistä toimintaa. Korruption erilaisia esiintymismuotoja voivat olla esimerkiksi

- virka-aseman väärinkäyttö, lahjonta sekä lahjusten lupaaminen, pyytäminen ja ottaminen
- petos, kavallus, varastaminen ja yhteisten varojen väärinkäyttö
- uhkailu ja väkivallalla pakottaminen
- luottamuksellisen tiedon väärinkäyttö
- suosinta ja suosikkijärjestelmän ylläpito
- lakien ja määräysten kiertäminen
- tosiasioiden vääristely
- laitton seuranta ja tarkkailu
- velvollisuuksien laiminlyönti ja asioiden viivyttely
- huonon hallinnon suojeleminen ja salailu
- välinpitämättömän johtamistyö
- epäreilujen ja epäasiallisten keinojen käyttäminen alaisiin.

Lemin kunnan päätöksenteossa ja kaikessa hallinnon toiminnassa on noudatettava hallintolaissa säädettyjä hyvän hallinnon perusteita. Niihin kuuluvat mm. hallinnon oikeusperiaatteet, jotka ohjaavat päätösharkintaa ja muuta asioiden käsittelyä. Kaikessa huomioidaan tasapuolinen kohtelu, johdonmukaisuus ja syrjimättömyys. Tarkoitussidonnaisuuden periaatteen mukaan viranomaisella ei saa olla väärää vaikuttimia eikä harkintavaltaa saa käyttää väärin. Toiminta on asiallista ja puolueetonta. Lisäksi noudatetaan suhteellisuus- ja luottamuksensuojaperiaatteita.

1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Arviointiryhmän kehitysarvion mukaan Lemin taseen kertynyt alijäämä tulisi katetuksi vuonna 2026. Alijäämä tuli katetuksi jo vuonna 2024 ja ylijäämää kyseiseltä tilikaudelta kertyi 414 700 euroa. Valtionvarainministeriöön toimitettiin raportti tasapainottamistoimien toteutumisesta syksyllä 2025. Arviointimenettely kunnan osalta päättyi, koska kriteerit eivät enää täyty.

Arviointiryhmä piti hyvänä ja kestäväenä sitä asiaa, että talouden tasapainottamistoimet olivat luonteeltaan rakenteellisia ja pysyviä eivätkä kertaluonteisia omaisuuden myyntejä. Lemin kunnalla ei ole merkittävää helposti realisoitavaa omaisuutta. Arviointiryhmä esitti huolen, siitä että palveluiden tehostamisvara on jatkossa varsin vähäinen. Näin ollen tulevaisuudessa mahdolliset, etenkin ennakoimattomat, menojen lisäykset tai tulojen vähennykset voivat taas heikentää taloustilannetta ja näin vaarantaa kuntalaisten palveluiden saatavuutta. Arviointiryhmän kehitysarvio sisälsi epävarmuuksia etenkin suunnitelmavuosien osalta. Arviointiryhmän mukaan Lemin kunnalla on edellytykset jatkaa itsenäisenä kuntana.

1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Palvelutuotannon suurin riski on henkilöstön pysyvyys ja osaavan henkilöstön saatavuus. Henkilöstöltä edellytetään yhä laaja-alaisempaa osaamista. Henkilöstön vähentymisen vaikutuksiin tulee jatkossa kiinnittää erityistä huomiota, esimerkiksi jäljelle jäävän henkilöstön työhyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen liittyen. Lemin kunnassakin avainosaamista on yhden henkilön varassa. Vastuualueet ovat kasautuneet ja toimenkuvat sisältävät erityisosaamista. Varahenkilöjärjestelmät puuttuvat äkillisten pitkäaikaisten poissaolojen varalle.

Vuonna 2025 kunnan työilmapiiri on muuttunut merkittävästi edellisvuoteen verrattuna. Henkilöstön työhyvinvointia halutaan tukea avoimella viestinnällä ja kunnassa otettiin käyttöön myös Kevan Pulssikysely, joka mahdollistaa nimettömän palautteen ja epäkohdista viestimisen. Kunnassa halutaan, että sen kaikissa työyksiköissä vallitsee ilmapiiri, jossa henkilöstö uskaltaa lähteä mukaan muutoksiin ja työn kehittämiseen luovina yksilöinä ja tasapainoista kuntataloutta tavoittelevana työyhteisönä.

Korkojen odotetaan tasaantuvan vuonna 2026 maltilliselle tasolle. EKP:N ohjauksenkorkojen odotetaan pysyvän vakaana. Tosin korkomarkkinat hinnoittelevat kohonnutta inflaatiopainetta.

Johdannaissopimukset

Korkoriskin suojaamiseksi kunnanvaltuusto päätti joulukuussa 2016 tehdä johdannaissopimuksen OP Yrityspankki Oyj:n kanssa. Tämän päätöksen perusteella on 29.12.2016 tehty koronvaihtosopimuksia suojaustarkoituksessa. Sopimuksilla on tarkoitus suojautua Kuukanniemen koulun leasingopimuksen koron nousulta ja alentaa kiinteäkorkoisten lainojen korkokustannuksia. Alhaisten korkokustannusten takia suojaus oli osoittautunut huonommaksi kuin päätettäessä arvioitiin vuoteen 2021 asti. Kuukanniemen koulun korkojohdannaissopimuksen markkina-arvo 31.12.2025 oli pankin näkökulmasta -189 731,10 euroa (edellisvuonna -120 978,50 euroa). Pankki on tappiolla suojauksessa, jos johdannainen erääntyisi nykyhetkellä.

1.1.10 Selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta

Kunnanhallitus vastaa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kunnanvaltuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden pohjalta (KuntaL 14 §, 39 §). Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintatapojen tulee olla järjestelmällisiä ja dokumentoituja.

Yleisohjeen mukaan seuraavassa kuvataan viiden osa-alueen pohjalta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa vuonna 2025:

A) Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan valvontaympäristö; säännöt, ohjeet, toimivallan jako vuonna 2025

- Hallintosäännön määräykset erityisesti sisäisestä valvonnasta, riskienhallinnasta, toimivallasta ja hankintarajoista, hyväksytty kv 23.9.2024 § 30
- Konserniohje, hyväksytty kv 31.10.2022 § 36
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje ja hankintaohje, hyväksytty kv 11.4.2022 § 2 ja 3
- Vuosittaiseen talousarvioon (hyväksytty kv 16.12.2024 § 43) ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeeseen (hyväksytty kh 13.1.2025 § 2) sisällytetyt määräykset

B) Riskienarviointi; tunnistus, analysointi, hallinta ja dokumentointi

Lemin kunnan riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä. Kunnanhallituksen alaisten toimielinten ja konserniyhteisöjen tulee talousarvion laadinnan yhteydessä analysoida toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi. Kunnanhallitus kokoaa näiden perusteella koko kuntakonsernia koskevan riskianalyysin ja menettelytavat merkittävimpien riskien hallitsemiseksi. Toimielimet ja konserniyhteisöt raportoivat merkittävistä riskeistään ja riskien hallinnan kehittämisestä osana toiminnan ja talouden seurantaa ja raportointia.

Kunnan toiminnoissa riskienhallinta on osa arkipäivän työtehtäviä sekä suunnittelua. Pienessä kunnassa esimerkiksi henkilöresurssien niukkuus ja pitkät yllättävät poissaolot saattaa realisoitua tietokatkoksina.

Kunnassa pitkään jatkunut talouden epätasapaino on johtanut korjausinvestointien siirtämiseen kaikilla toimialoilla. Tämä aiheuttaa ajoittain yllättäviä korjaustarpeita äkillisine hankintoineen.

Tilikaudella 2025 vakuutukset olivat Pohjola Vakuutuksesta. Vakuuttamisella poistetaan osa riskeistä, mutta vakuuttamisen ulkopuolelle jää merkittäviä riskejä (esim. henkilöstön vähäisyyteen liittyvät riskit, tietojärjestelmien toimimattomuuteen liittyvät riskit jne.).

Toimintatavat arjessa ovat olleet pääosin ohjeiden mukaista. Järjestelmälliseen dokumentointiin on panostettu ja siihen tullaan jatkossakin panostamaan. Henkilöstön vaihtuminen lisää peruskoulutustarvetta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta.

C) Valvontatoimenpiteet; erilaiset kontrollit, suojaukset, sopimusten hallinta

Kuntalain mukaiseen otto-oikeuden käyttämisen mahdollistamiseen on kiinnitetty huomiota. Viranhaltijat tekevät viranhaltijapäätökset hallintosäännön mukaisesti ja niistä toimitetaan ylemmälle toimielimelle tieto riittävällä aikataululla otto-oikeuden käyttämistä varten.

Laskujen tarkastus- ja hyväksymisrutiineissa huolehditaan siitä, että tilivelvollisuuden käsite toteutuu asianmukaisesti.

Rahoitukseen liittyviä riskejä on hallittu korkosuojauksilla. Lainojen korot on sidottu sekä kiinteisiin sekä osin vaihtuvaan korkoon. Tämä suojaus on toistaiseksi riittävä korkoriskin hallintaan.

Dynasty-asianhallintajärjestelmässä tehdään kokousten esityslistat ja pöytäkirjat. Viranhaltijapäätökset on tehty Dynastyssa ja toimitettu toimielimen tietoon kokouksittain. Asianhallintaa kehitetään tiedonhallintalain edellyttämien vaatimusten tasolle. Kirjaamotoiminnassa korostetaan asioiden asianmukaista kirjaamista. Vuonna 2025 asiakirjadiaari on muodostettu Dynastyyn.

Dynastyssa on käytössä sopimushallinta, jonne kaikki sopimukset viedään. Kunnan eri toimialojen sopimusten seuranta ja valmistelua pystytään valvomaan sopimuksenhallinnan automatiikan avulla. Pääsääntöisesti sopimukset on arkistoitu Dynastyyn, mutta myös muualle. Uudet sopimukset on keskitetty hallintopalveluihin asianmukaisesti arkistoitavaksi. Sopimustenhallintaa kehitetään edelleen.

D) Tieto ja tiedonvälitys; raportointi, esim. merkittävät riskit

Kunnan talouden seuranta perustuu riittävän ajantasaiseen kirjanpitoon. Toimialat pystyvät seuraamaan omaa talouttaan Accuna-raportoinnilla siten, että voidaan reagoida muutostarpeisiin. Raportointia julkaistaan kunnan verkkosivuilla ja Valtiokonttorille tehtyä raportointia Tutkihallintoa.fi sivustolla.

E) Seuranta ja arviointi

Kunnan toimintatapoihin eri toimijoiden kohdalla on kiinnitetty huomiota ja tehty edelleen kehitystyötä niiden yhdenmukaistamiseksi kunnassa. Päivitettävillä säännöillä, ohjeilla ja menettelyillä tulee varmistaa henkilökunnan riittävä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osaaminen, väärinkäytösten ehkäiseminen ja toteutuneista/realisoituneista riskeistä asianmukaisesti raportointi.

Ohjeistuksen ja toimintatavan ulottaminen osana konsernivalvontaa myös osaksi kunnan tytäryhteisöjä on otettu kehittämisen kohteeksi.

Keskeiset johtopäätökset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportoinnin perusteella

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat pääosin kunnossa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta tulee kiinnittää huomiota esihenkilöiden peruskoulutukseen. Riskienhallinnan suorittaminen ja eri toimialojen dokumentaatio pitäisi saada yhteneväiseksi. Pienessä kunnassa aktiivinen johtoryhmätyöskentely täydentää arkista sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suorittamista. Tiedonhallinnan ja tiedonhallintalain vaatimukset kaikkien työtehtävissä tulevat korostumaan jatkossa.

1.2. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

1.2.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelmalla selvitetään tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen tulorahoituksen riittävyyttä. Toimintakate kertoo kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää kattavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

TULOSLASKELMA	2025	2024
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	1 263	1 376
Toimintakulut	-8 995	-8 455
Toimintakate	-7 732	-7 079
Verotulot	7 288	7 251
Valtionosuudet	1 455	1 395
Korkotuotot	14	19
Muut rahoitustuotot	19	29
Korkokulut	-86	-109
Muut rahoituskulut	-27	-14
Vuosikate	932	1 492
Poistot ja arvonalentumiset	-618	-623
Tilikauden tulos	314	869

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/toimintakulut. %	14,0	16,3
Vuosikate/poistot, %	150,8	239,4
Vuosikate, euroa asukas	324	524
Asukasmäärä	2 878	2 849

Vuoden 2024 asukasmäärä on korjattu (-1.)

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluku kuvaa maksurahoituksen osuutta toimintakuluista.

Vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa tulo- ja investointien riittävyyttä. Vuosikate osoittaa tulo- ja investointien, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo- ja investointien on riittävä.

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kun arvo on vähintään 100 % oletetaan kunnan tulo- ja investointien olevan riittävä. Tämä pätee vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaa keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä.

1.2.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelma osoittaa kunnan rahoituksen riittävyyttä, sitä miten investoinnit, sijoitukset ja lainanlyhennykset tulorahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

RAHOITUSLASKELMA	2025	2024
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	931	1 492
Tulorahoituksen korjaukset	-70	53
Toiminnan rahavirta yhteensä	861	1 545
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-305	-115
Rahoitusosuudet investointeihin	51	15
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	20	4
Investointien rahavirta yhteensä	-234	-96
Toiminnan ja investointien rahavirta	627	1 449
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-7
Antolainasaamisten vähennykset	5	7
Antolainauksen muutokset yhteensä	5	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaik.lainojen vähennys	-719	-673
Lyhytaik.lainojen muutos	0	-200
Muut maksuvalmiuden muutokset	73	-56
Rahoituksen rahavirta	-641	-928
Rahavarojen muutos	-14	521
Rahavarat 31.12.	1 230	1 244
Rahavarat 1.1.	1 244	723
Rahavarojen muutos	-14	521
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v, 1 000 €	2 959	3 913
Investointien tulorahoitus, %	366,8	1 493,7
Laskennallinen lainanhoitokate	1,7	2,2
Kassan riittävyys, pv	44	48
Asukasmäärä	2 878	2 849

Vuoden 2024 asukasmäärä on korjattu (-1).

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT**Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä**

Toiminnan ja investointien rahavirta viimeiseltä viideltä vuodelta yhteensä

Lemin kunnalla tunnusluku on kääntynyt ylijäämäiseksi. Tilikaudella Lemin kunta otti pitkäaikaista lainaa 350 000 euroa investointien rahoittamiseen ja turvasi maksuvalmiuttaan lyhytaikaisella kuntatodistuksella sekä tililimiitillä. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Tasapainoisessa taloudessa investointien, poistojen sekä vuosikatteen määrä ovat yhtä suuria tai tasoittuvat keskimäärin samalle tasolle.

Investointien tulorahoitus, %

= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Tunnusluku kuvaa, kuinka paljon investointien omahankintamenosta (rahoituslaskelman investointimenot vähennettynä rahoitusosuuksilla) on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokoulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Kun arvo on 1 tai suurempi, tulorahoitus riittää lainojen hoitoon. Kun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2 ja tyydyttävä, kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun arvo jää alle yhden.

Lemin kunnan laskennallinen lainanhoitokate on edellisvuoden hyvästä muuttunut tyydyttäväksi.

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku kertoo, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

Lemin kunnan tunnusluvun arvo 44 päivää heikkeni edellisvuodesta neljällä päivällä.

1.3 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

1.3.1 Tase ja sen tunnusluvut

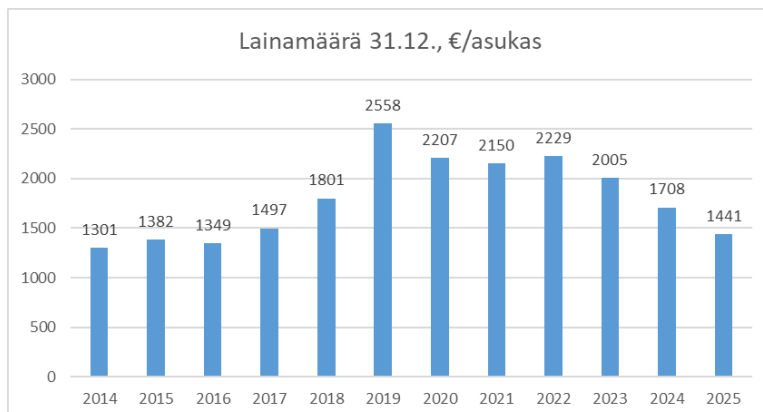
Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT		
TASE	2025	2024
	1 000 €	1 000 €
VASTAAVA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat oikeudet	19	30
Muut pitkävaikutteiset menot	899	983
Aineettomat hyödykkeet	919	1 014
Maa- ja vesialueet	2 315	2 321
Rakennukset	3 827	4 132
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 195	2 233
Koneet ja kalusto	136	84
Ennakkomaksut ja keskeneräiset	29	7
Aineelliset hyödykkeet	8 502	8 777
Osakkeet ja osuudet	928	928
Muut lainasaamiset	565	570
Muut saamiset	99	99
Sijoitukset	1 592	1 597
PYSYVÄT VASTAAVAT	11 012	11 387
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	4	4
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	4	4
Muut toimeksiantojen varat	2	3
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	6	6
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Aineet ja tarvikkeet	9	9
Muu vaihto-omaisuus	216	219
Vaihto-omaisuus	225	229
Myyntisaamiset	227	204
Lainasaamiset	78	20
Muut saamiset	52	23
Siirtosaamiset	39	75
Lyhytaikaiset saamiset	397	323
Saamiset	397	323
Rahat ja pankkisaamiset	1 230	1 244
VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 852	1 795
VASTAAVAA YHTEENSÄ	12 870	13 188

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

TASE	2025	2024
	1 000 €	1 000 €
VASTATTAVAA		
Peruspääoma	6 417	6 417
Edell. tilikausien ylijäämä (alijäämä)	415	-454
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	314	869
OMA PÄÄOMA	7 145	6 832
Muut pakolliset varaukset	0	56
PAKOLLISET VARAUKSET	0	56
Lahjoitusrahastojen pääomat	4	4
Muut toimeksiantojen pääomat	262	267
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	265	270
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 492	4 147
Pitkäaikainen vieras pääoma	3 492	4 147
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	655	719
Saadut ennakot	1	1
Ostovelat	331	279
Liittymismaksut ja muut velat	214	204
Siirtovelat	766	680
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 968	1 883
VIERAS PÄÄOMA	5 459	6 030
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	12 870	13 188
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	55,5	51,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	54,5	60,2
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	728	415
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	253	146
Lainakanta 31.12., 1 000 €	4 147	4 866
Lainakanta, €/asukas	1 441	1 708
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	6 386	7 408
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	2 219	2 600
Lainasaamiset, 1 000 €	664	669
Asukasmäärä	2 878	2 849

Vuoden 2024 asukasmäärä on korjattu (-1)

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$.
Tunnusluku mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä ja hyvä tavoitetaso on 70 %.

Lemin kunnalla tunnusluku on alle hyvän tavoitetason, mikä merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta. Tunnusluku on noussut edellisvuodesta 3,7 %-yksikköä.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$. Tunnusluku kuvaa, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt yli-/alijäämä

= Edellisten tilikausien yli-/alijäämä + Tilikauden yli-/alijäämä

Kertynyt yli-/alijäämä euroa / asukas

= Kertynyt yli-/alijäämä / asukasmäärä

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$. Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainakanta euroa/asukas

= Lainakanta 31.12. / asukasmäärä

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$. Vuokravastuiden määrä on huomioitu liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut euroa / asukas

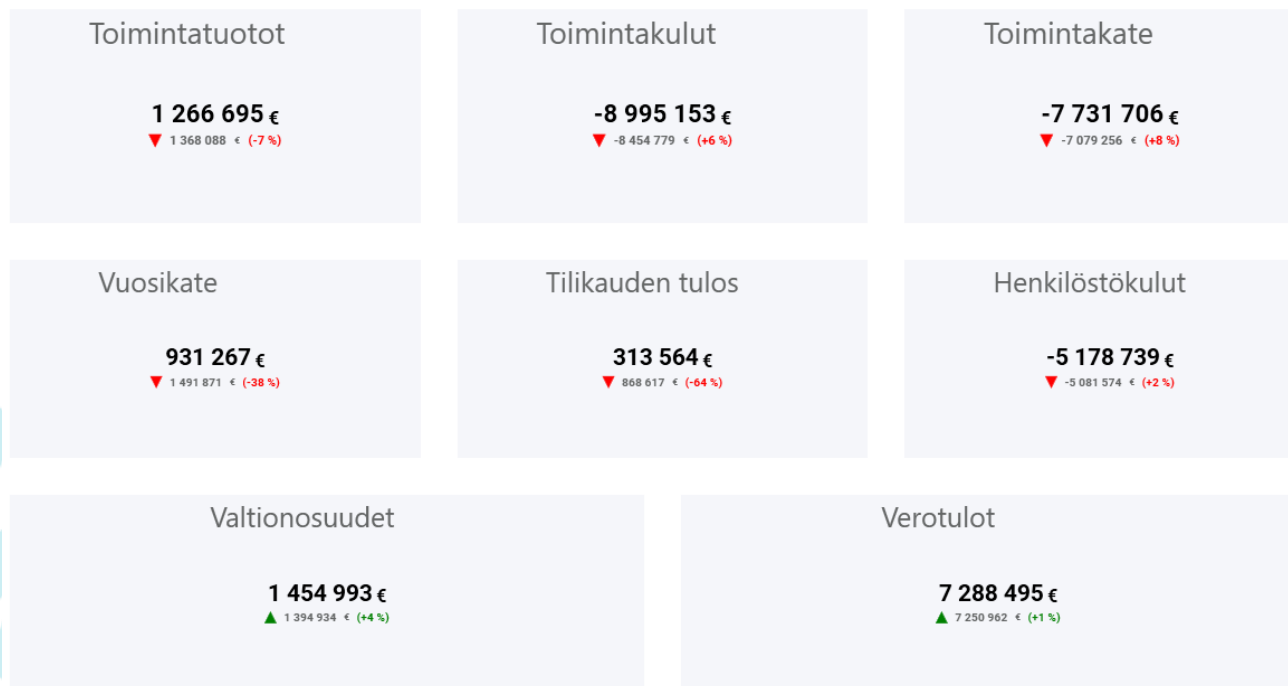
= Lainat ja vuokravastuut 31.12. / asukasmäärä

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

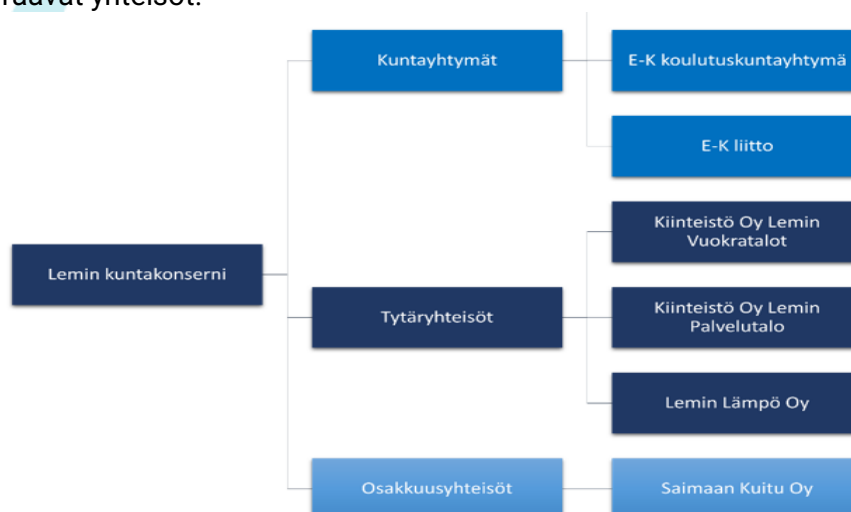
Tunnuslukumittarit (ulkoiset)

1.5 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

1.5.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällytävistä yhteisöistä

Kunnan, jolla on määräämisvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitase liitteineen. Lemin kuntakonserniin kuuluvat seuraavat yhteisöt:

1.5.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Tytäryhteisöissä kuntaa ovat edustaneet yhtiökokousedustajina seuraavat:

	31.5.2025 asti	1.6.2025 alkaen
Kiinteistö Oy Lemin Vuokratalot	Anu Karhu	Anna-Liisa Kärnä
Kiinteistö Oy Lemin Palvelutalo	Anu Karhu	Anna-Liisa Kärnä
Lemin Lämpö Oy	Nina Värtö	Arto Ylönen

Tytäryhteisöjen hallituksen jäseninä toimivat seuraavat:

	10.7.2025 asti	11.7.2025 alkaen
Kiinteistö Oy	Tommy Vesterlund (pj)	Tommy Vesterlund (pj)
Lemin Vuokratalot ja	Mervi Rings	Mervi Rings
Kiinteistö Oy	Nina Värtö	Enni Tuuliainen
Lemin Palvelutalo	Jarkko Ovaskainen	Jari Kahelin
	Esa Makkonen	Mika Junnikkala
Lemin Lämpö Oy	Tommy Vesterlund (pj)	Tommy Vesterlund (pj)
	Antti Junni	Antti Junni
	Jarmo Tölski	Mervi Rings

Tavoitteet talousarviossa 2025

Kunnan omistaman asuntoyhtiön ja palvelutaloyhtiön tavoitteena on asuntojen hyvä kunto ja vuokratason mitoittaminen siten, että yhtiön toiminta on taloudellisesti turvattu. Vuokratäristien määrä ei saa nousta yli 5 %:n vuotuisista vuokratuloista. Asuntoyhtiön on tilinpäätöksensä yhteydessä ilmoitettava kunnalle asuntojen käyttöaste-%, keskimääräinen neliövuokra ja vuokrasaamisten määrä vuoden lopussa. Asuntoyhtiö voi myydä yksittäisiä kiinteistöjä muiden asuintalojen korjausten rahoittamiseksi.

Kunnan omistaman lämpöyhtiön tavoitteena on häiriötön ja edullinen lämmöntuotanto yhtiön palveluja käyttäville kiinteistöille. Yhtiön toimintaan ei saa käyttää kunnan verotuloja.

Kiinteistö Oy Lemin Vuokratalot, tavoitteiden toteutuminen

Keskimääräinen neliövuokra oli 10,69 €/m²/kk (10,71 €/ m²/kk v. 2024). Vuokratäristien ja käyttökorvausräristien määrä oli 9 789,61 euroa, 2,08 % liikevaihdosta (1,7 % v. 2024). Asuntojen käyttöaste liikevaihdosta laskettuna oli 95 % (89 % v. 2024).

Lemin lämpö, tavoitteiden toteutuminen

Kirkonkylän lämpölaitoksen toiminnassa esiintyi muutamia yksittäisiä häiriöitä, jotka aiheuttivat laitoksen pysähtymistä ja epäkäytettävyyttä. Kuukanniemen lämpölaitoksen lämmön toimituksessa ei esiintynyt vuoden aikana yhtään toimitushäiriötä. Vuonna 2025 ei tullut korotuksia, joten energiamaksu (alv 0 %) oli 81,00 €/MWh. Yhtiön tilikausi oli voitollinen.

1.5.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Kiinteistö Oy Lemin Palvelutalon tuotot ja kulut olivat pysyneet hyvin talousarvion puitteissa. Maksuvalmius oli hyvä koko vuoden, joten yhtiö teki tilikaudella ylimääräisen 100 000 euron lainanlyhennyksen.

Lemin Vuokratalojen tuotot ja kulut pysyivät talousarvion puitteissa. Yhtiön taloudellinen tilanne oli alkuvuoden erittäin tiukka eikä laskuja pystytty maksamaan ajallaan. Syynä tähän oli kohonneet korkokustannukset, yleisten kustannusten nousut ja tyhjillään olevien asuntojen suuri määrä. Lemin kunta lainasi yhtiölle maksuvalmiuden turvaamiseksi 90 000 euroa vuoden maksuajalla. Kuluvan vuoden aikana maksettiin yksi Kuntarahoituksen laina loppuun.

Lemin lämmön laitosten toiminta jatkui pääosin suunnitellusti 2.1.2025 aloittaneen uuden toimitusjohtajan johdolla.

1.5.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Lemin Palvelutalon ja hyvinvointialueen kanssa tehdyn vuokrasopimuksen ollessa voimassa, on yhtiön maksuvalmius turvattu. Nykyisellä vuokratasolla pystytään hyvin suoriutumaan kustannuksista sekä tekemään vuosittain ylimääräinen lainanlyhennys. Kustannukset jatkavat nousuaan edelleen ja vuokria on korotettava jatkossakin tarvittaessa. Vuonna 2026 vuokria ei kuitenkaan koroteta.

Lemin Vuokrataloissa asunnot pyritään pitämään täynnä huolehtimalla jatkossakin siitä, että asukkailla on kaikki kunnossa asunnoissaan ja viat korjataan viipymättä. Vuokrankorotuksia tehdään maltillisesti. Hallitus noudatti vuoden 2025 vuokran korotuksissa edellisvuosien kaltaista maltillista linjaa, vuokria ei korotettu ollenkaan ja kahden talon vuokria laskettiin, jotta niihin saadaan vuokralaisia. Korjauskustannukset pyritään pitämään minimissä. Öljykustannusten odotetaan jatkossa pienenevän lämmitysjärjestelmien muutosten takia.

Lemin Lämmöllä Kirkonkylän kaukolämpölaitoksella ei ole tiedossa merkittäviä korjausinvestointeja. Laitos pyritään pitämään hyvässä käyttökunnossa oletettuun käytöstä poistonsa 2027/2028 asti. Kuukanniemen kaukolämpölaitoksella välttämättömiä investointitarpeita ovat siiloruuvien uusinta/kuljetustyyppien vaihtaminen ja ohjauslogiikan sekä ohjelman täydentäminen. Verkostohäviöiden lähteitä selvitetään edelleen. Vuonna 2026 käynnistetään asiakkaiden energiamittareiden vaihtaminen etäluettaviin mittareihin kolmen vuoden jaksolla.

1.5.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kuntalaki sisältää määräyksiä koskien kuntakonsernia. Lemin kunnan hallintosäännön ohella kunnan toimintaa ohjataan konserniohjeella. Lemin kunnan konserniohje hyväksyttiin kunnanhallituksessa 19.9.2022 § 129. Hallintosäännön 22 §:n mukaan

kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja tekninen johtaja. Kunnanjohtaja toimii konsernin johtajana hallintosäännön 23 §:n mukaisesti. Kunnanjohtajan ja teknisen johtajan tehtävänä on aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Lemin tytäryhtiöt toimittivat välitilinpäätökset kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston käsittelyyn.

1.5.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA	2025	2024
Toimintatuotot	2 341	2 446
Toimintakulut	-9 886	-9 422
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta	7	-3
Toimintakate	-7 538	-6 979
Verotulot	7 245	7 207
Valtionosuudet	1 734	1 700
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0	0
Muut rahoitustuotot	19	32
Korkokulut	-182	-206
Muut rahoituskulut	-27	-14
Vuosikate	1 251	1 740
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-834	-838
Kertaluonteiset poistot	0	-8
Arvonalentumiset	-2	-6
Tilikauden tulos	416	888
Tilinpäätössiirrot	1	1
Tilikauden verot	-1	-3
Laskennalliset verot	-18	0
Tilikauden ylijäämä	397	886
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/toimintakulut. %	23,7	26,0
Vuosikate/poistot, %	149,7	204,3
Vuosikate, euroa asukas	435	611
Asukasmäärä	2 878	2 849

Vuoden 2024 asukasmäärä on korjattu (-1).

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT**Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista**

= $100 * \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$

Konsernin koko ja konserniin kuuluvien yhteisöjen luonne vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät konsernikohtaisia eroja. Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, konsernin tulorahoitus on riittävä.

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 * \text{Vuosikate} / (\text{Suunnitelman mukaiset poistot} + \text{Arvonalentumiset})$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteisöjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Vuosikatteen ja poistojen suhde on myös yksi kuntalain 118 §:n mukaisista kunnan erityisen vaikean taloudellisen aseman arvioinnissa käytettävistä tunnusluvuista. Tämän tunnusluvun mukaan kunta on erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa, jos tunnusluvun arvo on alle 80 %.

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA	2025	2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 251	1 740
Tilikauden verot	-1	-3
Tulorahoituksen korjauserät	-81	63
Toiminnan rahavirta yhteensä	1 169	1 800
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-393	-210
Rah.osuudet investointimenoihin	51	15
Pys.vast.hyödykk. luovutustulo	20	4
Investointien rahavirta yhteensä	-322	-191
Toiminnan ja investointien rahavirta	847	1 609
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0	-7
Antolainasaamisten vähennys	5	7
Antolainauksen muutokset yhteensä	5	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	27	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 007	-858
Lyhytaikaisten lainojen muutos	127	-200
Lainakannan muutokset yhteensä	-853	-1 058
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-6	-18
Vaihto-omaisuuden muutos	6	-4
Saamisten muutos	-50	51
Korottomien velkojen muutos	125	-69
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	74	-40
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-773	-1 099
Rahavarojen muutos	74	510
Rahavarat 31.12.	2 130	1 452
Rahavarat 1.1.	1 452	942
Rahavarojen muutos	74	510
KONSERNIRAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v, 1 000 €	5 038	5 671
Investointien tulorahoitus, %	365,3	892,3
Laskennallinen lainanhoitokate	1,6	2,1
Kassan riittävyys, pv	68	49

TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT**Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä**

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä siltä osin kuin kertymä on laskettavissa. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla konsernitaseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan konsernin omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan konsernin lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Konsernitiilinpäätöksen laskennallista lainanhoitokatetta käytetään yhtenä tunnuslukuna kuntalain 118 §:n mukaisessa kunnan erityisen vaikean taloudellisen aseman arvioinnissa.

Kuntalain 118 §:n mukainen tunnusluvun raja-arvo on 0,8.

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenkö päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla.

KONSERNITASE	2025	2024
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat oikeudet	26	30
Muut pitkävaikutteiset menot	899	983
Aineettomat hyödykkeet	926	1 014
Maa- ja vesialueet	2 563	2 569
Rakennukset	7 626	8 098
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 290	2 341
Koneet ja kalusto	178	148
Muut aineelliset hyödykkeet	13	16
Ennakkomaksut ja keskeneräiset	99	10
Aineelliset hyödykkeet	12 770	13 181
Osakkeet ja osuudet	811	803
Muut lainasaamiset	195	195
Muut saamiset	16	16
Sijoitukset	1 022	1 015
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	14 718	15 209
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	429	409
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	243	248
Lyhytaikaiset saamiset	360	354
Saamiset yhteensä	360	354
Rahoitusarvopaperit	7	7
Rahat ja pankkisaamiset	1 519	1 445
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	2 129	2 055
VASTAAVAA YHTEENSÄ	17 275	17 673
VASTATTAVAA		
Peruspääoma	6 417	6 417
Arvonkorotusrahasto	12	12
Muut omat rahastot	37	35
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 383	501
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	397	886
OMA PÄÄOMA	8 246	7 850
PAKOLLISET VARAUKSET	4	63
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	684	670
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	5 825	6 725
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	81	75
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	835	841
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	1 600	1 449
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	8 341	9 090
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	17 275	17 673

2024 edellisten tilikausien ylijäämä, vieras pääoma yhteensä korjatut arvot.

KONSERNITASE	2025	2024
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	47,7	44,4
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	1 780	1 386
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	619	487
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 €	6 660	7 566
Konsernin lainat, €/asukas	2 314	2 656
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	8 936	10 152
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	3 105	3 563
Konsernin lainasaamiset, 1 000 €	195	195
Kunnan asukasmäärä	2 878	2 849

2024 kunnan asukasmäärä (-1), konsernin vuokravastuut, kertynyt ylijäämä korjatut arvot.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Koko pääoma kaavassa tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Kun käytetään lyhennettyä konsernikaavaa, laskennassa voidaan jättää saadut ennakot pois. Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Kun käytetään lyhennettyä konsernikaavaa, laskennassa voidaan jättää saadut ennakot pois. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko konsernilla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää.

Konsernin lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Konsernin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Lyhennettyä konsernikaavaa käytettäessä konsernin lainakanta muodostuu korollisen vieraan pääoman eristä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokra-vastuut
Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä konsernin lainakantaan vuokravastuiden määrä.
Vuokravastuiden määrä huomioidaan konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset
Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja konsernin omistamien ja yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.6 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

1.6.1 Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi (KuntaL 115 §).

Tilikausien 2024 ja 2025 tulokset kerryttivät ylijäämäpuskuria tuleville vuosille yhteensä 728 300 euroa.

1.6.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallitus esittää tilikauden 1.1.-31.12.2025 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- tulos ennen varauksia ja rahastosiirtoja on 313 563,97 euroa ylijäämäinen ja
- ylijäämä kirjataan edellisten tilikausien yli-/alijäämä tilille kuluvan vuoden kirjanpidossa.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Tavoitteiden, määrärahojen ja tulosarvioiden toteutuminen

2.1.1 Käyttötalouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen kertoo tulosalueiden talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutumisen sanallisesti sekä euromääräisesti. Talousarviossa euroja sitovana tavoitetasona on pääsääntöisesti bruttositovuus eli toimintatuotot ja toimintakulut ovat erikseen sitovia. Vesilaitoksella sitoo nettotulos (toimintakate). Sisäiset erät ovat sisällytetty toimintatuottoihin ja -kuluihin luonteensa mukaisesti kirjanpidon tiliryhmiin.

KUNNANHALLITUS

Hallintopalvelut

Tilivelvollinen kunnanjohtaja

Palvelusuunnitelma

Hallintopalveluiden tulosalueelle kuuluvat kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, hallinto-, talous- ja henkilöstöpalvelut (hallintopalvelujen toimiala). Toimiala valmistelee ja panee täytäntöön mm. kunnanhallituksen ja -valtuuston päätökset, hoitaa muut yleishallintotehtävät, kaavoituksen, talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävät.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tulosalue: Hallintopalvelut, Strategiaohjelma: Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen 2030		
Strategiatavoite: Hyvinvointi		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Vahvistamme hyvinvointia.	Työterveyshuollon toimintasuunnitelma ja työsuojelun toimintasuunnitelma konkretisoidaan toimenpiteiksi ja tuloksia seurataan.	Toteutuneet työpaikkaselvitykset.
Toteuma: Työsuojelun toimintasuunnitelma käsiteltiin yhteistyötoimikunnassa 22.5. Toimintasuunnitelman mukaan vuonna 2025 työpaikkaselvityksen kohteena olleista Koulukeskus, Iitiän ja Kuukanniemen päiväkotit tehtiin ja kuntosalilta tekemättä.		
	Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.	Laadittu vuoden 2025 loppuun mennessä ja jalkautetaan osaksi normaalia henkilöstöpolitiikkaa.
Toteuma: Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmasta tehtiin luonnos. Luonnoksesta puuttui palkkakartoitus tasopalkkajärjestelmän mukaan.		
Otamme kuntalaiset ja henkilöstön aktiivisesti mukaan kehitystyöhön	Toimialakohtaiset henkilöstöpalaverit; kuntalaisten kuulemiset.	Toteutuneet palaverit; kuntalaisille on tarjolla monipuolisia osallistumisen mahdollisuuksia.
Toteuma: Virastopalaverit pidetty vt. kunnanjohtajan johdolla kevätkaudella joka toinen tiistai. Syksyllä virastopalaverit jatkuivat kevään tapaan uuden kunnanjohtajan johdolla.		

Tulosalue: Hallintopalvelut, Strategiaohjelma: Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen 2030		
Strategiatavoite: Hyvinvointi		
Panostamme hallinnon avoimuuteen ja tiedolla johtamiseen.	Valmistelussa selvitetään päätöksentekoa varten tarvittavat asiat kattavasti ja tietoon pohjautuen.	Sujuva päätöksenteko.
Toteuma: Kunnanhallituksella oli kolme parin asian kokousta, johtuen kunnanjohtajan irtisanoutumis- ja viranhakuprosessista.		
Henkilöstö voi hyvin.	Säännölliset kehityskeskustelut. Henkilöstölle tarpeiden mukainen koulutus osaamisen lisäämiseksi.	Henkilöstökertomus. Koulutuspäivien määrä. Poissaolojen määrä.
Toteuma: Kehityskeskusteluja ei käyty. Koulutuspäiviä oli 88 (edellisvuonna 121) päivää (-33). Terveysperusteiset poissaolot 1 217 (edellisvuonna 1 385) kalenteripäivää (-168).		
Strategiatavoite: Elinvoima		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Vahvistamme kunnan vetovoimaa positiivisella kuntakuvalla.	Aktiivinen tiedottaminen ja markkinointi varatuin resurssein. Viestintämme on nopeaa ja monikanavaista.	Tiedotteiden määrä
Toteuma: Lemin kunnan kotisivuilla julkaistiin 68 tiedotusta (edellisvuonna 78) ja tapahtumia 71 (edellisvuonna 71). Tiedotteita on julkaistu myös sosiaalisen median kanavissa (Intagram, Facebook).		
Meillä on toimivat ja monipuoliset sähköiset palvelut.	Asianhallinnan sähköisen arkistoinnin ja sähköisen sopimushallinnan kehittäminen.	Sähköisten prosessien kehittäminen.
Toteuma: Sähköisestä arkistoinnista ja sopimushallinnasta puuttuu prosessikuvaus. Sopimushallinnasta puuttuvat joidenkin toimialojen sopimukset.		
Kaavoitus ja maankäyttö on suunnitelmallista ja sujuvaa	Kaavamuutostyö käynnistyy vuoden 2025 aikana	Hyväksytty yleis- ja asemakaava.
Toteuma: Yleiskaavassa ei ollut muutostarpeita. Asemakaavoitukseen tuli neljä muutoshanketta. Nuorakosken ranta-asemakaava-alueelle käynnistyi yksittäinen muutoshanke.		
Strategiatavoite: Vakaa ja tasapainoinen kuntatalous		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Talouden tasapainottamiseksi teemme jatkossakin toiminnallisia ja taloudellisia muutoksia	Noudatetaan valtuuston 9.8.2022 hyväksymää tasapainottamisohjelmaa.	Tasapainottamisohjelman toteutuminen ja muutosneuvottelutuloksen toimeenpano
Toteuma: Vuoden 2025 talousarviota noudatettiin siten, ettei kaikkia määrärahoja käytetty ja mm. lomautukset teknisen tukipalveluissa toteutettiin.		
Omistajaohjaksella huolehdimme siitä, että Lemin kunnan tytäryhteisöjen toiminassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.	Omistajaohjaukseen luodaan yhtenäinen ja tehokkaampi omistajaohjauksen malli	Uudistettu toimintamalli
Toteuma: Omistajaohjauksen malli ei vielä edennyt kunnanjohtajan vaihtumisen takia.		

Hallintopalvelut

Tuloslaskelma	Tp 2024	Alkuper. ta 2025	Ta- muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma 2025	Tot. %	Ylitys/ alitus
Myyntituotot	504 709	514 289	-83 200	431 089	459 320	106,5	-28 231
Tuet ja avustukset	1 966	16 700	0	16 700	2 178	13,0	14 522
Muut toimintatuotot	4 754	0	13 900	13 900	13 888	99,9	12
Valmisteverastojen muutos	-1 942	0	0	0	-3 248	0,0	3 248
TOIMINTATUOTOT	509 488	530 989	-69 300	461 689	472 139	102,3	-10 450
Palkat ja palkkiot	-329 669	-344 939	-66 276	-411 215	-389 745	94,8	-21 470
Henkilösivukulut	-72 186	-73 166	0	-73 166	-67 073	91,7	-6 093
Henkilöstökulut	-401 855	-418 105	-66 276	-484 380	-456 817	94,3	-27 563
Asiakaspalvelujen ostot	-277	0	0	0	-143	0,0	143
Muiden palveluiden ostot	-472 172	-368 429	0	-368 429	-332 274	90,2	-36 155
Palvelujen ostot	-472 449	-368 429	0	-368 429	-332 416	90,2	-36 012
Ostot tilikauden aikana	-6 394	-5 100	0	-5 100	-8 075	158,3	2 975
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 394	-5 100	0	-5 100	-8 075	158,3	2 975
Vuokrat	-46 099	-50 110	-4 900	-55 010	-57 946	105,3	2 937
Muut toimintakulut	-1 011	-500	0	-500	-905	180,9	405
Muut toimintakulut	-47 110	-50 610	-4 900	-55 510	-58 851	106,0	3 341
TOIMINTAKULUT	-927 808	-842 243	-71 176	-913 419	-856 160	93,7	-57 259
TOIMINTAKATE	-418 321	-311 254	-140 476	-451 730	-384 021	85,0	-67 709
Laskennalliset kustannukset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-31 927	-32 100	4 900	-27 200	-27 038	99,4	-162
Poistot ja arvonalentumiset	-31 927	-32 100	4 900	-27 200	-27 038	99,4	-162
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-450 248	-343 354	-135 576	-478 930	-411 059	85,8	-67 871

Tunnuslukuja

Hallintopalvelut	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Valtuuston kokoukset	4	5	8	7
Valtuusto käsitellyt asiat	60	54	60	71
Kunnanhallituksen kokoukset	17	18	16	17
Kunnanhallituksen käsitellyt asiat	182	183	215	230
Henkilöstö 31.12.	6	5	6	6
Henkilötyövuosi	-	5,97	6,00	5,32

Elinvoimapalvelut

(Tilivelvöllinen kunnanjohtaja)

Palvelusuunnitelma

Elinvoimapalvelut -tulosalueen tulosityksikköjä ovat elinvoimapalvelut ja työllisyys-/kotoutumispalvelut.

Elinvoimapalvelut

Elinvoimapalveluissa kehittämistyötä pyritään tekemään hyödyntämällä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa esimerkiksi erilaisten hankkeiden kautta. Lemin kunta on eri päätöksillään mukana erilaisissa maakunnan ja muiden kuntien hallinnoimissa hankkeissa sopivien resurssien puitteissa.

Maaseutuyrittäjiä tuetaan avustuksin. Uusien yritysten sijoittumista kunnan alueille ja kiinteistöihin edistetään kunnan käytettävissä olevilla keinoilla. Yritysneuvonnan tukemiseksi hankitaan ostopalvelua esimerkiksi Pro-Agrian ja Business Mill:n kautta. TE24 -uudistuksen kautta kunnat kehittävät yhteistä toimintamallia, joka olisi yhteneväinen koko maakunnan alueella.

Kunnan markkinointia voidaan tehdä hyvin rajallisesti 8 000 euron määrärahan puitteissa. Markkinointitarkoituksessa tehtävät urheilijasponsorointisopimukset rajataan siten, että niitä tehdään vain harkitusti ja vain Lemillä kirjoilla olevien henkilöiden kanssa.

Joukkoliikenteessä (Savitaipale-Lemi-Lappeenranta) kunnalla on Kaakkois-Suomen Ely-keskuksen kanssa yhteistyösopimus. Kunta jakaa yksityistieavustuksia järjestäytyneille tiekunnille. Tiekuntien perusparannushankkeisiin haetaan erikseen avustusta ja avustuksessa käytetään harkintaa määrärahan puitteissa.

Työllisyys-/kotoutumispalvelut

Etelä-Karjalan työllisyyspalvelut on Lappeenrannan kaupungin taseyksikkö 1.1.2025.

Etelä-Karjalan työllisyyspalveluiden talousarvio on valmisteltu kaupunginhallituksen antamiin kehyksiin sovitettuna. Menojen budjetointi on ensimmäiselle talousarviovuodelle monilta osin arvionvaraista. Kaupunki on kuitenkin saanut muun muassa siirtyvän henkilöstön palkkatiedot ja siirtyvien vuokrasopimusten tiedot. Työllisyysmäärärahasta Etelä-Karjalaan tänä vuonna kohdentuvasta osuudesta on saatu melko kattava arvio. Suurimmista menoeristä on talousarvion pohjaksi siten kohtuullisen hyvä tieto. Kehyksiin sovitettu talousarvio kattaa siirtymävaiheessa työvoimaviranomaiseen siirtyvän henkilöstön palkkakulut. Myös työllisyysmääräraha eli työllisyystukiin, koulutuksiin ja valmennuksiin varattava määräraha voidaan pitää suunnilleen arvioidulla vuoden 2024 tasolla vuonna 2025. Valtionosuuden siirtymäajan rahoituksen vuosien 2026 ja 2027 aikana supistaa kehystä. Työllisyyspalvelut laatii vuoden 2025 aikana suunnitelman laskevaan kehukseen sopeutumiseksi.

Työllisyysalueen te-palveluiden maksuosuuksien kehys perustuu sopijakuntien yhteenlaskettuun te-palveluiden valtionosuuden laskennalliseen kustannukseen.

Vuosina 2025-2026 on myös siirtymäajan rahoitus mukana. Kehys seuraa vuosittain laskennallisten valtionosuuskustannusten muutosta.

Yhteistoimintaosuuksiin Lappeenrannan kaupungille on varauduttu 263 000 eurolla. Kunnan rahoitusosuuteen työttömyystuista on varauduttu 218 300 eurolla. Avustuksiin yhteisöille on varattu 2 800 euron tuki yrityksille kesätyöntekijöiden palkkaamiseen.

Lemin, Luumäen, Parikkalan, Rautjärven, Ruokolahden, Savitaipaleen ja Taipalsaaren kunnat ovat alustavasti suunnitelleet haettavaksi yhteistä työllisyyden edistämisen hanketta ESR+ ohjelman kautta. Kunnanhallitus päätti hyväksyä 14.10.2024 § 146 hankkeeseen liittyvän aiesopimuksen ja hyväksyi esitetyn omarahoitusosuuden (5 000 euroa/vuosi/kunta) ja sitoutuu omarahoitusosuuteen kolmen vuoden ajaksi (yhteensä 15 000 €) edellyttäen, että hankkeen muu rahoitus toteutuu hankehakemuksen mukaisesti.

TE2024-valmistelun rinnalla kulkee myös KOTO24-valmistelu. Uudistettu kotoutumislaki (681/2023) tulee voimaan 1.1.2025 yhtä aikaa TE-palvelujen uudistuksen kanssa. Uudistavassa laissa päävastuu kotoutumisesta siirtyy kunnille. Etelä-Karjalan työllisyysalue tulee vastaamaan myös Etelä-Karjalan maahanmuuttopalveluista.

Etelä-Karjalan maahanmuuttopalveluiden talousarvio on valmisteltu Lappeenrannan kaupunginhallituksen antamiin kehyksiin sovitettuna. Koto-palveluille on määritelty laskennalliset yksikkökustannukset.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tulosalue: Elinvoimapaalvelut, Strategiaohjelma: Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen 2030 mennessä		
Strategiatavoite: Hyvinvointi		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Tuemme ja mahdollistamme tapahtumia ja omaehtoisen toiminnan muotoja.	Järjestöavustukset, järjestöparlamentti	Myönnetty avustukset ja pidetyt kokoukset.
Toteuma: Järjestöparlamentti kokoontui kuusi kertaa (+2). Vapaa-aikatoimessa on jaettu avustuksia 14 yhteisölle.		
Viestintämme on nopeaa ja monikanavaista.	Kehitetään kunnan internet -sivuja ja sosiaalisen median kanavia.	Tehty kehitystyö.
Toteuma: Sivustot ja kanavat olivat ennallaan. Talous ja raportoinnit -sivustolle koottiin hyödyllisiä sivustoja/linkkejä uusille päättäjille. Talousarviot ja -suunnitelmat sivulle tehtiin alasivu Valtionosuudet 2026.		
Teemme aktiivista yhteistyötä eri verkostoissa: yritysten ja muiden julkisorganisaatioiden kanssa.	Vahvistamme elinkeinoelämää ja luomme työtä. Yritysneuvontaa, uusia yrityksiä kunnan alueille.	Matala työttömyysaste < Etelä-Karjalan %, työttömien lkm < 140
Toteuma: Työttömyysaste 11,2 % ja Lemillä oli kunnittain tarkasteltuna matalin. (Korkein Imatra 18,4 %, Etelä-Karjala 15,0 %, koko maa 13,0%). Työttömät 144 (+1).		

Tulosalue: Elinvoimapalvelut, Strategiaohjelma: Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen 2030 mennessä		
Strategiatavoite: Elinvoima		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Panostamme sujuviin liikenneyhteyksiin.	Yksityisteiden selkeä avustuksen jakoperuste.	Sitova määräraha on 50 000 euroa.
Toteuma: Kunnanhallituksen päätös 5.5.2025 § 94. Lemin kunnan yksityistieavustukset tulivat hakuun elokuussa ja maksettiin joulukuussa.		
Teemme aktiivista yhteistyötä eri verkostoissa: yritysten ja muiden julkisorganisaatioiden kanssa.	Aktiivinen osallistuminen alueelliseen kehittämiseen.	Hankkeet, sitovat rahoitusosuudet 28 600 euroa
Toteuma: 22 400 euroa käytettiin rahoitusosuuksiin.		
	Tuetaan maaseutuyrittäjiä.	Maaseutuyrittäjien tukemiseen on 6 500 euron määräraha.
Toteuma: Kunnanhallitus määritteli kehittämismäärärahojen käyttökohteet ja avustusosuudet. Avustukset haettiin kuittia vastaan 28.11. mennessä. Avustuksina maksettiin 3 700 euroa joulukuussa.		
	Osallistetaan yrittäjiä kunnan yhteiseen kehittämiseen.	Yhteinen joulunavaus, mahdolliset muut yhteistyössä järjestetyt tapahtumat.
Toteuma: Lemin yrittäjät ja yhdistykset yhteistyössä kunnan kanssa järjestivät joulukuussa kaksipäiväisen Lemin Joulukylä -tapahtuman.		

Elinvoimapalvelut

Tuloslaskelma	Tp 2024	Alkuper. ta 2025	Ta-muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma 2025	Tot. %	Ylitys/alitus
Myyntituotot	154	0	0	0	2 132	0,0	-2 132
Tuet ja avustukset	64 247	0	0	0	0	0,0	0
TOIMINTATUOTOT	64 402	0	0	0	2 132	0,0	-2 132
Palkat ja palkkiot	-35 632	0	0	0	0	0,0	0
Henkilösivukulut	-7 876	0	0	0	0	0,0	0
Henkilöstökulut	-43 508	0	0	0	0	0,0	0
Muiden palveluiden ostot	-61 556	-319 100	0	-319 100	-308 631	96,7	-10 469
Palvelujen ostot	-61 556	-319 100	0	-319 100	-308 631	96,7	-10 469
Ostot tilikauden aikana	-3 653	0	0	0	-1 984	0,0	1 984
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 653	0	0	0	-1 984	0,0	1 984
Avustukset kotitalouksille	-2 130	-218 300	-54 700	-273 000	-289 889	106,2	16 889
Avustukset yhteisöille	-150 487	-60 800	0	-60 800	-52 100	85,7	-8 700
Avustukset	-152 617	-279 100	-54 700	-333 800	-341 989	102,5	8 189
TOIMINTAKULUT	-261 334	-598 200	-54 700	-652 900	-652 604	100,0	-296
TOIMINTAKATE	-196 932	-598 200	-54 700	-652 900	-650 472	99,6	-2 428
Laskennalliset kustannukset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-63 169	-63 200	0	-63 200	-63 169	100,0	-31
Poistot ja arvonalentumiset	-63 169	-63 200	0	-63 200	-63 169	100,0	-31
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-260 101	-661 400	-54 700	-716 100	-713 640	99,7	-2 460

Tunnuslukuja

Elinvoimapaalvelut	TP 2023	TP 2024	mTA 2025	TP 2025
Hankerahoitukset, hankkeiden määrä	6	8	6	5
Työttömyysaste	10,7	11,3	9,8	11,2
Työttömien lukumäärä	140	148	128	149
Pitkäaikaistyöttömät	29	38	29	43
Alle 25-vuotiaat työttömät	10	11	11	16
Osuus työmarkkinatukiin, €	109 100	100 500	273 000	286 796

Maakunnalliset palvelut**Tilivelvollinen kunnanjohtaja****Palvelusuunnitelma**

Maakunnalliset palvelut -tulosalueeseen kuuluvat mm. ympäristöterveydenhuolto, seudullinen maaseututoimi ja alueiden kehittäminen/EK liitto.

Lappeenrannan kaupunki toimii Lappeenrannan seudun ympäristötoimen isäntäkuntana. Ympäristötoimi hoitaa Lemin kunnan alueilla sille osoitetut lakisääteiset ympäristöterveydenhuollon, eläinlääkintähuollon ja ympäristönsuojelun tehtävät.

Tulosalueelle kirjataan myös Lemin kunnan alueella tavattujen ja kiinniotettujen löytöeläinten hoidosta aiheutuvat kustannukset.

Etelä-Karjalan maaseututoimi hoitaa kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle laissa säädetyt tehtävät Etelä-Karjalan kuntien alueella. Viranomaistoiminnan yhteistoimintakuntien maksusuudet määritetään peltohehtaarien mukaisin maksuprosentein.

Perussopimuksen 25§:n mukaan Etelä-Karjalan liiton toiminta rahoitetaan jäsenkuntien maksuosuuksilla, hanke- ja avustusrahoituksella ja muilla tuloilla. Se määrä, joka talousarvion mukaan muiden tulojen lisäksi tarvitaan menojen suorittamiseen, kootaan tilikauden maksuosuuksina. Jäsenkuntien maksusuudet kuntayhtymän menoihin määräytyvät kuntien viimeisen vahvistetun tilinpäätösvuoden kunnallisverotulojen suhteessa. Maakuntahallitus päätti 28.10.2024 § 149 kantaa Lemiltä 58 700 euron maksusuuden (sisältää avustuksen Allergia- ja Ympäristöinstituutille).

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tulosalue: Maakunnalliset palvelut, Strategiaohjelma: Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen 2030 mennessä		
Strategiatavoite: Elinvoima		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Järjestämme kunnan palvelut lähellä ja asukaslähtöisesti.	Edunvalvonta lähipalveluiden säilyttämiseksi	Lähipalveluiden säilyminen
<p>Toteuma: Lemin hyvinvointiaseman palvelut muuttuivat merkittävästi vuonna 2025. Vanamokodin apuvälinevarasto oli 10.1. alkaen vain henkilökunnan käytössä. Asiakkaisen apuvälinelainaus- ja palautus tapahtuu jatkossa Lappeenrannan apuvälinekeskuksessa, Luumäen hyvinvointiasemalla tai Savitaipaleen liikuntatalolla. Lemin hyvinvointiaseman palveluissa tehtiin 1.3. alkaen muutoksia. Hoitajan ajanvaraukseton vastaanotto laajeni ja kiirevastaanotto jäi palvelusta pois. Asiakaspalvelun tukena toiminut asiakaspalvelupiste sulkeutui. Muutokset olivat osa perustason hyvinvointiasemien palvelujen yhdenmukaistamista. Lemin hyvinvointiasema oli suljettuna 9.6.-6.7. Sulku koski myös hammashoitoa ja näytteenottopistettä. Myös joulun aikaan oli sulku 22.12.-31.12.</p>		

Maakunnalliset palvelut

Tuloslaskelma	Tp 2024	Alkuper. ta 2025	Ta- muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma 2025	Tot. %	Ylitys/ alitus
Myyntituotot	1 955	0	0	0	0	0,0	0
TOIMINTATUOTOT	1 955	0	0	0	0	0,0	0
Muiden palveluiden ostot	-162 676	-272 000	0	-272 000	-265 177	97,5	-6 823
Palvelujen ostot	-162 676	-272 000	0	-272 000	-265 177	97,5	-6 823
Ostot tilikauden aikana	0	0	0	0	-16	0,0	16
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	-16	0,0	16
Muut toimintakulut	0	-200	0	-200	-200	100,0	0
Muut toimintakulut	0	-200	0	-200	-200	100,0	0
TOIMINTAKULUT	-162 676	-272 200	0	-272 200	-265 393	97,5	-6 807
TOIMINTAKATE	-160 721	-272 200	0	-272 200	-265 393	97,5	-6 807

Kunnanhallituksen tulosalueet yhteensä

Kunnanhallitus							
Tuloslaskelma	Tp 2024	Alkuper. ta 2025	Ta- muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma 2025	Tot. %	Ylitys/ alitus
Myyntituotot	506 819	514 289	-83 200	431 089	461 452	107,0	-30 363
Tuet ja avustukset	66 213	16 700	0	16 700	2 178	13,0	14 522
Muut toimintatuotot	4 754	0	13 900	13 900	13 888	99,9	12
Valmisteverastojen muutos	-1 942	0	0	0	-3 248	0,0	3 248
TOIMINTATUOTOT	575 844	530 989	-69 300	461 689	474 271	102,7	-12 581
Palkat ja palkkiot	-365 301	-344 939	-66 276	-411 215	-389 745	94,8	-21 470
Henkilösivukulut	-80 062	-73 166	0	-73 166	-67 073	91,7	-6 093
Henkilöstökulut	-445 363	-418 105	-66 276	-484 380	-456 817	94,3	-27 563
Asiakaspalvelujen ostot	-277	0	0	0	-143	0,0	143
Muiden palveluiden ostot	-696 404	-959 529	0	-959 529	-906 082	94,4	-53 447
Palvelujen ostot	-696 680	-959 529	0	-959 529	-906 224	94,4	-53 304
Ostot tilikauden aikana	-10 047	-5 100	0	-5 100	-10 075	197,5	4 975
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 047	-5 100	0	-5 100	-10 075	197,5	4 975
Avustukset kotitalouksille	-2 130	-218 300	-54 700	-273 000	-289 889	106,2	16 889
Avustukset yhteisöille	-150 487	-60 800	0	-60 800	-52 100	85,7	-8 700
Avustukset	-152 617	-279 100	-54 700	-333 800	-341 989	102,5	8 189
Vuokrat	-46 099	-50 110	-4 900	-55 010	-57 946	105,3	2 937
Muut toimintakulut	-1 011	-700	0	-700	-1 105	157,8	405
Muut toimintakulut	-47 110	-50 810	-4 900	-55 710	-59 051	106,0	3 341
TOIMINTAKULUT	-1 351 818	-1 712 643	-125 876	-1 838 519	-1 774 156	96,5	-64 363
TOIMINTAKATE	-775 974	-1 181 654	-195 176	-1 376 830	-1 299 886	94,4	-76 944
Laskennalliset kustannukset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-95 096	-95 300	4 900	-90 400	-90 206	99,8	-194
Poistot ja arvonalentumiset	-95 096	-95 300	4 900	-90 400	-90 206	99,8	-194
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-871 070	-1 276 954	-190 276	-1 467 230	-1 390 092	94,7	-77 137

Keskusvaalilautakunta

Vaalit

Palvelusuunnitelma

Lemin kunnan keskusvaalilautakunta hoitaa ennakkoäänestyksen sekä koti- ja laitosäänestyksen järjestämiseen liittyvät tehtävät sekä varsinaisen vaalipäivän äänestämisen liittyvät tehtävät ja vaalipäivän äänten laskennan. Kunta vastaa keskusvaalilautakunnan menoista sekä ennakkoäänestämisen ja vaalipäivän äänestämisen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista.

Vuonna 2025 toimitetaan Alue- ja kuntavaalit. Vaalipäivä on sunnuntai 13.4.2025 ja ennakkoäänestys kotimaassa 2.-8.4.2025. Vuonna 2026 ei järjestetä säännönmukaisia vaaleja. Vuonna 2027 järjestetään eduskuntavaalit.

Valtuusto hyväksymät tavoitteet

Tulosalue: Vaalit, Strategiaohjelma: Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen 2030 mennessä		
Strategiatavoite: Elinvoima		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Järjestämme kunnan palvelut lähellä ja asukaslähtöisesti.	Äänestyspaikkoja ei vähennetä.	Kaksi vaalipäivän äänestyspaikkaa (Kirkonkylä ja Kuukanniemi)
Toteuma: Vaalipäivän äänestys järjestettiin kirkonkylällä ja Kuukanniemessä.		
	Koti- ja laitosäänestys säilyy.	Laitosäänestys Vanamokodissa ja
Toteuma: Laitosäänestykset järjestettiin Vanamokodissa ja Kanervalaaoksossa.		

Vaalit

Tuloslaskelma	Tp 2024	Alkuper. ta 2025	Ta- muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma 2025	Tot. %	Ylitys/ alitus
Myyntituotot	16 222	8 000	0	8 000	3 193	39,9	4 807
TOIMINTATUOTOT	16 222	8 000	0	8 000	3 193	39,9	4 807
Palkat ja palkkiot	-10 097	-8 800	0	-8 800	-5 295	60,2	-3 505
Henkilösivukulut	-875	-475	0	-475	-350	73,7	-125
Henkilöstökulut	-10 972	-9 275	0	-9 275	-5 645	60,9	-3 630
Muiden palveluiden ostot	-9 197	-3 868	0	-3 868	-5 471	141,4	1 603
Palvelujen ostot	-9 197	-3 868	0	-3 868	-5 471	141,4	1 603
Ostot tilikauden aikana	-275	-300	0	-300	-575	191,8	275
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-275	-300	0	-300	-575	191,8	275
Vuokrat	-90	0	0	0	0	0,0	0
Muut toimintakulut	-90	0	0	0	0	0,0	0
TOIMINTAKULUT	-20 535	-13 443	0	-13 443	-11 691	87,0	-1 752
TOIMINTAKATE	-4 313	-5 443	0	-5 443	-8 498	156,1	3 055

Toimintatuottojen alitukset: Vaalikorvaus oli budjetoitu edellisen aluevaalikorvauksen suuruisena. Etelä-Karjalan hyvinvointialue korvasi 1,40 euroa/äänioikeutettu.

Tunnuslukuja

Vaalit	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
	Eduskunta-vaalit	Presidentin-vaali/Europarlamenttivaalit	Alue- ja kunta-vaalit	Aluevaalit/Kuntavaalit
Kokoukset	3	7	9	8
Käsitellyt asiat	15	38	-	45
Äänioikeutettuja	2331	2256/2247	2300	2281
Äänestysprosentti	72,9	72,2/37,5	70	57,1/60,0

Tarkastuslautakunta

Tarkastus- ja arviointitoimi

Palvelusuunnitelma

Tarkastuslautakunnan tehtävät jakautuvat kolmeen tehtäväkokonaisuuteen: arviointitiedon tuottaminen valtuustolle, kuntalaisille ja kuntakonsernille toiminnan kehittämiseksi ja päätöksenteon tueksi, hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäminen sekä sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta. Arviointikertomuksessa arvioidaan vuosittain, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan tehtävät määritellään Kuntalain 14 luvun 121 §:ssä ja kunnan hallintosäännön 9 luvussa ulkoisesta valvonnasta.

Syksyllä 2022 tilintarkastusyhteisönä aloitti ulkoisessa tarkastuksessa BDO Oy.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tulosalue: Tarkastus- ja arviointitoimi, Strategiaohjelma: Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen 2030 mennessä		
Strategiatavoite: Vakaa ja tasapainoinen kuntatalous		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
	Vierailut arvioinnin alaisiin toimipaikkoihin	
	Arvioinnin ja arviointimenetelmien sisällöllinen kehittäminen	
Talouden tasapainotus	Arvioidaan talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella	
Arviointikertomus	Lautakunnan kokouksessa käsitelty arviointikertomus määräaikaan mennessä	Riittävän ajoissa ennen valtuuston kokousta

Tarkastus- ja arviointitoimi

Tuloslaskelma	Tp 2024	Alkuper. ta 2025	Ta- muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma 2025	Tot. %	Ylitys/ alitus
Palkat ja palkkiot	-2 785	-2 500	0	-2 500	-2 750	110,0	250
Henkilösivukulut	0	0	0	0	-128	0,0	128
Henkilöstökulut	-2 785	-2 500	0	-2 500	-2 878	115,1	378
Muiden palveluiden ostot	-12 321	-13 000	0	-13 000	-12 521	96,3	-479
Palvelujen ostot	-12 321	-13 000	0	-13 000	-12 521	96,3	-479
Ostot tilikauden aikana	-14	-50	0	-50	0	0,0	-50
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14	-50	0	-50	0	0,0	-50
TOIMINTAKULUT	-15 120	-15 550	0	-15 550	-15 399	99,0	-151
TOIMINTAKATE	-15 120	-15 550	0	-15 550	-15 399	99,0	-151

Tunnuslukuja

Tarkastus- ja arviointitoimi	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Kokoukset	8	6	6	6
Käsitellyt asiat	61	15	15	57

Sivistystoimen hallinto tilivelvollinen kunnanjohtaja

Palvelusuunnitelma

Sivistystoimen hallinnon vaikuttavuus perustuu sujuvaan yhteistyöhön toimielinten, johtavien viranhaltijoiden ja palveluiden tuottajien kanssa.

Tavoitteena on laadukkaiden perusopetus-, varhaiskasvatus-, kirjasto-, kulttuuri-, nuoriso-, vapaa-aikapalveluiden sekä vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen tuottaminen joustavasti ja taloudellisesti. Sivistyspalvelujen suunnittelussa otetaan ennakoivasti huomioon mahdolliset oppilasmäärän muutokset ja pidetään Lemi houkuttelevana kuntana tarjoamalla laadukkaita sivistyspalveluja. Toimivilla sivistyspalveluilla edistetään asukkaisen osaamista, hyvinvointia ja osallisuutta.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tulosalue: Sivistystoimen hallinto, Strategiaohjelma: Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen 2030		
Strategiatavoite: Hyvinvointi		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Panostamme hallinnon avoimuuteen ja tiedolla johtamiseen.	Toimiva sivistyksen hallinto. Keskusteleva lautakuntatyöskentely ja hyvin valmistellut kokousasiat.	Itsearviointi
Toteuma: Johtoryhmä kokoontui säännöllisesti ja keskustelu oli avointa ja monipuolista. Johtoryhmän tavoitteena oli asioiden edistäminen sekä hyvien toimintamallien kehittäminen ja eteenpäin vieminen.		

Sivistystoimen hallinto

Tuloslaskelma	Tp 2024	Alkuper. ta 2025	Ta- muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma 2025	Tot. %	Ylitys/ alitus
Palkat ja palkkiot	-7 045	-6 100	0	-6 100	-5 933	97,3	-167
Henkilösivukulut	-572	-390	0	-390	-499	127,9	109
Henkilöstökulut	-7 617	-6 490	0	-6 490	-6 431	99,1	-59
Muiden palveluiden ostot	-1 498	-1 500	0	-1 500	-2 355	157,0	855
Palvelujen ostot	-1 498	-1 500	0	-1 500	-2 355	157,0	855
Ostot tilikauden aikana	-341	-500	0	-500	-34	6,7	-466
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-341	-500	0	-500	-34	6,7	-466
Vuokrat	-48	0	0	0	0	0,0	0
Muut toimintakulut	-48	0	0	0	0	0,0	0
TOIMINTAKULUT	-9 504	-8 490	0	-8 490	-8 820	103,9	330
TOIMINTAKATE	-9 504	-8 490	0	-8 490	-8 820	103,9	330
Laskennalliset kustannukset							
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-9 504	-8 490	0	-8 490	-8 820	103,9	330

Tunnuslukuja

Sivistystoimen hallinto	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Kokoukset	7	11	8	8
Käsitellyt asiat	55	72	60	66

Perusopetuspalvelut

Tilivelvollinen rehtori

Palvelusuunnitelma

Perusopetuspalvelujen tehtävänä on järjestää laadukasta ja oppilaslähtöistä opetussuunnitelman mukaista perusopetusta. Varhaiskasvatuksessa alkava ja läpi perusopetuksen kulkeva pedagoginen jatkuvuus taataan hankkeiden, yhteisten koulutusten ja laatutyön avulla. Lemin oppilasmäärät eivät ole vielä huomattavasti laskeneet, ja kouluverkko pysyy ennallaan. Tulevaisuudessa tulee harkittavaksi joustava esi- ja alkuopetus.

Tulosalueeseen kuuluvat koulujen yhteiset palvelut, Kuukanniemen koulu, Koulukeskus, sekä koulujen iltapäivätoiminta.

Oppilaslähtöinen toiminta on kaiken perustana. Hyvä oppilaantuntemus ja positiivinen pedagogiikka mahdollistavat ammattitaitoisen ja osaavan henkilöstön toimimisen oppilaan parhaaksi. Onnistuminen tässä tehtävässä luo parhaat mahdollisuudet eheälle kasvulle ja perheiden hyvinvoinnille.

Lukuvuonna 2025-2026 haasteena ovat olleet mielenterveyden haasteet sekä koulukielteisyys. Tämän seurauksena opetusta pyritään järjestämään osalle oppilaista tapauskohtaisesti, edes tunti päivässä, jotta syrjäytyminen pidettäisiin minimissä ja kouluun kiinnittyminen olisi mahdollista. Hyvinvointialue on olennainen osa psykososiaalisten palveluiden tarjoajana ja yhteydenpito hyvinvointialueen suuntaan on tiivistä. Palveluresursseista kiinnipitäminen ja niiden valvominen on tärkeää. Hankkeiden mahdollistamalla koulutuksella tuetaan opettajien valmiuksia vastata oppilaiden tarpeisiin.

Hallitusohjelman mukaisesti ruotsin opetukseen on lisätty yksi vuosiviikkotunti 7. luokalle syksyllä 2024. Edelleen hallitusohjelman mukaisesti tämä tunti tarjotaan myös 8. ja 9. luokkalaisille lukuvuoden 2024-2025 aikana. Tästä aiheutuu paitsi henkilöstömenoja, myös kuljetuskustannuksia.

Hallitusohjelman mukaisesti perusopetusta vahvistetaan. Osana perusopetuksen vahvistamista perusopetuksen tuntijakoon lisätään kolme vuosiviikkotuntia 1.8.2025 alkaen siten, että äidinkielen osoitetaan kaksi vuosiviikkotuntia ja matematiikkaan yksi vuosiviikkotunti. Toimenpiteeseen osoitetaan peruspalvelujen valtionosuuteen lisäys vuonna 2025. Paikallisesti määritellään tuntien jakautuminen eri luokka-asteille.

Oppimisen tuen uudistus astui voimaan 1.8.2025 alkaen. Uudistuksen toteuttamiseen osoitettiin opetuksen järjestäjille lähes 100 miljoonaa euroa pysyvää vuosittaista valtionosuusrahoitusta. Uudistuksen tavoitteena on turvata riittävä tuki sekä vähentää opetushenkilöstön hallinnollista taakkaa. Uudistuksen myötä oppimisen tukea on tarjolla yksilöllisesti ja oppilaan tarpeita vastaavasti. Perusopetuksen tuen uudistuksen yhteydessä tuen asiakirjojen määrää vähennetään.

Hallitus lisäsi kevään kehysriihessä 5 milj. euroa koulukiusaamisen vastaisen työn menoihin ja avustuksiin. Määrärahasta osa tullaan jakamaan avustuksina, jotka kohdistuvat pääasiassa kuntiin. Lemin kouluissa kiusaamista pyritään torjumaan normaalin koulutoiminnan lisäksi kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyyn keskittyvällä hankkeella naapurikuntien kanssa 1.8.2025 alkaen.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tulosalue: Perusopetuspalvelut, Strategiaohjelma: Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen 2030		
Strategiatavoite: Hyvinvointi		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Tuemme ja mahdollistamme tapahtumia ja omaehtoisen toiminnan muotoja.	Lemin musiikkijuhlat koulun salin käyttö.	Koulun sali annetaan käyttöön ilmaiseksi musiikkijuhlaviikolla.
Toteuma: Musiikkijuhlat järjestettiin heinäkuussa, jolloin tila oli yhdistyksen käytössä ilmaiseksi.		
Perusopetuksessa panostamme laadun ja sisällön kehittämiseen.	Tasavertainen ja laadukas opetus kaikille. Opetuksen laatu tasavertainen yksiköstä	Kelpoisuusehdot täyttävä henkilöstö. Haasteisiin reagointi varhaisessa vaiheessa.
Toteuma: Lukuvuoden aikana oli panostettu laadukkaaseen ja tasavertaiseen opetukseen. Oppimisen tuen muutoksen yhteydessä 1.8.2025 alkaen oppilaan oikeusturva opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen parantui. Syyslukukaudella 2025 kaikki opettajat olivat päteviä. Koulun toimintakulttuuri pyrittiin saamaan tasavertaiseksi ala- ja yläkoulussa (yhteiset pelisäännöt, toimintamallit, jne.) Kaikki oppilaat pyrittiin saamaan		
Otamme kuntalaiset ja henkilöstön aktiivisesti mukaan kehitystyöhön.	Hyvinvoiva, innostunut ja koulutus- ja kehittämismyönteinen henkilöstö. Henkilöstöä koulutetaan	Kehityskeskustelut ja koulutussuunnitelmat laaditaan 100 %:sti.
Toteuma: Toimintasuunnitelmia valmisteltiin yhdessä henkilöstön kanssa lukuvuoden ajaksi. Opettajakokouksissa mahdollistettiin vaikuttaminen päätöksenteossa. Kehityskeskusteluissa ajatuksena oli sekä työntekijän että kouluntoiminnan kehittäminen molempia osapuolia tukevaksi.		
	Huoltajien ja oppilaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien tukeminen. Lisätään vuorovaikutusta ja yhteistyötä sidosryhmien välillä.	Kyselyt, vanhempainiltojen ja -tapaamisten määrä, oppilaskunnan kokoontumisten määrä.
Toteuma: Huoltajia tiedotettiin aktiivisesti wilman välityksellä sekä vanhempainilloissa. Huoltajien palaute otettiin huomioon toiminnassa. Oppilaskunta toimi aktiivisesti ja heitä kuultiin säännöllisesti		

Strategiatavoite: Hyvinvointi		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Henkilöstö voi hyvin.	Kehitetään henkilöstön toimintatapoja yhteisten arvojen pohjalta ja ideoidaan uutta. Henkilöstö toimii yhteisten arvojen mukaisesti ja on halukas osallistumaan päätöksentekoon. Arvojen kirkastaminen.	Kehityskeskusteluiden määrä, koulutussuunnitelmat, opettajatiimien toiminta, pulssi-kyselyt.
Toteuma: Kehityskeskustelujen tavoitteena oli palautteen antaminen molempiin suuntiin, jotta työskentelykulttuuri saatiin mahdollisimman korkeaksi. Kehityskeskustelut pidettiin keväällä 2025 lähes kaikille opetushenkilöstölle (opettajat ja ohjaajat). Kehityskeskustelun tuloksena havaittiin henkilöstön olevan suhteellisen tyytyväistä tämän hetkiseen työhönsä. Pulssikyselyn myötä henkilöstö kokee olevansa		
Työtilat ovat turvallisia ja terveellisiä.	Kiinteistöjen ja oppimisympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden tukeminen. Seurataan terveellisyyttä ja turvallisuutta aktiivisesti, sisäilmatyöryhmä kokoontuu säännöllisesti.	Kiinteistöjen ylläpito- ja korjaustoimenpiteet, terveydenhuollon palaute, sisäilmatyöryhmän kokoontumisten määrä
Toteuma: Havaittuihin haasteisiin reagoitiin välittömästi. Turvallisuussuunnitelmaa, riskienhallinta-asiakirjoja sekä muita dokumentteja päivitetään lukuvuosittain.		
Strategiatavoite: Elinvoima		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Teemme aktiivista yhteistyötä eri verkostoissa: yhdistysten, oppimisverkostojen, yritysten ja muiden julkisorganisaatioiden kanssa.	Kehitetään toimintaa ja palveluja kuntalaisten hyväksi. Osallistutaan aktiivisesti tarkoituksenmukaisiin hankkeisiin	Hankkeiden mahdollistama toiminta
Toteuma: Koulunuorisotyö-, Lemi liikkeelle-, Koulupsyykkari- sekä "Juuret lemillä, mieli maailmalla"-hankkeet päättyivät. Hankkeet lisänneet hyvinvointia kouluilla turvallisen aikuisen, liikunnan sekä kulttuurin muodoissa. Erasmus mahdollistaa edelleen ulkomaanliikkuvuuksia oppilaille ja henkilökunnalle.		

Perusopetuspalvelut

Tuloslaskelma	Tp 2024	Alkuper. ta 2025	Ta- muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma 2025	Tot. %	Ylitys/ alitus
Myyntituotot	120 573	121 650	0	121 650	132 864	109,2	-11 214
Maksutuotot	17 128	15 000	0	15 000	15 000	100,0	0
Tuet ja avustukset	96 755	86 000	10 726	96 726	63 573	65,7	33 153
Muut toimintatuotot	7 485	7 500	0	7 500	11 049	147,3	-3 549
TOIMINTATUOTOT	241 940	230 150	10 726	240 876	222 487	92,4	18 389
Palkat ja palkkiot	-1 880 338	-1 955 079	-8 907	-1 963 986	-1 896 848	96,6	-67 139
Henkilösivukulut	-439 395	-439 303	-1 574	-440 877	-432 340	98,1	-8 538
Henkilöstökulut	-2 319 733	-2 394 383	-10 481	-2 404 864	-2 329 188	96,9	-75 676
Asiakaspalvelujen ostot	-135 862	-213 400	4 600	-208 800	-162 694	77,9	-46 106
Muiden palveluiden ostot	-992 513	-1 011 274	-2 180	-1 013 454	-951 109	93,8	-62 344
Palvelujen ostot	-1 128 375	-1 224 674	2 420	-1 222 254	-1 113 803	91,1	-108 451
Ostot tilikauden aikana	-81 083	-99 200	-2 031	-101 231	-96 571	95,4	-4 660
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-81 083	-99 200	-2 031	-101 231	-96 571	95,4	-4 660
Avustukset kotitalouksille	-120	-300	0	-300	0	0,0	-300
Avustukset	-120	-300	0	-300	0	0,0	-300
Vuokrat	-472 238	-516 557	-89 300	-605 857	-585 039	96,6	-20 818
Muut toimintakulut	-5 744	-7 800	0	-7 800	-5 167	66,2	-2 633
Muut toimintakulut	-477 983	-524 357	-89 300	-613 657	-590 206	96,2	-23 452
TOIMINTAKULUT	-4 007 294	-4 242 914	-99 392	-4 342 306	-4 129 767	95,1	-212 539
TOIMINTAKATE	-3 765 355	-4 012 764	-88 666	-4 101 430	-3 907 281	95,3	-194 149
Laskennalliset kustannukset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-90 892	-89 800	88 600	-1 200	-533	44,4	-667
Arvonalentumiset	0	0	0	0	-1 682	0,0	1 682
Poistot ja arvonalentumiset	-90 892	-89 800	88 600	-1 200	-2 215	184,6	1 015
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-3 856 246	-4 102 564	-66	-4 102 630	-3 909 496	95,3	-193 134

Toimintatuottojen alitukset:

Toimintatuottojen alitus johtui pääosin valtionavustuksista. Valtionavustukset oli tuloutettu avustusprosentin mukaan toteutuneista kokonaismenoista. Tilikauden hankkeet eivät osin toteutuneet hankkeen mukaisesti tai Erasmus-hankkeiden tuloarviot ja määrärahat siirtyivät käytettäväksi vuonna 2026.

Lemin koulukeskus sai kielihankkeiden eurooppalaisen laatuleiman, European Language Label -palkinnon. Kyseinen tunnustus myönnettiin vuonna 2025 kolmelle suomalaiselle Erasmus+ -hankkeelle.

Tunnuslukuja

Perusopetuspalvelut	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Kuukanniemen koulu, oppilaat 20.9.	100	90	87	88
Koulukeskus, 1-6 lk oppilaat 20.9.	126	125	118	116
Koulukeskus, 7-9 lk oppilaat 20.9.	116	120	121	118
Yhteensä oppilaat	342	335	326	322
Iltapäivätoimintaan osall. oppilaat 20.9.	31	20	24	19
Henkilöstö 31.12.	48	42	43	45
- Luokanopettajat	14	13	12	13
- Erityisopettajat	4	4	4	4
- Aineenopettajat	14	11	11	11
- Tuntiopettajat	1	1	0	0
- Koulunkäynnin- ja ip-toiminnanohjaajat	9	7	8	9
- Hallinto	2	1	2	2
- Määräaikaiset ohjaajat, opettajat, hallinto	4	5	6	6
Henkilötyövuosi		40,50	39,60	37,76

Varhaiskasvatuspalvelut Tilivelvollinen varhaiskasvatusjohtaja

Palvelusuunnitelma

Lemin kunnan varhaiskasvatuspalvelut tarjoaa lemiläisille lapsille suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa varhaiskasvatusta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus ja esiopetus toteutetaan tarkoituksenmukaisissa tiloissa ja luonnonläheisessä ympäristössä ammatillisesti osaavan ja työhönsä sitoutuneen henkilöstön toimesta.

Lemin kunnan varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa painotetaan vuorovaikutus- ja tunnetaitojen harjoittelua, joka on noussut vahvasti huoltajien toiveena joka keväisessä asiakaskyselyssä. Vuorovaikutuksessa näkyvät myönteisyys, kannustavuus, sensitiivisyys sekä sitoutuneisuus. Varhaiskasvatuksessa huomioidaan lapsen osallisuus sekä mielenkiinnon kohteet. Varhaiskasvatuksen työntekijät arvioivat toimintaansa mm. tiimipalaverissa, KARVI:n arviointikriteeristöä hyödyntäen ja kehityskeskusteluissa. Varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutussuunnitelman painopiste on vuonna 2025 leikkiin kannustava toimintaympäristö ja – kulttuuri.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet haastavat ja velvoittavat jokaisen varhaiskasvatuksen työntekijän pysähtymään leikin äärelle. Leikin merkitys ja arvostus todentuvat lasten, henkilöstön ja huoltajien välisessä vuorovaikutuksessa sekä yhdessä sovitussa toimintatavoissa. Yhteisöllisyys kasvaa leikin kautta ja vahvistaa myönteistä tunneilmastoa ja lisää myös henkilöstön työssä jaksamista.

Eriyisvarhaiskasvatus järjestetään osana lapsen normaalia varhaiskasvatusta. Lemillä työskentelee yksi varhaiskasvatuksen erityisopettaja.

Varhaiskasvatuksessa varataan palkkarahat lapsimäärään suhteutetulle lakisääteiselle henkilöstölle.

Päiväkodin apulaisjohtajan vakituinen virka sai täyttöluvan 1.9.2024.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuotot alenivat 1.8.2024 uuden asiakasmaksulain myötä.

Toteuma: Tilikauden asiakasmaksutuotot 59 500 euroa ylittivät talousarvion (ta 52 400 euroa, +13,6 %), mutta vähenivät edellisvuodesta 9 300 euroa (-13,5 %).

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tulosalue: Varhaiskasvatuspalvelut, Strategiaohjelma: Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen 2030		
Strategiatavoite: Hyvinvointi		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Vahvistamme hyvinvointia.	Lemillä on laadukkaat ja lasten sekä perheiden hyvinvointia tukevat varhaiskasvatuspalvelut	Lasten varhaiskasvatussuunnitelmien toteutuminen, hyvinvointikyselyt, asiakaspalaute
Toteuma: Huoltajat arvioivat keväällä 2025 asiakaskyselyssä tyytyväisyyden varhaiskasvatuspalveluihin kouluarvosana -asteikolla kiitettäväksi (ka 9,2). Lasten varhaiskasvatussuunnitelmien päivitys ja seuranta oli säännöllistä ja sisällytetty tiimipalaverien rakenteeseen.		
Kannustamme kuntalaisia liikkumaan.	Liikkumiseen kannustava varhaiskasvatustoiminta, lähialueiden luonnon ja liikunpaikkojen hyödyntäminen	Varhaiskasvatuksen liikuntasuosituksen toteutuminen
Toteuma: Varhaiskasvatuksessa hyödynnettiin lähialueen luontoa ja liikuntapaikkoja viikoittain. Varhaiskasvatuksen toimintakulttuurissa painotettiin lasten aktiivista liikkumista ja leikkiä. Henkilöstö tarjosi lapsille monipuolisesti mahdollisuuden tutustua erilaisiin tapoihin liikkua. Henkilöstö oli itse aktiivisesti mukana esimerkkinä.		
Varhaiskasvatuksessa panostamme laadun ja sisällön kehittämiseen.	Varhaiskasvatuksen arvioinnin, hyvinvointiosaamisen ja pedagogisen osaamisen vahvistaminen	Valssin varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmän tulokset, kunnan varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksen opetussuunnitelman toteutuminen, kehittämishankkeiden määrä, koulutussuunnitelman toteutuminen
Toteuma: Ensimmäinen kansallinen Valssi varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmän kysely toteutui syksyllä 2025. Varhaiskasvatushenkilöstö kävi aktiivisesti koulutuksissa. Koulutussuunnitelma laaditaan joka toimikausi. Varhaiskasvatuksen koulutustunteja kertyi vuonna 2025 yhteensä 395 tuntia eli noin 66 kuuden tunnin koulutuspäivää. Se on keskimäärin 2,4 koulutuspäivää/henkilö. Tavoitteena oli noin 2 koulutuspäivää/henkilö.		
Otamme kuntalaiset ja henkilöstön mukaan kehitystyöhön.	Lasten ja huoltajien osallisuuden tukeminen	Päiväkotien tapahtumat, asiakaskyselyyn vastaaminen, arjen kohtaamiset ja lasten kokoukset, itsearviointi
Toteuma: Lapset olivat ikätason mukaan mukana oman varhaiskasvatussuunnitelman/ esiopetussuunnitelman laatimisessa ja osallistuivat aktiivisesti varhaiskasvatuksen arjen ja toiminnan suunnitteluun. Lasten vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet ohjasivat toiminnan suunnittelua. Asiakaskyselyn tuloksia ja huoltajien toiveita otettiin huomioon toimintaa suunniteltaessa. Vuonna 2025 Webropolissa tehtyyn asiakaskyselyyn vastasi 21 huoltajaa.		
Panostamme hallinnon avoimuuteen ja tiedolla johtamiseen.	Selkeät johtamisen rakenteet, hyvä johtoryhmä ja valmistelutyö, avoin viestintä ja päätöksenteko	Johtoryhmän kokoukset, säännölliset varhaiskasvatuksen henkilöstöpalaverit, pedagogiset kahvilat ja itsearviointi.
Toteuma: Säännölliset kunnan johtoryhmän kokoukset, josta muistio henkilöstölle. Varhaiskasvatuksen pedagogiset kahvilat 4 kertaa toimikauden aikana. Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinto Varhaiskasvatusjohtaja kevät 2025. Säännölliset varhaiskasvatuksen henkilöstöpalaverit (14), joista muistio kaikkien nähtäville.		

Tulosalue: Varhaiskasvatuspalvelut, Strategiaohjelma: Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen 2030		
Strategiatavoite: Hyvinvointi		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Henkilöstö voi hyvin.	Riittävä henkilöstöresurssi, koulutusmyönteisyys, toimivat ja turvalliset toimitilat sekä työn, perhe, ja vapaa-ajan yhdistämisen tukeminen	Työhyvinvointikyselyt, kehityskeskustelut, koulutussuunnitelman toteutuminen, sairauspoissaolojen seuranta, sisäilmantöryhmän kokoukset, työsuojelutoiminta
Toteuma: Lakisääteinen henkilöstöresurssi toteutui hyvin. Työn ja perhe-elämän yhdistämistä tuettiin monin eri tavoin (osittainen työaika, mahdollisuus esittää toiveita työvuorosuunnitteluun, vapaapäiviin ja vuosilomiin). Sisäilmantöryhmä ja työsuojelutoimikunta kokoontui säännöllisesti. Sairauspoissaolojen määrä koko kunnan henkilöstössä oli pienentynyt. Henkilöstö hakeutui aktiivisesti koulutuksiin. Koko henkilöstön yhteinen Leikissä on voimaa - koulutuskokonaisuus toteutettiin keväällä 2025.		
Strategiatavoite: Elinvoima		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Vahvistamme kunnan vetovoimaa positiivisella kuntakuvalla.	Laadukkaan ja monipuolisen varhaiskasvatustoiminnan näkyväksi tekeminen. Myönteinen viestintä ja positiivisen työnantajakuvan vahvistaminen	Varhaiskasvatuksen Instagram ja kunnan Facebook päivitykset. Rekrytoinnit ja palaute.
Toteuma: Henkilöstö dokumentoi varhaiskasvatuksen toimintaa huoltajille päivittäin. Varhaiskasvatuksen Instagram-tiliä päivitettiin säännöllisesti. Rekrytoinneissa päteviä hakijoita oli riittänyt. Lemin varhaiskasvatus oli ehdokkaana 2025 Vuoden koulu, oppilaitos tai päiväkotitoiminta – kilpailussa (OAJ).		
Järjestämme kunnan palvelut lähellä ja asukaslähtöisesti.	Varhaiskasvatuspalvelut saatavilla nopeasti ja huoltajien toiveita kuunnellen	Palvelupäätökset
Toteuma: Varhaiskasvatuksen palvelupäätöshakemuksiin onnistuttiin vastaamaan kahden viikon aikana ja pääsääntöisesti paikka pystyttiin antamaan huoltajien toiveiden mukaan. Uusi ajantasainen VTJ-tiedonsiirto nopeutti hakemusten käsittelyä.		
Teemme aktiivista yhteistyötä eri verkostoissa: yhdistysten, oppimisverkostojen, yritysten ja muiden julkisorganisaatioiden kanssa.	Vahva verkostoituminen lähialueella ja valtakunnallisesti muiden varhaiskasvatustoimijoiden kanssa	Verkostopalaverit, yhteistyö ja yhteishankkeet
Toteuma: Länsi- Saimaan kuntien ja Ekhvan yhteistyö palaverit toteutuivat säännöllisesti noin 4 kertaa toimikaudessa. Yhteistyötä MLL:n kanssa vahvistettiin keväällä 2025 (mm. koulutukset ja Perhemyönteinen työyhteisö). Lisäksi yhteistyötä Etelä-Karjalan kesäyliopiston kanssa.		

Strategiatavoite: Elinvoima		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Meillä on toimivat ja monipuoliset sähköiset palvelut.	Sähköisten palveluiden edelleen kehittäminen (Edlevo, Wilma, lomakkeet...)	Huoltajien palaute ja itsearviointi
Toteuma: Huoltajat nostivat asiakaskyselyssä Wilman tärkeimmäksi viestintäkanavaksi. Edlevo/ Efficu uudistus ja kehittäminen valmistui vuoden 2025 loppuun mennessä.		
Viestintämme on nopeaa ja monikanavaista.	Aktiivinen ja ajantasainen viestintä henkilöstön ja huoltajien kanssa. Viestintäkanavat tehokkaasti käytössä (sähköposti, palaverit, Wilma, sosiaalinen media...)	Huoltajien palaute ja itsearviointi
Toteuma: Vastasimme nopeasti, pääsääntöisesti vuorokauden sisään huoltajien viesteihin. Olimme aktiivisesti yhteydessä huoltajiin. Lasten varhaiskasvatussuunnitelma käytiin vuosittain huoltajien kanssa läpi.		
Strategiatavoite: Vakaa ja tasapainoinen kuntatalous		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Talouden tasapainottamiseksi teemme jatkossakin toiminnallisia ja taloudellisia muutoksia.	Toimiva palvelurakenne, säännöllinen taloudentilanteen seuraaminen, henkilöstön osallistaminen tasapainottamistoimiin ja johdon talousosaamisen vahvistaminen	Tilinpäätös, koulutus, itsearviointi
Toteuma: Varhaiskasvatuksen talousarvio toteutui talousarvion mukaisesti. Tilikauden asiakasmaksutuotot ylittivät ja henkilöstökulut sekä palveluiden ostot alittuivat talousarviosta.		
Kohdennamme henkilöstöresurssit oikein.	Varhaiskasvatuslain mukainen henkilöstöresurssi, hyvä työvuorosunnittelu	Titaniatyövuorolistat, suhdeluvut, varhaiskasvatussuunnitelmien toteutuminen
Toteuma: Lemillä toteutui varhaiskasvatuslain mukainen henkilöstöresurssi ja suhdeluku. Hyvällä työvuorosunnittelulla ja yksiköiden välisellä yhteistyöllä onnistuttiin takaamaan laadukaat, mutta kuitenkin kustannustehokkaat varhaiskasvatuspalvelut.		
Lisäämme palveluiden kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta.	Kehitetään kustannuseurantaa yhteistyössä taloushallinnon kanssa	Tilastokeskus, Tilastopalvelu Vipunen, Kuntien ja kuntayhtymien käyttötaloustiedot palveluluokakohtaisesti ja mahdolliset selvitykset (esim. FCG)
Toteuma: Vahva yhteistyö taloushallinnon kanssa.		

Varhaiskasvatuspalvelut

Tuloslaskelma	Tp 2024	Alkuper. ta 2025	Ta-muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma 2025	Tot. %	Ylitys/alitus
Myyntituotot	100	0	0	0	600	0,0	-600
Maksutuotot	68 878	52 400	0	52 400	59 550	113,6	-7 150
Tuet ja avustukset	36 136	25 000	0	25 000	35 225	140,9	-10 225
Muut toimintatuotot	524	0	0	0	706	0,0	-706
TOIMINTATUOTOT	105 638	77 400	0	77 400	96 081	124,1	-18 681
Palkat ja palkkiot	-1 037 222	-1 112 848	0	-1 112 848	-1 090 253	98,0	-22 595
Henkilösivukulut	-246 187	-251 079	0	-251 079	-249 752	99,5	-1 328
Henkilöstökulut	-1 283 408	-1 363 927	0	-1 363 927	-1 340 005	98,2	-23 922
Asiakaspalvelujen ostot	-709	0	0	0	0	0,0	0
Muiden palveluiden ostot	-431 882	-416 235	0	-416 235	-384 864	92,5	-31 370
Palvelujen ostot	-432 592	-416 235	0	-416 235	-384 864	92,5	-31 370
Ostot tilikauden aikana	-11 851	-12 200	0	-12 200	-10 860	89,0	-1 340
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 851	-12 200	0	-12 200	-10 860	89,0	-1 340
Avustukset kotitalouksille	-99 344	-120 000	0	-120 000	-97 399	81,2	-22 601
Avustukset	-99 344	-120 000	0	-120 000	-97 399	81,2	-22 601
Vuokrat	-96 820	-86 683	-108 700	-195 383	-198 263	101,5	2 880
Muut toimintakulut	-3 950	-1 500	0	-1 500	-5 378	358,5	3 878
Muut toimintakulut	-100 770	-88 183	-108 700	-196 883	-203 641	103,4	6 758
TOIMINTAKULUT	-1 927 964	-2 000 545	-108 700	-2 109 245	-2 036 769	96,6	-72 476
TOIMINTAKATE	-1 822 326	-1 923 145	-108 700	-2 031 845	-1 940 688	95,5	-91 157
Laskennalliset kustannukset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-108 615	-110 200	108 700	-1 500	-330	22,0	-1 170
Poistot ja arvonalentumiset	-108 615	-110 200	108 700	-1 500	-330	22,0	-1 170
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-1 930 941	-2 033 345	0	-2 033 345	-1 941 018	95,5	-92 327

Tunnuslukuja

Varhaiskasvatuspalvelut	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Esiopetus / Kokeilu				
Esiopetuksen oppilaat 5v.	0	1	0	0
Esiopetuksen oppilaat 6v.	31	26	26	27
Varhaiskasvatus				
Esiop. täydentävä varhaiskasvatus	25	17	17	22
Varhaiskasvatus päiväkodissa	86	98	96	87
Henkilöstö 31.12.	31	30	29	29
varhaiskasvatuksen opettajat	11	9	10	10
varhaiskasvatuksen erityisopettajat	1	1	1	1
varhaiskasvatuksen lastenhoitajat	17	17	15	16
varhaiskasvatuksen hanketyöntekijät	1	0	0	0
varhaiskasvatuksen hallinto	1	2	2	2
varhaiskasvatuksen ohjaajat	0	1	1	0
Kesätyöllistetyt nuoret, lkm	9	6	6	8
Henkilötyövuosi	-	28,83	29,00	28,58

Kirjastopalvelut

tilivelvollinen hyvinvointikoordinaattori

Palvelusuunnitelma

Kirjastopalvelujen tehtävänä on edistää kuntalaisten sivistystä, tiedonsaantia ja virkistystä. Kirjasto tukee opiskelua, omatoimista tiedonhankintaa sekä kirjallisuuden ja taiteen harrastamista, vahvistaen siten kuntalaisten henkistä ja sosiaalista hyvinvointia.

Kirjaston henkilökunta avustaa tiedon haussa ja opastaa kirjaston käytössä. Kirjasto tarjoaa paikan näyttelyille ja tapahtumille. Näissä hyödynnetään myös samassa rakennuksessa sijaitsevaa asukastilaa.

Kirjastossa ja asukastilassa on kunnan digitukitoiminta ja maksuttomat asiakaskoneet sekä kunnan kassatoiminto ja maksupääte. Kuntosalin käyttöoikeuden ostoa tapahtuu pääsääntöisesti verkkokaupan kautta.

Lemin kirjastosta tuli osittainen omatoimikirjasto marraskuussa 2024. Omatoimikirjasto on kirjasto, jota asiakas voi käyttää omatoimisesti kirjaston varsinaisten aukioloaikojen ulkopuolella ja lainata ja palauttaa aineistoa sekä lukea lehtiä, käyttää internetiä tai oleskella ja opiskella. Omatoimikirjaston avulla kirjastossa voi asioida entisten 30 viikkotunnin palveluaikojen sijaan 76 tuntia viikossa. Palveluaikoja on 21 tuntia viikossa.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tulosalue: Kirjastopalvelut, Strategiaohjelma: Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen 2030 mennessä		
Strategiatavoite: Hyvinvointi		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tavoitearvo/tunnusluku
Tuemme ja mahdollistamme tapahtumia ja omaehtoisen toiminnan muotoja	Tarjoamme kuntalaisille ja muille mahdollisuuden tapahtumien ja näyttelyiden järjestämiseen kirjastossa ja asukastilassa.	näyttelyiden lukumäärä, tapahtumien lukumäärä
Toteuma: Näyttelyitä 7, tapahtumia 27 joissa 362 osallistujaa, satutunnit 5, joissa osallistujia 80.		
Otamme kuntalaiset ja henkilöstön aktiivisesti mukaan kehitystyöhön	Kannustamme kuntalaisia aktiivisuuteen kirjaston hyödyntämisessä, kannustamme henkilöstöä kehittämään kirjaston toimintaa ja itseään.	kirjallisuuserhön kokoontumiskerrat ja osallistujien määrät, henkilöstön koulutukset
Toteuma: Kirjallisuuserhokerrat 9 ja osallistujia 108, henkilöstökoulutukset 2.		
Kirjasto on kuntalaisten monipuolinen kohtaamispaikka.	Kirjasto on kaikille avoin ja monipuolinen kohtaamispaikka. Kirjastoa tehdään lapsille tutuksi päiväkotien ja koulujen vierailuilla.	Tunnusluvut-taulukko: tapahtumat, näyttelyt, koululuokkavierailut
Toteuma: Koululuokkavierailuja 55.		

Tulosalue: Kirjastopalvelut, Strategiaohjelma: Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen 2030 mennessä		
Strategiatavoite: Elinvoima		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Järjestämme kunnan palvelut lähellä ja asukaslähtöisesti.	Asiakaslähtöiset kirjastopalvelut. Kuunnellaan asiakkaiden toiveita ja palautetta.	Tunnusluvut- taulukko: Lainaukset, fyysiset käynnit, kirjalaatikot
Toteuma: Aktiiviset asiakkaat 862, uusia asiakkaita 83.		
Meillä on toimivat ja monipuoliset sähköiset palvelut.	Omatoimiajan hyödyntäminen lehtilukusalin käytössä, lainauksissa ja palautuksissa. E-kirjaston tutuksi tekeminen, uuden kirjastojärjestelmän käyttöönotto	Tunnusluvut- taulukko: Omatoimiajan kävijämäärät, Omatoimiajan käyttötarkoitus, e-lainat, verkkokäynnit
Toteuma: Omatoimiajalla kirjautuneita 3050, e-aineiston käyttökerrat 4589. Muutos tilastoissa koskien kirjaston verkkokäyntejä. Arena ei tuota sivuston kävijälaskentaa, jonka vuoksi verkkokirjaston käyttöä ei pystytty tilastoimaan 3.12.2024 lähtien. Tilastoissa näkyy nyt valtakunnallinen Finna- verkkokirjaston kävijämäärät.		
Strategiatavoite: Vakaa ja tasapainoinen kuntatalous		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Lisäämme palveluiden kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta.	Kustannustehokas toiminta. Kirjastopalveluiden järjestäminen talousarvion mukaisesti.	Tilinpäätös, kustannukset/asukas
Toteuma: Toimintatuotot 110,6 %, toimintakulut 48,68%.		

Kirjastopalvelut

Tuloslaskelma	Tp 2024	Alkuper. ta 2025	Ta- muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma 2025	Tot. %	Yliitys/ alitus
Myyntituotot	321	500	0	500	127	25,5	373
Maksutuotot	696	400	0	400	945	236,4	-545
Tuet ja avustukset	287	0	0	0	0	0,0	0
Muut toimintatuotot	512	500	0	500	476	95,2	24
TOIMINTATUOTOT	1 815	1 400	0	1 400	1 549	110,6	-149
Palkat ja palkkiot	-61 266	-45 104	0	-45 104	-39 328	87,2	-5 776
Henkilösivukulut	-14 094	-10 059	0	-10 059	-8 807	87,5	-1 253
Henkilöstökulut	-75 360	-55 163	0	-55 163	-48 135	87,3	-7 029
Muiden palveluiden ostot	-36 870	-36 856	0	-36 856	-32 471	88,1	-4 386
Palvelujen ostot	-36 870	-36 856	0	-36 856	-32 471	88,1	-4 386
Ostot tilikauden aikana	-17 354	-22 900	0	-22 900	-22 745	99,3	-155
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17 354	-22 900	0	-22 900	-22 745	99,3	-155
Vuokrat	-27 744	-25 784	0	-25 784	-27 899	108,2	2 116
Muut toimintakulut	-27 744	-25 784	0	-25 784	-27 899	108,2	2 116
TOIMINTAKULUT	-157 328	-140 704	0	-140 704	-131 250	93,3	-9 454
TOIMINTAKATE	-155 513	-139 304	0	-139 304	-129 701	93,1	-9 603
Laskennalliset kustannukset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 176	0	0	0	-2 177	0,0	2 177
Poistot ja arvonalentumiset	-3 176	0	0	0	-2 177	0,0	2 177
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-158 689	-139 304	0	-139 304	-131 878	94,7	-7 426

Tunnuslukuja

Kirjastopalvelut	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Henkilöstö 31.1.2	2	1	1	1
Kesätyöllistetyt nuoret, lkm	2	3	2	2
Henkilötyövuosi	-	1,79	-	1,06
Kustannukset €/asukas	50	55	49	49
Lainaukset/asukas	10	10	10	11
Käynnit/asukas	4	4	4	6
Tapahtumat, lkm	6	17	3	27
Kokonaislainausten määrä/v	28 964	28 484	32 000	31 827
Fyysiset käynnit/v	10 916	10 718	10 000	17 238
Verkkokäynnit	16 471	15 955	15 000	390
Näyttelyt	7	9	7	7
Koululuokkavierailut	72	60	53	55
Kirjalaatikot Kn koulu	8	6	11	4
Liikuntavälinelainat	20	12	40	7

Vapaa-aikapalvelut

Tilivelvollinen hyvinvointikoordinaattori

Palvelusuunnitelma

Vapaa-aikapalveluiden tehtävänä on ylläpitää ja edistää kuntalaisten fyysistä, henkistä ja sosiaalista hyvinvointia luomalla edellytyksiä myös monipuoliselle ja omaehtoiselle kansalaistoiminnalle. Järjestöyhteistyön avulla tuetaan järjestöjen ja yhdistysten toimintaa, että ne voivat järjestää niin lasten, nuorten, aikuisväestön kuin ikäihmisten monipuolista harrastamista. Järjestöyhteistyö kattaa järjestöparlamentin, -avustukset, -oppaan, kesälehdten, tapahtumatiedotteet ja mahdollisuuden kokoontua asukastilassa, jossa voi järjestää eri toimintoja ja tapahtumia. Vapaa-aikapalveluissa tehdään yhteistyötä niin kunnan omien kuin maakunnan muiden toimijoiden kanssa ja hyödynnetään hankkeita.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluihin kuuluvat eri ikäisten liikkumiseen ja terveellisiin elintapoihin ohjaaminen, urheiluseurojen toiminnan tukeminen avustusten avulla, erityisryhmien liikunnan tukeminen ja liikuntapaikkojen kunnossapito sekä kehittäminen. Tavoitteena on, että liikuntapaikat ja luontoreitit ovat kaikkien ikäryhmien, kuntalaisten, kesäasukkaiden ja matkailijoiden käytettävissä. Liikuntapaikkasuunnittelussa otetaan huomioon esteettömyys ja yhdenvertaisuus eri taajamien kesken. Kuntosali siirtyi vuonna 2024 Pikku-Palolan tiloihin ja samalla uusittiin tilavarausjärjestelmä ja otettiin käyttöön verkkokauppa, jota voidaan hyödyntää kunnan muissakin palveluissa.

Kulttuuripalveluissa vaalitaan paikallista kulttuuriperinnettä ja tuetaan kulttuurijärjestöjä avustusten sekä mainostamisen kautta. Kesätoria kehitetään yhdessä järjestöjen kanssa.

Nuorisopalvelut

Pääpaino nuorisopalveluissa on nuortentilatoiminnassa, koulunuorisotyössä sekä etsivässä nuorisotyössä. Koulunuorisotyössä työntekijä on läsnä koulupäivässä tavoittaen laajemman määrän nuoria. Nuortentilalla nuoret voivat viettää turvallista vapaa-aikaa ja tavata kavereita. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on auttaa nuoria elämänhallintaan koskevilla asioilla ja tarjoaa nuorelle yksilöllistä tukea ja ohjausta. Tavoitteena nuorisopalveluissa on saada nuoret terveellisten toimintojen pariin, osallisiksi ja kiinnostuneiksi vaikuttamaan itseään koskevilla asioilla.

Vapaa sivistystyö

Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus mahdollistavat kuntalaisten elinikäisen oppimisen. Palvelut tukevat kuntalaisten sosiaalista, henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Toimintaa järjestetään Savitaipaleen kansalaisopiston, Savitaipaleen musiikkikoulun ja Lappeenrannan taiteen perusopetusta antavien yksiköiden kanssa solmittujen sopimusten perusteella talousarviomäärärahojen puitteissa.

Määrärahoja pyritään kohdentamaan siten, että taiteen eri osa-alueiden kattavuus on mahdollisimman laaja. Kansalaisopisto kysyy asiakaspalautetta kuntalaisilta toiminnan kehittämiseksi.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tulosalue: Vapaa-aikapalvelut, Strategiaohjelma: Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen 2030		
Strategiatavoite: Hyvinvointi		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Vahvistamme hyvinvointia.	Teemme yhteistyötä maakunnallisten järjestöjen, yhdistysten, hyvinvointialueen ja lähialueen kuntien kanssa.	yhteiset hankkeet, tapahtumat ja tilaisuudet, osallistujien määrä
Toteuma: Asukastila palvelee 4 maakunnallista yhteistyöjärjestöä, Ekhvan Ikäihimisten infossa 50, joista 14 miestä.		
Kannustamme kuntalaisia liikkumaan.	Liikunta- ja virkistysmahdollisuuksia on tarjolla kaikille ikäryhmille ja tasapuolisesti eri taajamien kesken. Liikuntapaikat on selkeästi kuvattuna kunnan nettisivuilla.	Tunnusluvut-taulukko: kuntosalin käyttäjämäärä, Liikuntapaikkojen ja luontoreittien lukumäärä (lipas)
Toteuma: Kuntosalilla 1089 myytyä tuotetta, 554 asiakasta, 17 henkilökunta, 9 varusmiestä, 9 ryhmää, 67 eri tarkoitukseen määriteltyä liikuntapaikkaa ja reististöä.		
Tuemme ja mahdollistamme tapahtumia ja omaehtoisen toiminnan muotoja.	Tuemme osallisuutta ja vapaaehtoistoimintaa järjestöavustusten avulla ja mahdollistamalla kokoontumisia ja tapahtumia maksuttomalla asukastilan käytöllä.	Asukastilan varausten lukumäärä, eri varaajien lukumäärä, järjestöavustusta saavien määrä
Toteuma: Asukastilalla 348 varausta, järjestöavustuksia 14, eri varaajatahoja 57.		
Tuotamme hyvinvointia edistäviä ennaltaehkäiseviä palveluja.	Omasta hyvinvoinnistaan välittävät nuoret, nuorisotyön kehittäminen	Nuorisotilan kävijämäärät, nuorisotyön tapahtumat, retket
Toteuma: Lämppäri 1786 kävijää, 105 kertaa auki, 453 toimintatuntia, asukastila 53 kävijää, 18 kertaa auki, 121 toimintatuntia, laskettelureissu 19 nuorta.		

Tulosalue: Vapaa-aikapalvelut, Strategiaohjelma: Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen 2030		
Strategiatavoite: Elinvoima		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Vahvistamme kunnan vetovoimaa positiivisella kuntakuvalla.	Muut ikäryhmät / yhteiset tehtävät. Tuotamme hyvinvointia edistäviä ennaltaehkäiseviä palveluja yhdessä hyvinvointialueen ja muiden kuntien kanssa.	Työttömyysaste, aloitteiden määrä ja toimenpiteet, hankeraportointi, hyvinvointikertomus / indikaattorit
Toteuma: Valtuustoaloitteita 5, kuntalaisaloitteet 2, nuorisovaltuustoa 2, työttömyysaste 11,2 %		
Järjestämme kunnan palvelut lähellä ja asukaslähtöisesti.	Kuuntelemme kaikenikäisten kuntalaisten toiveita aloitteiden, kyselyiden, palautteiden ja järjestöparlamentin kautta.	liikuntapaikkojen lukumäärä, aloitteiden lukumäärä
Toteuma: 67 liikuntapaikkaa, järjestöparlamentti kokoontui 6 kertaa.		
Teemme aktiivista yhteistyötä eri verkostoissa: yhdistysten, oppimisverkostojen, yritysten ja muiden julkisorganisaatioiden kanssa.	Järjestöjen toimintaa mahdollistetaan asukastilan käytöllä ja järjestöavustuksilla	Tunnusluvut-taulukko: Asukastilan varaukset, järjestöavustukset
Toteuma: Asukastilalla 348 varausta, järjestöavustuksia 14, eri varaajatahoja 57.		
	Monipuoliset harrastusmahdollisuudet. Sujuva yhteistyö kansalaisopiston ja taiteen perusopetusta järjestävien kanssa, harrastusmahdollisuuksien monipuolisuus	Tunnusluvut-taulukko: Kurssien määrät, opetustuntien määrät, opiskelijamäärät
Toteuma: Kansalaisopiston opetustunnit 1035, kursseja 26, netto-opiskelijoita 250, osallistujat yhteensä 462.		
Meillä on toimivat ja monipuoliset sähköiset palvelut	Mahdollistamme kuntalaisten tiedonsaannin liikuntapaikkojen toiminnasta ja hoidosta sähköisten palveluiden kautta, meillä on toimiva verkkokauppa, nuorten tiedottamis- ja keskustelukanavien käyttö: Discord, Instagram, Snap chat	Routa, Asio asiointimäärät ja myyntitilastot
Toteuma: Kuntosalilla 1089 myytyä tuotetta eli asiointia.		
Strategiatavoite: Vakaa ja tasapainoinen kuntatalous		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Tehostamme toimintoja ja etsimme uusia työskentelutapoja.	Tuotamme palveluja ja toimintoja taloudellisesti määrärahojen puitteissa ja hankkeita hyödyntäen	määrärahan toteutuminen, hankkeiden lukumäärä
Toteuma: toimintakate 93,1 %, hankkeita 2.		

Vapaa-aikapalvelut

Tuloslaskelma	Tp 2024	Alkuper. ta 2025	Ta- muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma 2025	Tot. %	Ylitys/ alitus
Myyntituotot	22 391	16 000	0	16 000	28 353	177,2	-12 353
Tuet ja avustukset	14 661	61 500	-5 805	55 695	34 370	61,7	21 325
Muut toimintatuotot	0	1 200	0	1 200	0	0,0	1 200
TOIMINTATUOTOT	37 051	78 700	-5 805	72 895	62 723	86,0	10 172
Palkat ja palkkiot	-92 024	-130 506	0	-130 506	-118 732	91,0	-11 775
Henkilösivukulut	-20 939	-27 764	0	-27 764	-25 877	93,2	-1 887
Henkilöstökulut	-112 963	-158 270	0	-158 270	-144 609	91,4	-13 662
Asiakaspalvelujen ostot	-225	-47 400	-4 100	-51 500	-57 553	111,8	6 053
Muiden palveluiden ostot	-68 283	-102 267	-4 090	-106 357	-102 378	96,3	-3 979
Palvelujen ostot	-68 508	-149 667	-8 190	-157 857	-159 931	101,3	2 074
Ostot tilikauden aikana	-11 378	-26 700	290	-26 410	-17 930	67,9	-8 480
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 378	-26 700	290	-26 410	-17 930	67,9	-8 480
Avustukset kotitalouksille	-1 300	-1 500	0	-1 500	-600	40,0	-900
Avustukset yhteisöille	-23 900	-31 500	0	-31 500	-25 600	81,3	-5 900
Avustukset	-25 200	-33 000	0	-33 000	-26 200	79,4	-6 800
Vuokrat	-42 419	-42 849	-5 400	-48 249	-64 946	134,6	16 698
Muut toimintakulut	-373	-800	0	-800	224	-28,0	-1 024
Muut toimintakulut	-42 792	-43 649	-5 400	-49 049	-64 723	132,0	15 674
TOIMINTAKULUT	-260 841	-411 286	-13 300	-424 586	-413 392	97,4	-11 194
TOIMINTAKATE	-223 790	-332 586	-19 105	-351 691	-350 669	99,7	-1 022
Laskennalliset kustannukset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-19 308	-17 000	5 400	-11 600	-13 376	115,3	1 776
Poistot ja arvonalentumiset	-19 308	-17 000	5 400	-11 600	-13 376	115,3	1 776
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-243 098	-349 586	-13 705	-363 291	-364 046	100,2	755

Toimintatuottojen alitukset ja toimintakulujen ylitykset: Toimintatuottojen alitus johtui pääosin siitä, ettei hankkeiden tuloutukset toteutuneet arvioidusti. Nuorisotyössä päin perhettä -hanketyöntekijän vaihdos aiheutti vajauksen palkkakustannuksissa. Asiakaspalveluiden ostoissa ylitys johtui Savitaipaleen kansalaisopiston laskuttamista vuoden 2024 menoista. Pääosin toimintakulujen ylitykset johtuivat kuntosalin sisäisistä vuokrista, koska teknisen lautakunnan toimintakulut ylittivät kuntosalin talousarvion 21 700 eurolla.

Nuorisotyössä toteutettiin vuoden 2025 aikana kaksi hanketta. Aluehallintovirasto (AVI) myönsi 12 500 euron suuruisen erityisnuorisotyön avustuksen etsivän nuorisotyön järjestämiseen ajalle 1.4.2024–31.3.2025. Kyseinen avustus oli kohdennettu etsivän nuorisotyöntekijän palkkakuluihin 0,5 henkilötyövuoden (htv) työpanoksella.

Kun Aluehallintoviraston rahoittama hanke päättyi 31.3.2025, etsivän nuorisotyön palveluita koskeva sopimus solmittiin Savitaipaleen kunnan kanssa. Ostopalvelusopimus kattaa 20 % työajan ajalla 1.6.2025–31.5.2026. Syksyllä 2025 Aluehallintovirastolle jätettiin uusi etsivän nuorisotyön hankehakemus ajalle 1.6.2025–31.5.2026. Tässä hakemuksessa rahoitusta haettiin kunnan omana palveluna tuotettavaan työhön 30 % työajalla.

Nuorisotyössä päin perhettä -hanke sai rahoitusta ajalle 1.1.–31.12.2025. Hankkeen keskeisinä tavoitteina olivat nuorten riskikäyttäytymisen ja syrjäytymisen ehkäisy sekä tunnetaitojen vahvistaminen. Hankkeella tuettiin vanhempia kasvatustyössä ja kehitettiin perheiden keskinäistä vuorovaikutusta.

Hankkeen aikana luotiin toimintamalli, jota voidaan hyödyntää jatkossa nuorisotyön vakiintuneena työmenetelmänä sekä varhaiskasvatustyössä. Vanhemman ja nuoren välistä vuorovaikutusta sekä yhteistä tekemistä vahvistettiin erityisesti Lego-kerhon avulla. Kerhotoiminta oli maksutonta, eriarvoisuutta ehkäisevää, vertaistukea tarjoavaa ja osallisuutta edistävää toimintaa.

Toisena tavoitteena oli tukea paikallisia järjestöjä sellaisten toimintamuotojen kehittämisessä, jotka toisivat nuoret ja vanhemmat yhteisen harrastuksen pariin. Kesällä hankkeessa toteutettiin työntekijävaihto. Hankkeeseen palkattu yhteisöpedagogi vakinaistettiin 1.1.2026 alkaen, sillä hankkeen tulokset osoittivat selkeän tarpeen yhteisölliselle nuorisotyölle. Nuorisotyön olemassa olevat resurssit eivät olleet riittäviä vastaamaan nuorison haasteisiin ja toiminnan kehittämistarpeisiin.

Nuortentila Lämppäri oli avoinna maanantai-, keskiviikko- ja perjantai-iltaisina. Syksyn aikana keskiviikkoisin hanketyöntekijä oli paikalla ohjaamassa Lego-toimintaa. Perjantai-iltoihin oli palkattu paikallinen nuori tuntityöntekijäksi, joka toimi valvojana nuorisotyöntekijän työparina.

Asukastilalla järjestettiin lisäksi nuortenilta kerran kuukaudessa.

Hiihtolomaviikolla toteutui laskettelureissu Messilään yhteistyössä Savitaipaleen kunnan nuorisotyön kanssa, jossa mukana oli 19 lemiläistä nuorta.

Uusi nuorisovaltuusto aloitti kaksi vuotisen toimikautensa 1.1.2026 ja kokoontui kolme kertaa.

Nuorisotyön dokumentaation välineenä käytettiin kunnallisen nuorisotyön dokumentaatio-järjestelmää nuoDo.

Kulttuuripalveluissa tuettiin avustuksilla paikallisia järjestöjä, jotka ylläpitivät ja edistivät lemiläistä kulttuuria sekä perinteitä. Lemmin Musiikkijuhlat oli jälleen kesän suur tapahtuman yhdessä maalaismarkkinoiden lisäksi. Lemmin kesälehteen kehittämistä jatkettiin, ja lehteen sisällytettiin entistä enemmän myös maakunnallisten yhteistyökumppaneiden tietoja sekä tarinoita.

Etelä-Karjalassa on laadittu yhteinen ja yhdenvertainen kulttuurikasvatussuunnitelma, Kulttuuripolku. Se täydentää opetussuunnitelmaa kaikissa maakunnan kunnissa ja kouluissa. Suunnitelma perustuu valtakunnallisiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin (2014) sekä

lakiin kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019). Lemin oma Kulttuuripolku on päivitetty vastaamaan tätä maakunnallista kokonaisuutta, ja Lemillä polku alkaa jo varhaiskasvatuksesta ja siinä toteutetaan myös Lemin omaa kulttuuriperinnekasvatusta.

Kulttuuripolku on osa Metku-hanketta, jota hallinnoi Lappeenrannan kaupunki ja johon kaikki maakunnan kunnat osallistuvat. Hankkeen rahoitus koostuu 40 prosentin avustuksesta ja 60 prosentin omarahoitusosuudesta. Vuoden 2025 aikana Metku-hankkeen kautta tilastoitiin yhteensä 1 408 lasten ja nuorten osallistumista taiteen ja kulttuurin kokemiseen sekä tekemiseen.

Järjestöyhteistyö muodosti merkittävän osan kulttuuripalveluiden toiminnasta. Vuoden 2025 aikana edistettiin kesätorin kiinteän myyntikojun, esiintymislavan sekä sähkötöiden uusimisen suunnittelua. Tavoitteena on hakea Leader Länsi-Saimaalta rahoitusta suunnitelmien toteuttamiseksi, ja kunta on hankkeessa vahvasti mukana.

Järjestöparlamentti kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa. Sen toimintaa on kehitetty hyödyntämään entistä paremmin myös maakunnallisten yhteistyökumppaneiden palveluita ja tarjontaa. Keväällä järjestettiin Lemin koulukeskuksessa laajamittaiset harrastusmessut yhteistyössä EKLUn (Etelä-Karjalan Liikunta ja Urheilu) Harrastuksia lähellä -hankkeen toimintona. Syksyllä vastaavat, erityisesti lapsiin ja nuoriin kohdistuvat harrastusmessut järjestettiin Kuukanniemen koululla. Järjestöparlamentti toimii nykyisin yhä aktiivisemmin myös tiedonvälittäjänä muun muassa hankerahoitukseen liittyvissä asioissa.

Tunnuslukuja

Vapaa-aikapalvelut	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Henkilöstö 31.12.	3	2	3	3
Kesätyöllistetyt nuoret, lkm	1	1	1	2
Henkilötyövuosi	-	2,12	-	2,81
Nuorisovaltuuston kokoukset, kpl	1	0	4	3
Kuntosalin käyttäjämäärä		-	300	554
Kuntosalin myyntitapahtumat		757		1089
Liikunta, avustusta saaneet yhteisöt	8	9	8	7
Liikuntapaikat, lkm		-	66	67
Luontoreitit, lkm		-	4	4
Nuoriso, avustusta saaneet yhteisöt	3	3	4	1
Nuorisotilan aukiolo, pv/v	113	108	130	98
Nuorisotilakäynnit, lkm/v	2 560	1 850	1 600	1 786
Nuoriso, hankkeiden määrä	1	1	1	2
Kulttuuri, avustusta saaneet yhteisöt	5	9	6	6
Asukastila varaukset	277	336	250	348
Asukastilan eri varaajatahot				57
Asukastilan nuortenillat		8		18
Asukastilan nuortentilakäynnit, lkm/v		63		121

Vapaa sivistystyö	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Kansalaisopiston opetustunnit	1 241	1 097	1 000	1 036
Kansalaisopiston netto-opiskelijat	269	-	250	250
Kansalaisopiston osallistujat		495		462
Kansalaisopiston kurssit				
- Kädentaitojen ryhmät	-	13	8	10
- Liikuntaryhmät	15	21	10	14
- Kuvataideryhmä	-	3	0	0
- Kieliryhmät	4	5	3	2
- Sanataide ja ilmaisuryhmät	-	2	1	1
- Musiikkiryhmät	2	3	1	1
Savitaipaleen musiikkikoulun oppilaat	15	14	15	14
Savitaipaleen musiikkikoulu/konsertit	1	2	1	1
Lappeenrannan musiikkiopiston oppilaat	6	9	10	7
Lappeenrannan tanssiopiston oppilaat	10	10	10	8
Lappeenrannan kuvataidekoulun oppilaat	1	4	2	2
Taidekoulu Estradin oppilaat	0	0	0	22
Sirkuskoulu Kuukanniemi	0	0	0	12

Sivistyslautakunnan tulosalueet yhteensä

Sivistyslautakunta

Tuloslaskelma	Tp 2024	Alkuper. ta 2025	Ta- muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma 2025	Tot. %	Ylitys/ alitus
Myyntituotot	143 384	138 150	0	138 150	161 945	117,2	-23 795
Maksutuotot	86 701	67 800	0	67 800	75 495	111,3	-7 695
Tuet ja avustukset	147 838	172 500	4 921	177 421	133 168	75,1	44 253
Muut toimintatuotot	8 521	9 200	0	9 200	12 232	133,0	-3 032
TOIMINTATUOTOT	386 445	387 650	4 921	392 571	382 840	97,5	9 731
Palkat ja palkkiot	-3 077 895	-3 249 638	-8 907	-3 258 545	-3 151 093	96,7	-107 452
Henkilösivukulut	-721 186	-728 596	-1 574	-730 170	-717 274	98,2	-12 896
Henkilöstökulut	-3 799 081	-3 978 234	-10 481	-3 988 715	-3 868 367	97,0	-120 347
Asiakaspalvelujen ostot	-172 858	-260 800	500	-260 300	-220 246	84,6	-40 054
Muiden palveluiden ostot	-1 531 046	-1 568 132	-6 270	-1 574 402	-1 473 178	93,6	-101 224
Palvelujen ostot	-1 703 904	-1 828 932	-5 770	-1 834 702	-1 693 424	92,3	-141 278
Ostot tilikauden aikana	-122 008	-161 500	-1 741	-163 241	-148 139	90,7	-15 102
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-122 008	-161 500	-1 741	-163 241	-148 139	90,7	-15 102
Avustukset kotitalouksille	-100 764	-121 800	0	-121 800	-97 999	80,5	-23 801
Avustukset yhteisöille	-23 900	-31 500	0	-31 500	-25 600	81,3	-5 900
Avustukset	-124 664	-153 300	0	-153 300	-123 599	80,6	-29 701
Vuokrat	-639 270	-671 872	-203 400	-875 272	-876 148	100,1	875
Muut toimintakulut	-10 067	-10 100	0	-10 100	-10 321	102,2	221
Muut toimintakulut	-649 337	-681 972	-203 400	-885 372	-886 469	100,1	1 096
TOIMINTAKULUT	-6 398 993	-6 803 938	-221 392	-7 025 330	-6 719 998	95,7	-305 332
TOIMINTAKATE	-6 012 549	-6 416 288	-216 471	-6 632 759	-6 337 158	95,5	-295 601
Laskennalliset kustannukset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-221 991	-217 000	202 700	-14 300	-16 417	114,8	2 117
Arvonalentumiset	0	0	0	0	-1 682	0,0	1 682
Poistot ja arvonalentumiset	-221 991	-217 000	202 700	-14 300	-18 099	126,6	3 799
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-6 234 540	-6 633 288	-13 771	-6 647 059	-6 355 257	95,6	-291 802

Tekninen hallinto

tilivelvollinen: tekninen johtaja

Palvelusuunnitelma

Teknisen hallinnon tulosalueelle sisältyvät teknisten palvelujen toimialan kokous ja muut hallinnon yleiset kulut. Yhdyskuntasuunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävän vaikutusten arviointiin perustuen kehittää Lemmin kuntaa kestäväen kehityksen periaatteella. Kunnan on voitava osoittaa laadukkaita rakennuspaikkoja kaava-alueilla ja edistettävä myös haja-asutusalueen rakentamismahdollisuuksia.

Teknisen lautakunnan alaiset palvelut ovat merkittävässä roolissa kunnan valmiussuunnittelussa, jossa tavoitteena on turvata kunnan toiminnalle tärkeät palvelut mahdollisimman häiriöttömästi kaikissa yhteiskunnan turvallisuustilanteissa. Tämä vaatii myös yhteistyötä toimialojen välillä.

Rakennusvalvonnan tavoitteena on käsitellä lupahakemukset kohtuullisessa ajassa, sekä panostaa valvonnassa ohjauksen laatuun. Ennakoivalla ohjauksella pyritään vähentämään rakentamisen virheitä.

Hallitus muuttaa viime hallituskaudella hyväksytyä rakentamislakia hallitusohjelman mukaisesti. Rakentamislakia korjataan niin, että hallinnollinen taakka kevenee, byrokratia vähenee, valitusoikeus selkeytyy ja päävastuullisen toteuttajan vastuu täsmentyy. Lisäksi lakiin määritellään rakentamislupien käsittelyaikatakuu. Uusi rakentamislaki tuli voimaan 1.1.2025, ja tavoitteena on saada muutokset voimaan samaan aikaan uuden lain kanssa. Lakimuutoksen vaikutuksia kuntiin ja kuntatalouteen ei pystytä vielä arvioimaan, koska valmistelu on vielä kesken.

Uusiutuvan energian direktiivin keskeisimmät kuntia koskevat veloitteet liittyvät uusiutuvan energian luvitusprosessiin. Merkittäviä suoria kustannusvaikutuksia kunnille ei ole, mutta luvituksen enimmäiskeston muutokset voivat edellyttää kunnan lupaviranomaisten lisäresursointia. Uusiutuvan energian direktiivin tarkistus tuli voimaan marraskuussa 2023 ja sen kansalliseen toimeenpanoon on aikaa 18 kuukautta.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tulosalue: Hallinto, Strategiaohjelma: Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen 2030 mennessä		
Strategiatavoite: Hyvinvointi		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Panostamme hallinnon avoimuuteen ja tiedolla johtamiseen.	Keskusteleva lautakuntatyöskentely, osaava/koulutettu henkilöstö, hyvin valmistellut kokousasiat	Itsearviointi
Toteuma: Lautakunta työskentely oli keskustelevaa, puheenjohtajisto osallistui mm. rakennusmestarin haastatteluihin. Henkilöstön kesken pidettiin kuukausittain tiimipalavereita.		
	Ilmastolain mukainen ilmastosuunnitelma valtuustokaudella	toimintakertomus
Toteuma: Kunnanvaltuusto hyväksyi 10.3.2025 § 7 Lemin ilmastosuunnitelman 2025-2029.		
Strategiatavoite: Elinvoima		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Meillä on toimivat ja monipuoliset sähköiset palvelut.	Käsitellään rakennuslupahakemukset kohtuullisessa ajassa	Hakemusten keskimääräinen käsittelyaika
Toteuma: Luvat käsiteltiin kohtuullisessa ajassa. Viivettä käsittelyyn saattoi aiheuttaa poissaolot ja sähköisen järjestelmän muutostyöt.		
Strategiatavoite: Vakaa ja tasapainoinen kuntatalous		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Tehostamme toimintoja ja etsimme uusia työskentelytapoja.	Henkilöstö kouluttaminen uusiin työtapoihin.	Itsearviointi
Toteuma: Tehostamista tehtiin mm. omavalmonta järjestelmä, teiden ja katujen kunnossapito.		

Teknisen toimen hallinto

Tuloslaskelma	Tp 2024	Alkuper. ta 2025	Ta-muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma 2025	Tot. %	Yliitys/alitus
Myyntituotot	18 391	19 800	0	19 800	20 144	101,7	-344
Maksutuotot	19 355	12 000	0	12 000	12 007	100,1	-7
Tuet ja avustukset	130	0	0	0	2 185	0,0	-2 185
TOIMINTATUOTOT	37 876	31 800	0	31 800	34 336	108,0	-2 536
Palkat ja palkkiot	-162 183	-142 679	0	-142 679	-130 722	91,6	-11 957
Henkilösivukulut	-35 082	-30 980	0	-30 980	-28 330	91,4	-2 651
Henkilöstökulut	-197 265	-173 659	0	-173 659	-159 052	91,6	-14 608
Muiden palveluiden ostot	-52 724	-57 737	0	-57 737	-65 937	114,2	8 200
Palvelujen ostot	-52 724	-57 737	0	-57 737	-65 937	114,2	8 200
Ostot tilikauden aikana	-593	-1 000	0	-1 000	-676	67,6	-324
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-593	-1 000	0	-1 000	-676	67,6	-324
Vuokrat	-12 751	-15 117	0	-15 117	-14 768	97,7	-349
Muut toimintakulut	-50	0	0	0	-202	0,0	202
Muut toimintakulut	-12 801	-15 117	0	-15 117	-14 970	99,0	-147
TOIMINTAKULUT	-263 383	-247 514	0	-247 514	-240 634	97,2	-6 879
TOIMINTAKATE	-225 507	-215 714	0	-215 714	-206 298	95,6	-9 415

Tunnuslukuja

Tekninen hallinto	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Kokoukset	6	6	8	6
Käsitellyt asiat	43	31	60	47
Henkilöstö 31.12.	4	2	2	2
Henkilötyövuosi	-	2,38	-	1,93
Rakennusluvut *)	20	16	-	25
josta uudet rakennukset	13	10	-	6
Rakentamisluvat				31
Toimenpideluvat	20	13	-	-
Ilmoitusluvut	28	16	-	-
Suunnittelutarve- ja poikkeamisratkaisut	2	1	-	-
Tarkastukset ja katselmukset	73	52	-	-
Ylimääräiset katselmukset	12	13	-	-
Aloituskokoukset	3	5	-	-

*) 1.1.2025 voimaan tullut rakentamislain uudistus mahdollistaa alle 30 m² rakennusten rakentamisen ilman rakentamislupaa.

Kiinteistötoimi ja tukipalvelu Tilivelvollinen: tekninen johtaja

Palvelusuunnitelma

Ympäristöhoidon tehtävänä on hoitaa luonnon-, viherympäristöjä sekä ehkäistä ympäristöongelmien syntymistä. Ympäristönsuojelun yleiset tehtävät eli ympäristön tilan seuranta sekä ympäristön tilan ja luonnonsuojelun edistäminen. Vieraslajien torjuntaan kiinnitetään huomiota vuonna 2025. Pyrimme yhteistyössä yhdistysten kanssa järjestämään talkoopäiviä alku- ja loppukesälle, jolloin vieraslajeja torjutaan.

Liikenneväylien osalta tavoitteena on ihmisten ja ajoneuvojen liikkuminen turvallisesti muita ihmisiä ja luontoa häiritsemättä. Kunnan hoitama tiestö ja kevyen liikenteen väylät pidetään kunnossa kaikkina vuoden ja vuorokauden aikoina.

Sisäisen palvelutoiminnan tavoitteena on pitää laadukas konekanta ja riittävä materiaalivarasto rutiinitehtävien hoitamiseksi. Koneiden toimintavarmuuden pitää olla hyvä eivätkä korjauskustannukset saa olla kohtuuttomat. Varastosta täytyy löytyä tarvikkeet mm. ennalta arvaamattomien vesi- ja viemäriinjojen korjauksiin.

Kunnan omistamien kiinteistöjen hallinta kuuluu tekniselle lautakunnalle ja muut toimialat ja kiinteistöjen vuokraajat ovat ainoastaan kiinteistöjen käyttäjiä. Kiinteistöjen rakentamisesta ja peruskorjaamisesta päätetään vuosittain talousarviossa. Kiinteistöt pidetään käyttökunnossa ja pyritään estämään ennakolta suurien korjauskustannusten synty. Kunnossapitona tehtävistä korjauksista ja ylläpidosta vastaavat tekninen lautakunta ja teknisten palvelujen toimiala tämän tulosalueen määrärahoilla. Tulosalueelle kuuluvat myös kunnan ruoka- ja siivouspalvelut.

Maa- ja metsätilojen avulla tarjotaan kuntalaisille hyviä virkistysmahdollisuuksia metsäntuottoa unohtamatta. Kaavoituksella tehostetaan alueiden käyttöä. Metsänhoitotoimenpiteitä tehtäessä otetaan huomioon kuntalaisen virkistysmahdollisuudet ja luonto. Puistot ja yleiset alueet pidetään viihtyisinä ja toimivina. Leikkikentät, laiturit, matonpesupaikat ja venepaikat pidetään käyttökelpoisina ja siisteinä koko kesän

Energiatehokkuusdirektiivi

Energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanossa tavoitteena on saada merkittävä osa kuntien energiatehokkuusvelvoitteista toteutettua kunta-alan vapaaehtoisella energiatehokkuussopimuksella. Sopimuskauden 2026–2035 neuvottelut tullaan aloittamaan vuoden 2024 aikana. Mikäli sopimustoiminnalle ei saada neuvoteltua jatkokautta tai kannustimien puutteessa kuntia ei saada liittymään sopimukseen, on energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanossa vapaaehtoisuuteen perustuva menettely korvattava velvoittavilla säädöksillä. Tällöin vaihtoehtoina ovat kuntakohtainen sitova energiansäästövelvoite tai sitova velvoite korjata vuosittain 3 % rakennuskannasta

lähes nollaenergiatasoon. Sopimustoiminnalla voitaisiin myös toimeenpanna osa niistä toimista, joita kunta-alalle kohdistuva 1,9 % sitova vuotuinen energiankäytön vähentämisvelvoite edellyttää.

Energiatehokkuusdirektiivi tuli voimaan marraskuussa 2023 ja sen kansalliseen toimeenpanoon on aikaa kaksi vuotta. Kansallista toimeenpanoa tehdään työ- ja elinkeinoministeriön johdolla. Osa velvoitteista on tullut voimaan jo vuoden 2024 alusta. Direktiivin velvoitteiden toteuttaminen tulee joka tapauksessa vaatimaan kunnilta entistä tarkempaa tiedonkeruuta ja seurantaan rakennuksista, rakennusten korjauksista ja energiankulutuksesta sekä myös lisäinvestointeja. Päivitetty kansallinen energiatehokkuuslaki on tarkoitus antaa eduskunnalle viimeistään vuoden 2025 alkupuolella.

Rakennusten energiatehokkuusdirektiivi

Euroopan unionin neuvosto, Euroopan parlamentti ja komissio pääsivät alustavaan sopuun (trilogisopu) rakennusten energiatehokkuusdirektiivistä joulukuussa 2023. Euroopan parlamentti on hyväksynyt 12.3.2024 äänestyksessä direktiivin sisällön. Lopullisesti direktiivi hyväksytään Euroopan neuvoston äänestyksessä. Neuvotteluissa poistettiin suuria investointeja asuinrakennuksille edellyttäneet perusparannusvelvoitteet, jotka olisivat koskeneet myös kuntia. Rakennusten energiatehokkuusdirektiivi kuitenkin lisää muun muassa rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen ja latausinfrastruktuuriin kuuluvia velvoitteita.

Joulukuussa saavutetun trilogisovun mukaiset latausinfra-velvoitteet olisivat toteutuessaan mittavat. Pelkästään olemassa oleviin kuntakonsernien muihin kuin asumiseen tarkoitetuille kiinteistöille (yli 20 autopaikkaa) tulisi Kuntaliiton arvion mukaan asentaa vuoden 2026 loppuun mennessä noin 36 000 latauspistettä tai noin 180 000 putkitusta kaapelointia varten tai mahdollisesti yhdistelmä molempia. Latauspistemäärästä noin 16 000 perustuu nykyisen latauspiste- ja automaatiolain (733/2020) vaatimukseen. Direktiivi sisältää myös velvoitteita polkupyörien pysäköintipaikkojen rakentamiseen. Varsinainen toimeenpano alkaa direktiivin tultua voimaan.

Kunnan ilmastosuunnitelma

Ilmastolain 14 a §:n mukaan kunnan on laadittava tai päivitettävä ilmastosuunnitelma vähintään kerran valtuustokaudessa. Suunnitelman tulee sisältää muun muassa päästövähennystavoite ja toimet kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Lisäksi kunnan on seurattava suunnitelman toteutumista ja otettava se huomioon kuntastrategiassa ja kunnan toimintakertomuksessa. Ensimmäinen ilmastolain mukainen ilmastosuunnitelma tulee valmistua valtuustokaudella 2025–2029.

Julkisen sektorin tilaohjelma ja kuntien sote-kiinteistöt

Kuntien hyvinvointialueille vuokraamien sote-kiinteistöjen lain mukaisen vuokra-ajan päättyminen vuonna 2026 vaikuttaa kuntien saamiin vuokratuloihin ja sote-kiinteistöjen yhtiöittämiseen.

Julkisen sektorin tilaohjelma on käynnistymässä keväällä 2024. Ohjelma toimeenpanee osaltaan pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kirjauksia tilojen käytön tuottavuudesta ja kehittämisestä. Ohjelman tavoitteena on saada aikaan tuottavuusohjelman mukaisia säästöjä sekä edistää julkisen sektorin tilankäytön tehokkuutta ja johtamista. Lisäksi ohjelman keskeisenä tavoitteena on muodostaa jaettu tilannekuva julkisen sektorin tiloista ja niiden kehittämistarpeista. Ohjelman alkuvaiheessa muodostetaan tilannekuva erityisesti kuntien omistamasta sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tilakannasta ja sen tulevaisuudesta. Tilannekuva perustuu hyvinvointialueiden palveluverkkosuunnitelmiin, muihin linjauksiin koskien tilojen kehittämistä ja tiloista luopumista, investointisuunnitelmiin sekä ilmastotavoitteisiin. Ohjelman tavoitteena on tukea kuntia tilakysymyksien ratkaisussa.

Sote-uudistuksessa kuntien omistuksessa olleet sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen käytössä olleet kiinteistöt jäivät kuntien omistukseen ja hyvinvointialueet vuokrasivat ne kunnilta. Uudistuksen voimaantuloon liittyvä voimaannanolaki (616/2021) ja vuokra-asetus (272/2022) määrittelevät alkuvuosien vuokra-ajan ja vuokratason. Mikäli kunta jatkaa näiden tilojen vuokraamista hyvinvointialueille laissa määrätyn vuokra-ajan jälkeen, on kuntien yhtiöitettävä vuokraustoiminta ja samalla kiinteistöjen vuokraehdot neuvotellaan uudestaan.

Hyvinvointialueiden palveluverkkopäätöksillä on kiinteistöjen kautta suora vaikutus kuntien talouteen. Hyvinvointialueiden jo valmistuneiden palveluverkkosuunnitelmien perusteella kiinteistöistä jäisi tyhjilleen 30–50 prosenttia kunnasta riippuen. Jos hyvinvointialue luopuu kiinteistön käytöstä, tulee kunnan järjestää kiinteistölle uusi käyttö, myydä se, purkaa tai kaavoittaa kiinteistö uuteen käyttöön. Kunnalle tyhjenevä tai kokonaan käyttöä vaille jäävä kiinteistö voi kuitenkin aiheuttaa merkittävän negatiivisen vaikutuksen. Kunnalla on näissä tilanteissa tietyin ehdoin mahdollisuus korvaukseen sote-voimaannanolaisissa olevien kriteerien perusteella (ns. kompensatiosääntely).

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tulosalue: Kiinteistötoimi ja tukipalvelut, Strategiaohjelma: Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen 2030 mennessä		
Strategiatavoite: Hyvinvointi		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-/palvelutavoite	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Työtilat ovat turvallisia ja terveitä.	Kuntotarkastus vuosittain teknisen johtajan johdolla	Kiinteistön ylläpitokustannukset, ylläpito- ja korjaustoimenpiteiden lkm
Toteuma: Kuntotarkastuksia tehdään vuosittain erikohteissa ja ylläpitokustannuksia seurataan kohteittain.		
	Koneiden toimintavarmuuden parantaminen: riittävä materiaalivarasto, ennaoiva huolto.	Korjaus- ja huoltokustannukset, tarvikkeiden määrä
Toteuma: Varastot olivat riittävät ja ennaoivaa huoltoa toteutettiin mm. jätevesipumppaamoiden osalla.		
Strategiatavoite: Elinvoima		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Panostamme sujuviin liikenneyhteyksiin.	Liikenneväylät pidetään kunnossa kaikkina vuoden ja vuorokauden aikoina	Toimiva liikenneturvallisuustyöryhmä, palautekyselyt
Toteuma: Talvikunnossapidossa oli käytössä Routa järjestelmä, josta kuntalaiset näkivät milloin kunnossapitotöitä oli tehty. Liikenneturvallisuustyöryhmä toimi hyvin.		
Pidämme asuinympäristön viihtyisänä.	Leikkikenttien, laitureiden, matonpesupaikkojen ja venepaikkojen käyttökelpoisuus ja siisteys läpi kesän.	Käyttöaika
Toteuma: Matonpesupaikkojen häiriöiden määrä väheni korjaustöiden jälkeen. Rantaimeytyskaivo kirkonkylälle on kehityskohteenä.		

Kiinteistötoimi ja tukipalvelu

Tuloslaskelma	Tp 2024	Alkuper. ta 2025	Ta-muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma 2025	Tot. %	Yliitys/alitus
Myyntituotot	888 885	942 815	-21 300	921 515	945 984	102,7	-24 469
Tuet ja avustukset	15 724	0	0	0	6 353	0,0	-6 353
Muut toimintatuotot	988 040	965 715	248 900	1 214 615	1 280 484	105,4	-65 870
Valmisteverastojen muutos	9 377	0	0	0	0	0,0	0
TOIMINTATUOTOT	1 902 026	1 908 529	227 600	2 136 129	2 232 821	104,5	-96 692
Palkat ja palkkiot	-510 065	-531 144	0	-531 144	-562 573	105,9	31 429
Henkilösivukulut	-114 325	-118 378	0	-118 378	-123 348	104,2	4 971
Henkilöstökulut	-624 390	-649 522	0	-649 522	-685 922	105,6	36 400
Muiden palveluiden ostot	-436 430	-436 528	0	-436 528	-499 086	114,3	62 557
Palvelujen ostot	-436 430	-436 528	0	-436 528	-499 086	114,3	62 557
Ostot tilikauden aikana	-552 689	-595 600	0	-595 600	-531 631	89,3	-63 969
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-552 689	-595 600	0	-595 600	-531 631	89,3	-63 969
Vuokrat	-342 949	-338 515	16 600	-321 915	-331 981	103,1	10 066
Muut toimintakulut	-2 701	-400	0	-400	-6 225	1 556,3	5 825
Muut toimintakulut	-345 650	-338 915	16 600	-322 315	-338 207	104,9	15 892
TOIMINTAKULUT	-1 959 158	-2 020 565	16 600	-2 003 965	-2 054 845	102,5	50 880
TOIMINTAKATE	-57 132	-112 036	244 200	132 164	177 977	134,7	-45 812
Laskennalliset kustannukset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-233 040	-236 500	-207 600	-444 100	-438 142	98,7	-5 958
Kertaluonteiset poistot	-8 130	0	0	0	0	0,0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-241 170	-236 500	-207 600	-444 100	-438 142	98,7	-5 958
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-298 302	-348 536	36 600	-311 936	-260 165	83,4	-51 771

Toimintakulujen ylitykset: Kiinteistöpalveluissa määräaikaisen palkkana oli talousarviossa varaus kuudelle kuukaudelle, mutta sijaisuustyösuhdetta jatkettiin elokuun loppuun asti. Talousarvion palkkana oli käytetty myös liian pientä arvoa ja näistä johtuva ylitys oli 5 200 euroa. Siivouspalveluissa ei varauduttu sijaisten palkkoihin, joista tuli 10 100 euron ylitys. Päättyneistä palvelussuhteista johtui 12 500 euron loma- ja lomapäiväkorvaukset. Erilliskorvauksiakin maksettiin 10 200 euroa enemmän. Kuukannien koulun leasingvuokrat ylitti talousarvion 21 800 eurolla (korkovaihtelu).

Tunnuslukuja

Kiinteistötoimi ja tukipalvelut	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Henkilöstö 31.12.	20	17	15	15
- vakinaiset	17	15	15	15
- sijaiset, määräaikaiset	1	2	0	0
- työllistetyt	2	0	0	0
Kesätyöllistetyt nuoret, lkm	10	9	8	7
Henkilötyövuosi	-	15,39	-	15,57

Vesihuolto

Tilivelvollinen tekninen johtaja

Palvelusuunnitelma

Vesihuolto on kunnan elintärkeä peruspalvelu. Sen tehtävänä on turvata puhtaan veden saatavuus ja jäteveden asianmukainen käsittely vesi- ja viemärlaitoksen toiminta-alueella. Vesihuollon eriyttäminen tapahtuu kirjanpidollisena taseyksikkönä.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tulosalue: Vesihuolto, Strategiaohjelma: Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen 2030 mennessä		
Strategiatavoite: Hyvinvointi		
Strategiasta johdettu vaikuttavuus-	Tulosalueen tavoite ja toimenpide	Mittari, tunnusluku/tavoitearvo
Tuotamme hyvinvointia edistäviä ennaltaehkäiseviä palveluita.	Toimiva ja häiriötön vesihuolto. Vesihuoltolaitokset kunnossa, osaava henkilöstö.	palautekyselyt (webropol)
Toteuma: Vesihuollon osalta aloitetaan operointi Lappeenrannan Energian kanssa 1.1.2026.		
	Toimintavarma ja laadukas vesilaitos: Mahdollisimman vähän häiriöitä.	häiriöiden määrä kpl/vuosi, > 3
Toteuma: Kaksi vesijohtovuotoa (20.1./Pajatie, vuoto oli yrityksen pihalla) ja kesäkuussa ollut vuoto aiheutui runkolinjan päässä olleen tulpan irtoamisesta.		
	Talousveden laatuvaatimukset täyttyvät: Tehdään aktiivisesti tutkimuksia veden laadusta	vesianalysit
Toteuma: Vesianalysit oli nähtävillä kunnan nettisivuilla.		
	Viemäreiden laadukas toimivuus: Muista kuin sähkökatkoista aiheutuvat toimintahäiriöt. Mahdollisimman vähän	häiriöiden määrä kpl/vuosi, > 3
Toteuma: Viemäritukoksia oli yksi. Tästä ei aiheutunut vahinkoa kiinteistöille tai ympäristölle.		
	Jätevesilinjojen toimivuus: Jäteveden vuodot minimoidaan	m ³ / vuosi
Toteuma: Vuotovesiä saatiin pois kaivojen ja kansistojen korjauksilla.		

Vesihuolto

Tuloslaskelma	Tp 2024	Alkuper. ta 2025	Ta- muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma 2025	Tot. %	Ylitys/ alitus
Myyntituotot	403 754	491 300	0	491 300	412 335	83,9	78 965
Muut toimintatuotot	418	0	0	0	79	0,0	-79
TOIMINTATUOTOT	404 172	491 300	0	491 300	412 415	83,9	78 885
Palkat ja palkkiot	-1 403	0	0	0	-23	0,0	23
Henkilösivukulut	-314	0	0	0	-34	0,0	34
Henkilöstökulut	-1 718	0	0	0	-58	0,0	58
Muiden palveluiden ostot	-316 534	-289 761	-8 000	-297 761	-317 415	106,6	19 654
Palvelujen ostot	-316 534	-289 761	-8 000	-297 761	-317 415	106,6	19 654
Ostot tilikauden aikana	-71 962	-124 800	0	-124 800	-134 627	107,9	9 827
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-71 962	-124 800	0	-124 800	-134 627	107,9	9 827
Vuokrat	-1 010	-900	0	-900	-975	108,4	75
Muut toimintakulut	-1 609	-1 000	0	-1 000	-1 783	178,3	783
Muut toimintakulut	-2 619	-1 900	0	-1 900	-2 758	145,2	858
TOIMINTAKULUT	-392 832	-416 461	-8 000	-424 461	-454 857	107,2	30 396
TOIMINTAKATE	11 339	74 839	-8 000	66 839	-42 443	-63,5	109 282
Laskennalliset kustannukset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-64 997	-64 800	0	-64 800	-71 256	110,0	6 456
Poistot ja arvonalentumiset	-64 997	-64 800	0	-64 800	-71 256	110,0	6 456
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-53 658	10 039	-8 000	2 039	-113 699	-5 576,2	115 738

Toimintakate 109 300 euroa huonompi: Toimintatuotot eivät toteutuneet arvioidusti. Myydyin veden ja jäteveden määrä vähentynyt edellisvuodesta. Toimintakulut ylittyivät arvioidusta 30 400 euroa. Tilikaudella kahden putkirikon korjaukset aiheuttivat kalusto- ja kunnossapitokulujen ylittymisen.

Tunnuslukuja

Vesihuolto	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Liittymät, kpl	635	636	638	639
- josta uudet liittymät	2	0	2	3
Talousvesinäytteet				
Oma valvonta, krt/v	3	3	3	3
Jatkuva seuranta, krt/v	3	3	3	3
Jaksottaiset, krt/v	1	1	1	1
Laitoksen toimintavarmuus				
Häiriöiden määrä (talousvesi)	1	2	< 3	< 3
toimintahäiriö (jätevesi,	1	2	< 3	< 3
Pumpattu talousvesi, m ³ /v	57 983	43 571	70 000	-
Ostettu talousvesi, m ³ /v	-	26 973		75 824
Vastaanotettu jätevesi, m ³ /v, Toikansuo	77 513	94 636	75 000	-
Laskutettu vesimäärä m ³ /v	70 496	71 854	70 000	66 367
Laskutettu jätevesimäärä, m ³ /v	60 334	63 425	65 000	51 016
Veden myyntihinta (alv 0)	1,89	1,86	1,89	1,89
Jäteveden myyntihinta (alv 0)	4,16	4,11	4,16	4,16

Teknisen lautakunnan tulosalueet yhteensä

Tekninen lautakunta

Tuloslaskelma	Tp 2024	Alkuper. ta 2025	Ta- muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma 2025	Tot. %	Ylitys/ alitus
Myyntituotot	1 311 030	1 453 915	-21 300	1 432 615	1 378 464	96,2	54 151
Maksutuotot	19 355	12 000	0	12 000	12 007	100,1	-7
Tuet ja avustukset	15 854	0	0	0	8 538	0,0	-8 538
Muut toimintatuotot	988 457	965 715	248 900	1 214 615	1 280 564	105,4	-65 949
Valmisteverastojen muutos	9 377	0	0	0	0	0,0	0
TOIMINTATUOTOT	2 344 073	2 431 629	227 600	2 659 229	2 679 572	100,8	-20 343
Palkat ja palkkiot	-673 651	-673 823	0	-673 823	-693 318	102,9	19 495
Henkilösivukulut	-149 722	-149 358	0	-149 358	-151 713	101,6	2 355
Henkilöstökulut	-823 373	-823 181	0	-823 181	-845 031	102,7	21 849
Muiden palveluiden ostot	-805 688	-784 026	-8 000	-792 026	-882 437	111,4	90 411
Palvelujen ostot	-805 688	-784 026	-8 000	-792 026	-882 437	111,4	90 411
Ostot tilikauden aikana	-625 244	-721 400	0	-721 400	-666 934	92,4	-54 466
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-625 244	-721 400	0	-721 400	-666 934	92,4	-54 466
Vuokrat	-356 710	-354 532	16 600	-337 932	-347 725	102,9	9 792
Muut toimintakulut	-4 359	-1 400	0	-1 400	-8 210	586,4	6 810
Muut toimintakulut	-361 070	-355 932	16 600	-339 332	-355 935	104,9	16 603
TOIMINTAKULUT	-2 615 374	-2 684 540	8 600	-2 675 940	-2 750 337	102,8	74 397
TOIMINTAKATE	-271 301	-252 910	236 200	-16 710	-70 765	423,5	54 054
Laskennalliset kustannukset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-298 037	-301 300	-207 600	-508 900	-509 398	100,1	498
Kertaluonteiset poistot	-8 130	0	0	0	0	0,0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-306 167	-301 300	-207 600	-508 900	-509 398	100,1	498
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-577 468	-554 210	28 600	-525 610	-580 162	110,4	54 552

2.1.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	Alkuper. ta 2025	Ta-muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma	Tot.-%	Yliitys/alitus
Toimintatuotot						
Myyntituotot	820 450	-104 500	715 950	672 591	93,9	43 359
Maksutuotot	79 800	0	79 800	87 057	109,1	-7 257
Tuet ja avustukset	189 200	4 921	194 121	143 885	74,1	50 236
Muut toimintatuotot	263 900	55 200	319 100	363 162	113,8	-44 062
Toimintatuotot yhteensä	1 353 350	-44 379	1 308 971	1 266 695	96,8	42 276
Valmisteverastojen muutos	0	0	0	-3 248	0,0	3 248
Toimintakulut						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-4 279 700	-75 183	-4 354 883	-4 242 201	97,4	-112 682
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-859 645	-1 412	-861 057	-831 844	96,6	-29 213
Muut henkilösivukulut	-91 949	-162	-92 111	-104 694	113,7	12 583
Henkilöstökulut yhteensä	-5 231 295	-76 757	-5 308 052	-5 178 739	97,6	-129 313
Palvelujen ostot	-2 302 550	-13 770	-2 316 320	-2 173 309	93,8	-143 011
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-881 250	-1 741	-882 991	-819 584	92,8	-63 407
Avustukset	-432 400	-54 700	-487 100	-465 588	95,6	-21 512
Muut toimintakulut	-377 700	15 900	-361 800	-357 934	98,9	-3 866
Toimintakulut yhteensä	-9 225 195	-131 068	-9 356 263	-8 995 153	96,1	-361 110
Toimintakate	-7 871 845	-175 447	-8 047 292	-7 731 706	96,1	-315 586
Verotulot	7 285 000	0	7 285 000	7 288 495	100,0	-3 495
Valtionosuudet	1 415 242	45 340	1 460 582	1 454 993	99,6	5 589
Korkotuotot	18 900	0	18 900	13 776	72,9	5 124
Muut rahoitustuotot	18 100	0	18 100	19 167	105,9	-1 067
Korkokulut	-106 300	0	-106 300	-86 304	81,2	-19 996
Muut rahoituskulut	-11 700	-16 600	-28 300	-27 154	96,0	-1 146
Rahoitustuotot- ja kulut yhteensä	-81 000	-16 600	-97 600	-80 515	82,5	-17 085
Vuosikate	747 397	-146 707	600 690	931 267	155,0	-330 577
Suunnitelman mukaiset poistot	-613 600	0	-613 600	-616 021	100,4	2 421
Arvonalentumiset	0	0	0	-1 682	0,0	1 682
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-613 600	0	-613 600	-617 703	100,7	4 103
Tilikauden tulos	133 797	-146 707	-12 910	313 564	-2 428,9	-326 474

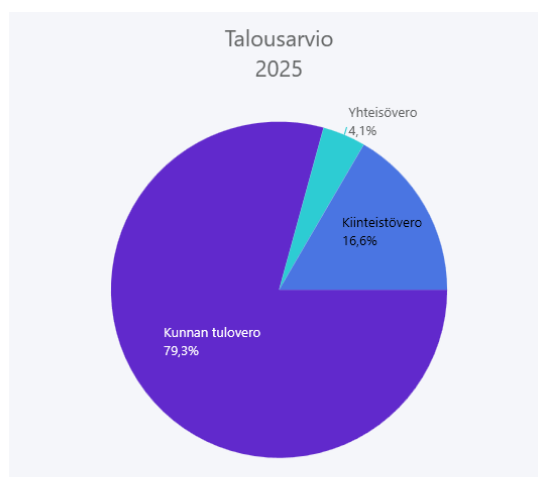
Verotuloennusteet talousarvioon verraten vaihtelivat vuoden aikana -40 000 eurosta +22 000 euroon. Verotulot toteutuvat talousarvion laadinnassa käytetyn Kuntaliiton syyskuun veroennustekehikon mukaisesti.

Joulukuun lopussa OKM tarkisti lopulliseksi vuoden 2025 valtionosuudet. Siinä täsmäytettiin lukiorahoitus vastaamaan vuoden 2025 aikana toteutunutta opiskelijamäärää 20.1. ja 20.9. laskentapäivien painotetun keskiarvon mukaiseksi. Tämä lisäsi kunnan omarahoitusosuutta 5 600 euroa ja maksetaan helmikuun valtionosuusmaksatuksessa.

Lainojen korkokulut toteutuivat 19 500 euroa arvioitua pienempänä. mukaisesti. Korolta suojaavat korkojohdannaiset toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Verotulojen erittely

Verotulot	Alkuper. ta 2025	Ta-muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma	Tot.-%	Ylitys/alitus
Kunnan tulovero	5 775 000	0	5 775 000	5 751 316	99,6	23 684
Osuus yhteisöveron tuotosta	302 000	0	302 000	324 046	107,3	-22 046
Kiinteistövero	1 208 000	0	1 208 000	1 213 132	100,4	-5 132
Verotulot yhteensä	7 285 000	0	7 285 000	7 288 495	100,0	-3 495

	Joulukuu 2025		2025		Ero	Toteuma-%	Joulukuu 2024		2024		Ero
	Toteuma v. alusta		Talousarvio	talousarvioon	talousarviosta		Toteuma v. alusta	Tilinpäätös	tilinpäätökseen		
7100 Kunnan tulovero	5 751 316	78,9 %	5 775 000	79,3 %	-23 684	99,6 %	5 744 532	79,2 %	5 744 532	79,2 %	6 784
7200 Kiinteistövero	1 213 132	16,6 %	1 208 000	16,6 %	5 132	100,4 %	1 197 938	16,5 %	1 197 938	16,5 %	15 194
7300 Yhteisövero	324 046	4,4 %	302 000	4,1 %	22 046	107,3 %	308 492	4,3 %	308 492	4,3 %	15 554
Verotulot	7 288 495	100,0 %	7 285 000	100,0 %	3 495	100,0 %	7 250 962	100,0 %	7 250 962	100,0 %	37 532

Kunnan tuloveron määräytymisen perusteet

	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo, 1 000 €	Muutos
2022	22,00	46 883	1,2
2023	9,36	53 185	13,4
2024	9,90	55 822	5,0
2025	9,90	59 794	7,1

Suomen kuntaliiton kuntien verotulojen ennustekehikon kuntatiedosto 02/2026

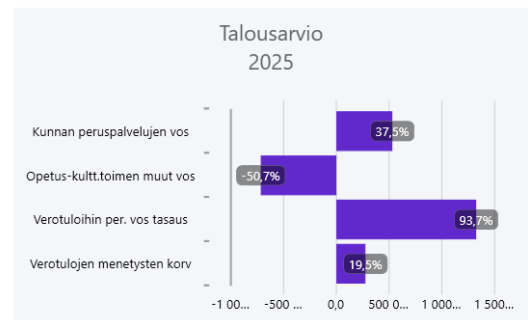
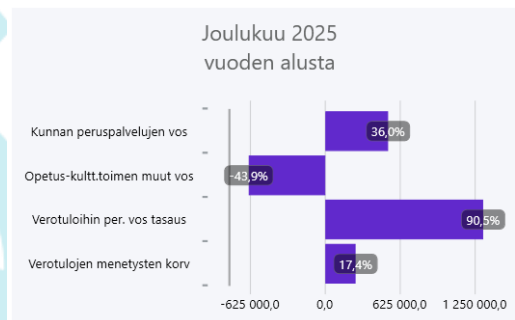
Kiinteistövero

	2025 %	2024 %	Muutos %-yksikköä
Yleisen kiinteistöveroprosentin alaiset			
maa-alueet	1,50	1,50	0,00
rakennukset	1,50	1,50	0,00
Vakituisen asunnon kiinteistövero	0,73	0,73	0,00
Muun rakennuksen kiinteistövero	1,40	1,40	0,00
Rakentamaton rakennuspaikka	4,00	4,00	0,00

Valtionosuuksien erittely

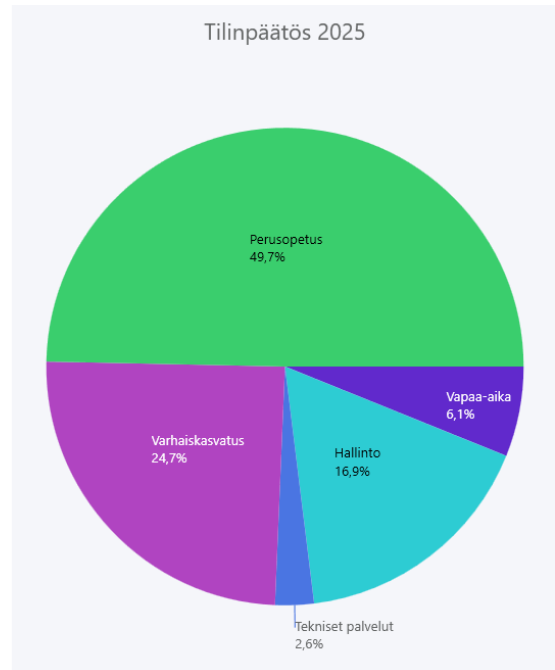
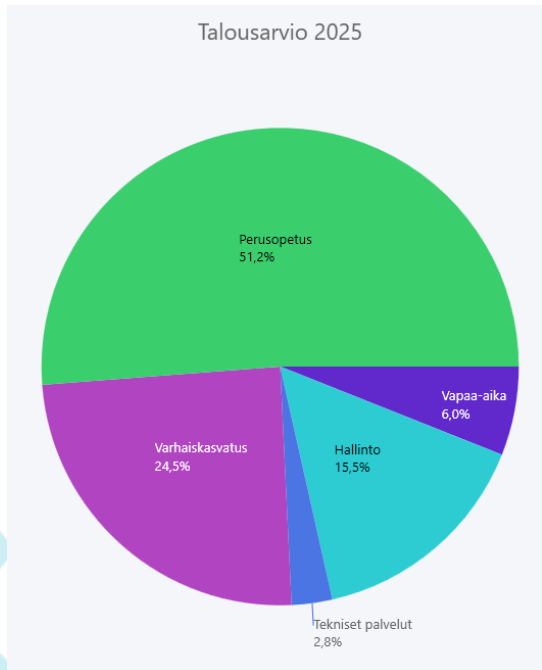
Valtionosuudet ja verotulomenetyksen korvaus

Valtionosuudet	Aikuper. ta 2025	Ta-muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma	Tot.-%	Yliitys/alitus
Kunnann peruspalvelujen valtionosuus ml. tasaukset	1 856 110	-14 759	1 841 351	1 841 372	100,0	-21
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-716 909	83 408	-633 501	-639 111	100,9	5 610
Verotulomenetyksen korvaus	276 041	-23 309	252 732	252 732	100,0	0
Yhteensä	1 415 242	45 340	1 460 582	1 454 993	99,6	5 589

	Joulukuu 2025		2025		Ero	Toteuma-%	Joulukuu 2024		2024		Ero
	Toteuma v. alusta	%	Talousarvio	%	talousarviosta	talousarviosta	Toteuma v. alusta	%	Tilinpäätös	%	tilinpäätökseen
7520 Kunnan peruspalvelujen vos	524 214	36,0 %	524 192	35,9 %	22	100,0 %	267 882	19,2 %	267 882	19,2 %	256 332
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	524 214	36,0 %	524 192	35,9 %	22	100,0 %	267 882	19,2 %	267 882	19,2 %	256 332
7530 Opetus-kultt.toimen muut vos	-639 111	-43,9 %	-633 501	-43,4 %	-5 610	100,9 %	-700 885	-50,2 %	-700 885	-50,2 %	61 774
7560 Verotuloihin per. vos tasaus	1 317 158	90,5 %	1 317 159	90,2 %	-1	100,0 %	1 323 982	94,9 %	1 323 982	94,9 %	-6 824
7590 Verotulojen menetyksen korv	252 732	17,4 %	252 732	17,3 %	0	100,0 %	503 955	36,1 %	503 955	36,1 %	-251 223
Muut valtionosuudet	930 779	64,0 %	936 390	64,1 %	-5 611	99,4 %	1 127 052	80,8 %	1 127 052	80,8 %	-196 273
Valtionosuudet	1 454 993	100,0 %	1 460 582	100,0 %	-5 589	99,6 %	1 394 934	100,0 %	1 394 934	100,0 %	60 059

TULOSALUEIDEN TOIMINTAKATTEET

Grafiikkaan sisällytetyt tulosalueet:

Hallinto: vaalit, tarkastus- ja arviointitoimi, hallintopalvelut, elinvoimapalvelut, maakunnalliset palvelut ja sivistystoimen hallinto

Perusopetus: Perusopetuspalvelut **Varhaiskasvatus:** Varhaiskasvatuspalvelut

Vapaa-aika: Kirjastopalvelut, vapaa-aikapalvelut

Tekniset palvelut: Teknisen toimen hallinto, kiinteistötoimi ja tukipalvelut, vesihuolto

2.1.3 Investointien toteutuminen

Valtuusto hyväksyy kokonaiskustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot hankeryhmille (harmautettu). Valtuusto antaa tilivelvolliselle/hankevastaavalle toimivaltuuden tarkistaa hankintamenon jaksottamista myöhemmin kokonaiskustannusarvion rajoissa. Lautakunta voi muuttaa hankeryhmän projekteja hankeryhmälle varatun määrärahan puitteissa. Valtuustoon nähden sitovat erät ovat harmaana. Määrärahojen siirto hankeryhmästä toiseen tulee käsitellä kunnanhallituksessa ja kunnanvaltuustossa.

Omaa rakentamista tai rakennuttamista sisältävät hankkeet on merkitty teknisen lautakunnan alle. Tekninen lautakunta on niistä hankkeista toteuttamis- ja budjettivastuussa. Rakennusinvestoinneista aiheutuvat käyttökustannukset kirjataan teknisen lautakunnan Kiinteistötoimi ja tukipalvelut -tulosalueelle, josta ne sisäisinä vuokrina siirretään toiminnasta vastaavalle toimielimelle.

KUNNANHALLITUS

Investointiosa

Projekti/Hankeryhmä	Alkuperäinen talousarvio 2025	TA muutos 2025	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%
100 Maanhankinta						
Menot	-5 000	0	-5 000	0	-5 000	0,0 %
Tulot	0	0	0	19 795	-19 795	0,0 %
Netto	-5 000	0	-5 000	19 795	-24 795	-395,9 %
B100 Maanhankinta						
Menot	-5 000	0	-5 000	0	-5 000	0,0 %
Tulot	0	0	0	19 795	-19 795	0,0 %
Netto	-5 000	0	-5 000	19 795	-24 795	-395,9 %

Maanhankinnan tavoitemäärittely

Maanhankintaan on vuotuinen 5 000 euron määrärahavaraus tonttien lunastamiseen tai maa- ja vesialueiden lohkomiskuluihin.

Toteuma: Tilikaudella ei ollut tonttien lunastuksia tai lohkomiskuluja. Tilikaudella luovutettiin kolmesta tontista määräalat.

Investointiosa

Projekti/Hankeryhmä	Alkuperäinen talousarvio 2025	TA muutos 2025	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%
101 Osakkeiden hankinta ja myynti						
Menot	0	0	0	-35	35	0,0 %
Netto	0	0	0	-35	35	0,0 %
B101 Osakkeiden hankinta ja myynti						
Menot	0	0	0	-35	35	0,0 %
Netto	0	0	0	-35	35	0,0 %

Osakkeiden hankinta ja myynti tavoitemäärittely

Osakkeiden hankintaa tai myyntiä ei ole suunniteltu taloussuunnitelmakaudella.

Toteuma: Metsäliitto Osuuskunta jakanut puukauppapohjaista voitonjakoa (ylijäämän palautusta), joka on siirretty metsä 1-lisäosuuksiin.

Sivistyslautakunta

Investointiosa

Projekti/Hankeryhmä	Alkuperäinen talousarvio 2025	TA muutos 2025	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%
A200 Sivistyslautakunta						
Menot	-2 500	0	-2 500	0	-2 500	0,0 %
Netto	-2 500	0	-2 500	0	-2 500	0,0 %

Omatoimikirjasto -hankkeen tavoitemäärittely

Hankkeen kokonaiskustannusarvio talousarviovuonna 2024 on 33 000 euroa. Investointitulot 15 000 euroa on AVI:lta haettavaa valtionavustusta (arvio 45,5 %). Nettoinvestointi olisi 18 000 euroa. Hanke on uusinvestointi, jolla tavoitellaan palvelukyvyyn parantamista. Osittainen omatoimikirjasto on mahdollistanut kirjaston aukioloajan lisäämisen ja tehostaa kirjaston muuta palvelutoimintaa. Hanke on aloitettu marraskuussa 2023 ja toteutettu miltein valmiiksi 2024 vuoden loppuun mennessä. Hanke-aikaa on kuitenkin 31.12.2025 saakka. Vuodelle 2025 jää mm. tulostimen, viivakoodiskannereiden ja lukusalin näytön hankinta.

Toteuma: Hankkeen puitteissa hankittu tarrakirjoitin siirrettiin käyttötalouteen. Lukusaliin ei hankittu näyttöä. Hanke raportoitiin helmikuussa 2026.

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Investointiosa

Projekti/Hankeryhmä	Alkuperäinen talousarvio 2025	TA muutos 2025	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%
302 Päällysteiden korjaukset litiä						
Menot	-10 000	10 000	0	0	0	0,0 %
Netto	-10 000	10 000	0	0	0	0,0 %
306 Juvolantie						
Menot	-140 000	69 500	-70 500	-30 116	-40 384	42,7 %
Tulot	98 000	-59 500	38 500	21 081	17 419	54,8 %
Netto	-42 000	10 000	-32 000	-9 035	-22 965	28,2 %
307 Päällysteiden korjaukset Kuuka						
Menot	-10 000	10 000	0	0	0	0,0 %
Netto	-10 000	10 000	0	0	0	0,0 %
309 Koulukeskus/Asfaltointi						
Menot	0	-10 300	-10 300	-10 326	26	100,3 %
Netto	0	-10 300	-10 300	-10 326	26	100,3 %
B300 Liikenneturvallisuus						
Menot	-160 000	79 200	-80 800	-40 442	-40 358	50,1 %
Tulot	98 000	-59 500	38 500	21 081	17 419	54,8 %
Netto	-62 000	19 700	-42 300	-19 361	-22 939	45,8 %

Päällysteidenkorjaukset litiä -hankkeen tavoitemäärittely

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 10 000 euroa. Investoinnilla tavoitellaan litiän tiestön palvelukyvyyn parantamista. Hanke on korjausinvestointi.

Toteuma: Hanketta ei toteutettu. Hankkeen määrärahat siirrettiin projektille 309 Koulukeskuksen asfaltointi 8 500 euroa ja projektille 414 Koulukeskuksen julkisivu/katto 1 500 euroa.

Juvolantie -hankkeen tavoitemäärittely

Hankkeen kokonaiskustannusarvio ajalla 2024-2027 on 420 000 euroa. Talousarviovuonna 2024 hanke ei ole edennyt. Investointitulot 294 000 euroa, nettoinvestointi 126 000 euroa. Investointi on jaksotettu uudelleen vuosille 2025-2027. Investoinnilla tavoitellaan Juvolantien palvelukyvyyn parantamista. Hanke on korjausinvestointi. Investointitulo on (70 %) laskettu ELY:n yksityistieavustusrajojen mukaisesti.

Toteuma: Hanke on käynnistynyt valvontakonsultin asiantuntijapalveluilla ja urakoitsijan valinnalla. Urakoitsija käynnistää työt vuoden 2025 aikana. Muutetusta talousarviosta siirtyi maksueriä vuodelle 2026.

Päällysteidenkorjaukset Kuukanniemi -hankkeen tavoitemäärittely

Toteuma: Hanketta ei toteutettu. Hankkeen määrärahat siirrettiin projektille 725 Päältä ajettavaan ruohonleikkuri 6 400 euroa ja projektille 414 Koulukeskuksen julkisivu/katto 3 600 euroa.

Investointiosa

Projekti/Hankeryhmä	Alkuperäinen talousarvio 2025	TA muutos 2025	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%
352 Vanhan Pappilan automaatio						
Menot	-10 000	300	-9 700	-9 701	1	100,0 %
Netto	-10 000	300	-9 700	-9 701	1	100,0 %
B350 Hallinnon investoinnit						
Menot	-10 000	300	-9 700	-9 701	1	100,0 %
Netto	-10 000	300	-9 700	-9 701	1	100,0 %

Vanhan Pappilan automaatio -hankkeen tavoitemäärittely

Hankkeen kokonaiskustannusarvio 10 000 euroa. Investoinnilla tavoitellaan palvelukyvyn parantamista. Hanke on perusparannus.

Toteuma: Vanhan pappilan automaatio valmistui Oumanilta huhtikuussa. Säästynyt 300 euroa siirrettiin projektille 414 Koulukeskuksen julkisivu/katto.

Investointiosa

Projekti/Hankeryhmä	Alkuperäinen talousarvio 2025	TA muutos 2025	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%
404 Koulukeskuksen katto						
Menot	-10 000	1 900	-8 100	-8 050	-50	99,4 %
Netto	-10 000	1 900	-8 100	-8 050	-50	99,4 %
409 Aurinkovoimala koulun katolle						
Menot	-22 000	5 700	-16 300	-16 276	-24	99,9 %
Netto	-22 000	5 700	-16 300	-16 276	-24	99,9 %
410 Valmistuskeittiön astiahuolto						
Menot	-40 000	0	-40 000	-13 426	-26 574	33,6 %
Netto	-40 000	0	-40 000	-13 426	-26 574	33,6 %
412 Koulukeskuksen kameravalvonta						
Menot	-12 000	5 400	-6 600	-6 580	-20	99,7 %
Netto	-12 000	5 400	-6 600	-6 580	-20	99,7 %
413 Koulukeskus, palovahinko						
Menot	0	0	0	-20 501	20 501	0,0 %
Tulot	0	0	0	17 028	-17 028	0,0 %
Netto	0	0	0	-3 473	3 473	0,0 %
414 Koulukeskus julkisivu/katto						
Menot	0	-70 500	-70 500	-4 994	-65 506	7,1 %
Tulot	0	55 200	55 200	0	55 200	0,0 %
Netto	0	-15 300	-15 300	-4 994	-10 306	32,6 %
415 Koulukeskus/varasto						
Menot	0	0	0	-956	956	0,0 %
Netto	0	0	0	-956	956	0,0 %
B400 Kouluinvestoinnit						
Menot	-84 000	-57 500	-141 500	-70 783	-70 717	50,0 %
Tulot	0	55 200	55 200	17 028	38 172	30,8 %
Netto	-84 000	-2 300	-86 300	-53 754	-32 546	62,3 %

Koulukeskuksen katto -hankkeen tavoitemäärittely

Hankkeen kokonaiskustannusarvio vuosina 2025-2027 on 130 000 euroa. Koulukeskuksen katon korjaustyöt aloitetaan pienillä korjaustöillä vuonna 2025. Varsinaiset korjaustyöt tehdään vuonna 2026-2027. Koulukeskuksen katon peruskorjaus on palvelukyvyn parantamista. Hanke on korjausinvestointi.

Toteuma: Koulukeskuksen katto -hanke valmistui elokuussa. Hankkeessa säästyneet määrärahat 1 900 euroa siirrettiin projektille 414 Koulukeskus julkisivu/katto.

Aurinkovoimala koulun katolle -hankkeen tavoitemäärittely

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 22 000 euroa. Aurinkovoimalan asentaminen koulukeskuksen katolle on osa kunnan vihreää siirtymää ja ilmastosuunnitelmaa sekä energiaomavaisuuden ja huoltovarmuuden vahvistamista. Hanke on uusinvestointi.

Toteuma: Aurinkovoimala valmistui syyskuussa Kerabit Aurinkosähkö Oy:n toimesta. Hankkeessa säästyneet määrärahat 6 400 euroa siirrettiin projektille 414 Koulukeskus julkisivu/katto.

Valmistuskeittiön astiahuolto -hankkeen tavoitemäärittely

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 80 000 euroa. Vuonna 2025 keittiössä tehdään teknisiä muutoksia, joilla valmistellaan astiahuollon siirtoa sekä uusitaan alakaton akustolevyt. Vuonna 2026 asennetaan astianhuoltolinjasto. Hanke on korjausinvestointi ja seuraavan vuonna uusinvestointi.

Toteuma: Hanke käynnistyi kesäkuussa akustiikkalevyjen hankinnalla ja sähkötoilla. Lisäksi rakennettiin astioiden palautuspiste.

Koulukeskuksen kameravalvonta -hankkeen tavoitemäärittely

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 12 000 euroa. Kameravalvonnan parantaminen auttaa mm. mahdollisten ilkivalta tapausten selvittämistä. Hanke on kaluston uusinvestointi.

Toteuma: Koulukeskuksen kameravalvonnan uusimiseen saatiin kesäkuussa tarjoukset kolmelta urakoitsijalta. Työ tilattiin Turva Group Oy:ltä kokonaishintaan 5 900 euroa. Hankkeessa säästyneet määrärahat 6 100 euroa siirrettiin projektille 414 Koulukeskus julkisivu/katto.

413 Koulukeskus, palovahinko; 414 Koulukeskus julkisivu/katto 415 Koulukeskus varasto (uudet hankkeet)

Toteuma: Kesäkuun puolivälissä Lemin koulukeskuksella tuhotyön takia roska-astioista syttynyt tulipalo levisi koulukeskuksen tekniseen siipeen. Palossa tuhoutui keittiön toimistotila tarvikkeineen, pakastehuone, jäteastioita, pieni varastohuone sekä kattorakenteita. Koulukeskuksen sisätiloissa keittiö, ruokasali, eteistilat, teknisen työn tilat varastoineen kärsivät savu- ja nokivahinkoja ja ne jouduttiin siivoamaan sekä osa tiloista maalaamaan kapselointimaalilla. Tulipalosta arvioitiin 85 543 euron vahingot, josta vakuutusyhtiöltä saatiin 56 657 euron kertakorvaus. Suurin osa korjaustyöstä siirtyi vuodelle 2026.

Investointiosa

Projekti/Hankeryhmä	Alkuperäinen talousarvio 2025	TA muutos 2025	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%
454 Hyvinvointiaseman peruskorjaus						
Menot	-10 000	2 700	-7 300	-7 284	-16	99,8 %
Netto	-10 000	2 700	-7 300	-7 284	-16	99,8 %
455 Paloaseman automaatio						
Menot	-10 000	-1 400	-11 400	-11 427	27	100,2 %
Netto	-10 000	-1 400	-11 400	-11 427	27	100,2 %
457 Palola paloilmaisinjärjestelmä						
Menot	-16 000	0	-16 000	0	-16 000	0,0 %
Netto	-16 000	0	-16 000	0	-16 000	0,0 %
B450 Hoitoalan rakennusinvestoinnit						
Menot	-36 000	1 300	-34 700	-18 711	-15 989	53,9 %
Netto	-36 000	1 300	-34 700	-18 711	-15 989	53,9 %

Hyvinvointiaseman peruskorjaus -hankkeen tavoitemäärittely

Hankkeen kokonaiskustannusarvio vuosina 2025-2027 on 40 000 euroa. Investoinnilla tavoitellaan rakennuksen palvelukyvyyn parantamista. Hanke on korjausinvestointi.

Toteuma: Hyvinvointiaseman peruskorjaaminen tehtiin kesäkuussa huoneisiin 8 ja 9. Hankkeessa säästyneet määrärahat siirrettiin projektille 455 Paloaseman automaatio 1 400 euroa ja projektille 414 Koulukeskus julkisivu/katto.

Paloaseman automaatio -hankkeen tavoitemäärittely

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 10 000 euroa. Investoinnilla tavoitellaan rakennuksen palvelukyvyyn parantamista. Hanke on uusinvestointi.

Toteuma: Paloaseman automaatio käynnistyi helmikuussa ja valmistui toukokuussa. Määrärahaylitys 14 00 euroa katettiin projektilta 454 Hyvinvointiaseman peruskorjaus.

Palola paloilmaisinjärjestelmä -hankkeen tavoitemäärittely

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 16 000 euroa. Palolan kiinteistö on käytössä ja parin vuoden aikana erheelliset paloilmoitukset ovat lisääntyneet. Investoinnilla tavoitellaan rakennuksen palvelukyvyyn parantamista. Hanke on uusinvestointi.

Toteuma: Palolan paloilmaitinjärjestelmän uusiminen vaatii uudet suunnitelmat ja työ toteutus siirtyi vuodelle 2026.

Investointiosa

Projekti/Hankeryhmä	Alkuperäinen talousarvio 2025	TA muutos 2025	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%
505 litiän pk automaatio						
Menot	-7 500	1 100	-6 400	-6 344	-56	99,1 %
Netto	-7 500	1 100	-6 400	-6 344	-56	99,1 %
506 Kuukanniemen pk automaatio						
Menot	-6 500	-200	-6 700	-6 709	9	100,1 %
Netto	-6 500	-200	-6 700	-6 709	9	100,1 %
B500 Päiväkoti-investoinnit						
Menot	-14 000	900	-13 100	-13 054	-46	99,6 %
Netto	-14 000	900	-13 100	-13 054	-46	99,6 %

litiän ja Kuukanniemen päiväkotien automaatio hankkeiden tavoitemäärittely

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 14 000 euroa. Investoinnilla tavoitellaan rakennuksen palvelukyvyyn parantamista. Hanke on uusinvestointi.

Toteuma: Päiväkotien automaatiot valmistuivat huhtikuussa. Hankkeista säästyneet määrärahat 900 euroa siirrettiin projektille 414 Koulukeskus julkisivu/katto.

Investointiosa

Projekti/Hankeryhmä	Alkuperäinen talousarvio 2025	TA muutos 2025	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%
708 litiä monitoimiareena						
Menot	-25 000	-31 500	-56 500	-41 992	-14 508	74,3 %
Tulot	0	16 500	16 500	12 598	3 902	76,3 %
Netto	-25 000	-15 000	-40 000	-29 394	-10 606	73,5 %
717 Laiturit Kirkonkylä						
Menot	-10 000	0	-10 000	-9 872	-128	98,7 %
Netto	-10 000	0	-10 000	-9 872	-128	98,7 %
B700 Siv ja liik investoinnit						
Menot	-35 000	-31 500	-66 500	-51 864	-14 636	78,0 %
Tulot	0	16 500	16 500	12 598	3 902	76,3 %
Netto	-35 000	-15 000	-50 000	-39 267	-10 733	78,5 %

litiän monitoimiareena -hankkeen tavoitemäärittely

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 25 000 euroa. Investoinnilla tavoitellaan palvelukyvyyn parantamista. Hanke on uusinvestointi.

Toteuma: Hankkeelle tehtiin rahoitushakemus ja hankkeen kustannusarvio on 56 500 euroa. Tähän saadaan valtionavustusta 16 500 euroa. Valtuustolle esitettiin talousarviomuutokset. Hanke toteutui hakemusta pienempänä. Syväperusteinen Muga-monitoimiareena hiekkatekonurmimateriaalilla otettiin käyttöön syksyllä.

Laiturit kirkonkylä -hankkeen tavoitemäärittely

Hankkeen kokonaiskustannusarvio vuosina 2024-2025 on 20 000 euroa. Vuonna 2025 on suunniteltu investoitavaksi portti turvallisuuden parantamiseksi. Investoinnilla tavoitellaan palvelukyvyyn parantamista. Hanke on uusinvestointi.

Toteuma: Laiturin päässä olevien vierasvenepaikkojen vuoksi portin lukitus olisi ollut hankala ja kallis toteuttaa. Tämän vuoksi määrärahalla toteutettiin pyydetty kameravalvonta Kuukanniemen ja kirkonkylän vene- ja uimarannoille.

Investointiosia

Projekti/Hankeryhmä	Alkuperäinen talousarvio 2025	TA muutos 2025	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%
724 Nsnappy -omavalvonta						
Menot	-7 500	0	-7 500	-7 780	280	103,7 %
Netto	-7 500	0	-7 500	-7 780	280	103,7 %
725 Päältä ajettava ruohonleikkuri						
Menot	0	-6 400	-6 400	-6 349	-51	99,2 %
Netto	0	-6 400	-6 400	-6 349	-51	99,2 %
726 Ruokahuollon pakettiauto						
Menot	0	0	0	-12 263	12 263	0,0 %
Netto	0	0	0	-12 263	12 263	0,0 %
B710 Teknisen kalustoinvestoinnit						
Menot	-7 500	-6 400	-13 900	-26 392	12 492	189,9 %
Netto	-7 500	-6 400	-13 900	-26 392	12 492	189,9 %

NSnappy omavalvonta-hankkeen tavoitemäärittely

Hankkeen kokonaiskustannusarvio 7 500 euroa. Investoinnilla tavoitellaan palvelukyvyyn parantamista. Nsnappy omavalvontapalvelulla seurataan keittiön ruokaturvallisuuden tasoa, digitalisoidaan omavalvontasuunnitelma sekä automatisoidaan lämpötilamittaukset, omavalvontatehtävät ja raportointi. Hanke on uusinvestointi kalustoon.

Toteuma: NSnappy-omavalvontalaitteet sijoitettiin Kuukanniemen koululle, koulukeskukselle sekä Kuukanniemen ja litiän päiväkotiin.

Päältä ajettava ruohonleikkuri -hanke (muutos tilikaudella)

Toteuma: Lemin kunnan sauvaohjattavan ruohonleikkurin moottori oli rikkoutunut. Koska leikkuri oli muuten hyvässä kunnossa, niin siihen oli järkevää hankkia vaihtomoottori. Määräraha investoinnille siirrettiin Liikenneturvallisuus -hankeryhmästä.

Ruokahuollon pakettiauto -hanke (uusi tilikaudella)

Joulukuussa hankittiin pakettiauto suoralla kaupalla, koska ateriakuljetukset aloitettiin omana toimintana tammikuussa 2026.

Investointiosa

Projekti/Hankeryhmä	Alkuperäinen talousarvio 2025	TA muutos 2025	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%
806 Etäluettavat vesimittarit						
Menot	-56 000	12 600	-43 400	-43 875	475	101,1 %
Netto	-56 000	12 600	-43 400	-43 875	475	101,1 %
B800 Vesilaitosinvestoinnit						
Menot	-56 000	12 600	-43 400	-43 875	475	101,1 %
Netto	-56 000	12 600	-43 400	-43 875	475	101,1 %

Etäluettavat vesimittarit -hankkeen tavoitemäärittely

Teknisen lautakunnan päätöksellä 1.8.2024 § 16 Hankeryhmässä oli 40 000 euron määräraha. Lautakunnan käyttösuunnitelmassa kohteeksi oli merkitty Teollisuustien pumppaamon sähkökeskus. Hankkeelle 806 tehtiin nimimuutos Etäluettavat vesimittarit. Etäluettavien vesimittareita on suunniteltu vaihdettavan 208 000 euron arvosta vuosina 2024-2026. Investoinnilla tavoitellaan palvelukyvyyn parantamista. Hanke on uusinvestointi.

Toteuma: Etäluettavat vesimittarit hankittiin maaliskuun aikana. Hankkeessa säästyneet määrärahat 12 600 euroa siirrettiin projektille 414 Koulukeskus julkisivu/katto.

Investointiosa

Projekti/Hankeryhmä	Alkuperäinen talousarvio 2025	TA muutos 2025	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%
903 Jätevesipumppaamon saneeraus						
Menot	-30 000	0	-30 000	-29 710	-290	99,0 %
Netto	-30 000	0	-30 000	-29 710	-290	99,0 %
904 Tasausallas						
Menot	-10 000	0	-10 000	0	-10 000	0,0 %
Netto	-10 000	0	-10 000	0	-10 000	0,0 %
B900 Viemärlaitosinvestoinnit						
Menot	-40 000	0	-40 000	-29 710	-10 290	74,3 %
Netto	-40 000	0	-40 000	-29 710	-10 290	74,3 %

Viemärlaitosinvestoinnit -hankeryhmän tavoitemäärittely

Viemärlaitoksen 40 000 euron vuotuisilla määrärahoilla on varauduttu korjaamaan jätevesipumppaamoja ja tasausallasta.

Toteuma: Toukokuussa tehtiin pumppaamoiden kuntokartoitus, jonka perusteella saatiin selvyys jätevesipumppaamoiden kunnosta ja korjaustarpeista. Kuntokartoituksessa havaitut korjausta vaativista kohteista laadittiin tarjouspyyntö, joka lähetettiin kolmelle urakoitsijalle, joista edullisimman tarjouksen antanut urakoitsija Pumppu Center valittiin työ suorittamaan. Työ valmistui marraskuussa.

Tasausallasinvestointia ei toteutettu.

Investointiosa

Projekti/Hankeryhmä	Alkuperäinen talousarvio 2025	TA muutos 2025	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2025	Yliitys/alitus	Toteuma-%
A300 Tekninen lautakunta						
Menot	-442 500	-1 100	-443 600	-304 531	-139 069	68,6 %
Tulot	98 000	12 200	110 200	50 707	59 493	46,0 %
Netto	-344 500	11 100	-333 400	-253 824	-79 576	76,1 %

YHTIENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIIEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

1 000 €	MÄÄRÄRAHAT				TULOARVIOT		
	Sito- vuus	TP 2024	mTA 2025	TP 2025	TP 2024	mTA 2025	TP 2025
KÄYTTÖTALOUSOSA							
Kunnanhallitus							
Hallintopalvelut	B	927,8	913,4	856,2	509,5	461,7	472,1
Elinvoimapalvelut	B	261,3	652,9	652,6	64,4	0,0	2,1
Maakunnalliset palvelut	B	162,7	272,2	265,4	2,0	0,0	0,0
Keskusvaalilautakunta							
Vaalit	B	20,5	13,4	11,7	16,2	8,0	3,2
Tarkastuslautakunta							
Tarkastus- ja arviointitoimi	B	15,1	15,6	15,4	0,0	0,0	0,0
Sivistyslautakunta							
Sivistystoimen hallinto	B	9,5	8,5	8,8	0,0	0,0	0,0
Peruspetuspalvelut	B	4 007,3	4 342,3	4 129,8	241,9	240,9	222,5
Muut opetuspalvelut	B	36,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Varhaiskasvatuspalvelut	B	1 928,0	2 109,2	2 036,8	105,6	77,4	96,1
Kirjastopalvelut	B	157,3	140,7	131,2	1,8	1,4	1,5
Vapaa-aikapalvelut	B	260,8	424,6	413,4	37,1	72,9	62,7
Tekninen lautakunta							
Hallinto	B	263,4	247,5	240,6	37,9	31,8	34,3
Kiinteistötoimi ja tukipalv.	B	1 959,2	2 004,0	2 054,8	1 902,0	2 136,1	2 232,8
Vesihuolto	N	392,8	424,5	454,9	404,2	491,3	412,4
TULOSLASKELMAOSA							
Verotulot	B				7 251,0	7 285,0	7 288,5
Valtionosuudet	B				1 394,9	1 460,6	1 455,0
Korkotulot	B				18,9	18,9	13,8
Muut rahoitustulot	B				29,1	18,1	19,2
Korkomenot	B	108,7	106,3	86,3			
Muut rahoitusmenot	B	14,2	28,3	27,2			
INVESTOINTIOSA							
Kunnanhallitus							
B100 Maanhankinta	B	0,0	5,0	0,0	3,7	0,0	19,8
B110 Muut investoinnit	B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sivistyslautakunta							
B210 Omatoimikirjasto	B	31,6	2,5	0,0	15,0	0,0	0,0
Tekninen lautakunta							
B300 Liikenneturvallisuus	B	0,0	80,8	40,4	0,0	38,5	21,1
B350 Hallinnon investoinnit	B	0,0	9,7	9,7	0,0	0,0	0,0
B400 Kouluinvestoinnit	B	12,4	141,5	70,8	0,0	55,2	17,0
B450 Hoitoalan investoinnit	B	8,0	34,7	18,7	0,0	0,0	0,0
B500 Päiväkoti-investoinnit	B	0,0	13,1	13,1	0,0	0,0	0,0
B700 Siv ja liik investoinnit	B	37,8	66,5	51,9	0,0	16,5	12,6
B710 Teknisen kalustoinvestoinnit	B	0,0	13,9	26,4	0,0	0,0	0,0
B800 Vesilaitosinvestoinnit	B	25,1	43,4	43,9	0,0	0,0	0,0
B800 Viemärlaitosinvestoinnit	B	0,0	40,0	29,7	0,0	0,0	0,0
RAHOITUSOSA							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäys	B	7,2	0,0	0,0			
Antolainasaamisten vähennys	B				6,8	0,0	5,0
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B				0,0	350,0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	672,8	718,9	718,9			0,0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	B	200,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Oman pääoman muutokset							
OSAT YHTIENSÄ							
		11 519,6	12 873,4	12 408,5	12 042,0	12 764,3	12 391,9
Tulorahoituksen koruserät					53,4	0,0	-70,0
Vaikutus maksuvalmiuteen					575,8	-109,1	-86,6

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

	2025	2024
Toimintatuotot		
Myyntituotot	672 591,39	717 494,82
Maksutuotot	87 056,84	106 056,37
Tuet ja avustukset	143 884,78	229 904,76
Muut toimintatuotot	363 162,26	314 631,82
Toimintatuotot yhteensä	1 266 695,27	1 368 087,77
Valmisteverastojen muutos	-3 247,90	7 435,39
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-4 242 200,74	-4 129 728,97
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-831 843,91	-856 174,62
Muut henkilösivukulut	-104 694,20	-95 670,47
Palvelujen ostot	-2 173 308,59	-1 973 270,07
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-819 583,79	-752 148,93
Avustukset	-465 588,00	-277 280,57
Muut toimintakulut	-357 933,66	-370 505,81
Toimintakulut yhteensä	-8 995 152,89	-8 454 779,44
Toimintakate	-7 731 705,52	-7 079 256,28
Verotulot	7 288 494,53	7 250 962,45
Valtionosuudet	1 454 993,00	1 394 934,00
Korkotuotot	13 776,10	18 942,12
Muut rahoitustuotot	19 167,29	29 148,28
Korkokulut	-86 304,32	-108 655,19
Muut rahoituskulut	-27 153,90	-14 204,39
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-80 514,83	-74 769,18
Vuosikate	931 267,18	1 491 870,99
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-616 021,21	-615 123,81
Kertaluonteiset poistot	0,00	-8 129,72
Arvonalentumiset	-1 682,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-617 703,21	-623 253,53
Tilikauden tulos	313 563,97	868 617,46

3.2. Rahoituslaskelma

	2025	2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	931 267,18	1 491 870,99
Tulorahoituksen korjaukset	-69 967,57	53 370,25
Toiminnan rahavirta	861 299,61	1 545 241,24
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-304 566,38	-114 876,55
Rahoitusosuudet investointimenoihin	50 707,22	15 000,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	19 795,00	3 658,80
Investointien rahavirta	-234 064,16	-96 217,75
Toiminnan ja investointien rahavirta	627 235,45	1 449 023,49
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0,00	-7 280,00
Antolainasaamisten vähennys	5 000,00	6 820,00
Antolainauksen muutokset yhteensä	5 000,00	-460,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-718 902,00	-672 762,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-200 000,00
Lainakannan muutokset yhteensä	-718 902,00	-872 762,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant.var.ja po:n muutos	-4 444,23	-18 772,75
Vaihto-omaisuuden muutos	3 247,90	-7 435,39
Saamisten muutos	-73 998,59	47 432,05
Korottomien velkojen muutos	148 129,07	-76 806,72
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	72 934,15	-55 582,81
Rahoituksen rahavirta	-640 967,85	-928 804,81
Rahavarojen muutos	-13 732,40	520 218,68
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 229 831,42	1 243 563,82
Rahavarat 1.1.	1 243 563,82	723 345,14
Rahavarojen muutos	-13 732,40	520 218,68

3.3 Tase

	2025	2024
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat oikeudet	19 372,19	30 192,23
Muut pitkävaikutteiset menot	899 367,83	983 418,06
Aineettomat hyödykkeet	918 740,02	1 013 610,29
Maa- ja vesialueet	2 315 072,16	2 320 979,16
Rakennukset	3 826 897,19	4 132 486,65
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 194 970,17	2 232 603,68
Koneet ja kalusto	135 588,94	83 835,56
Ennakkomaksut ja keskeneräiset	29 460,81	7 000,00
Aineelliset hyödykkeet	8 501 989,27	8 776 905,05
Osakkeet ja osuudet	927 555,26	927 520,26
Muut lainasaamiset	564 558,04	569 558,04
Muut saamiset	99 460,05	99 460,05
Sijoitukset	1 591 573,35	1 596 538,35
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	11 012 302,64	11 387 053,69
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	3 695,66	3 695,66
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 381,07	2 715,39
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Aineet ja tarvikkeet	9 377,24	9 377,24
Muu vaihto-omaisuus	215 982,34	219 230,24
Vaihto-omaisuus	225 359,58	228 607,48
Myyntisaamiset	227 189,54	204 273,00
Lainasaamiset	78 140,00	20 140,00
Muut saamiset	52 177,48	23 472,30
Siirtosaamiset	39 272,52	74 895,65
Lyhytaikaiset saamiset	396 779,54	322 780,95
Saamiset	396 779,54	322 780,95
Rahat ja pankkisaamiset	1 229 831,42	1 243 563,82
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 851 970,54	1 794 952,25
VASTAAVAA YHTEENSÄ	12 870 349,91	13 188 416,99

	2025	2024
VASTATTAVAA		
Peruspääoma	6 417 235,09	6 417 235,09
Edell. tilikausien ylijäämä (alijäämä)	414 689,03	-453 928,43
Tilikauden yli-/alijäämä	313 563,97	868 617,46
OMA PÄÄOMA	7 145 488,09	6 831 924,12
Muut pakolliset varaukset	0,00	56 079,57
Pakolliset varaukset	0,00	56 079,57
Lahjoitusrahastojen pääomat	3 695,66	3 695,66
Muut toimeksiantojen pääomat	261 797,06	266 575,61
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	265 492,72	270 271,27
VIERAS PÄÄOMA		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 491 803,00	4 146 845,00
Pitkäaikainen vieras pääoma	3 491 803,00	4 146 845,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	655 042,00	718 902,00
Saadut ennakot	1 330,00	680,00
Ostovelat	331 290,74	279 487,62
Liittymismaksut ja muut velat	213 933,20	203 846,98
Siirtovelat	765 970,16	680 380,43
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 967 566,10	1 883 297,03
Vieras pääoma	5 459 369,10	6 030 142,03
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	12 870 349,91	13 188 416,99

3.4 KONSERNILASKELMAT

3.4.1 Konsernituloslaskelma

	2025	2024
Toimintatuotot	2 340 726,36	2 445 532,00
Toimintakulut	-9 885 597,51	-9 422 199,19
Osuus osakk.yht. voitosta/tappiosta	7 258,90	-2 696,42
Toimintakate	-7 537 612,25	-6 979 363,61
Verotulot	7 245 233,14	7 207 025,82
Valtionosuudet	1 733 532,09	1 699 788,34
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	343,43	284,96
Muut rahoitustuotot	19 475,68	32 096,05
Korkokulut	-182 420,14	-205 974,23
Muut rahoituskulut	-27 274,67	-14 227,46
Vuosikate	1 251 277,29	1 739 629,87
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-834 005,45	-837 572,12
Kertaluonteiset poistot	0,00	-8 129,72
Arvonalentumiset	-1 682,00	-5 687,27
Tilikauden tulos	415 589,84	888 240,76
Tilinpäätössiirrot	769,88	769,88
Tilikauden verot	-1 364,41	-2 982,76
Laskennalliset verot	-18 100,00	-473,97
Tilikauden ylijäämä	396 895,32	885 553,90

3.4.2 Konsernitase

	2025	2024
VASTAAVA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat oikeudet	26 339,20	30 454,46
Muut pitkävaikutteiset menot	899 367,83	983 418,06
Aineettomat hyödykkeet	925 707,03	1 013 872,52
Maa- ja vesialueet	2 562 990,44	2 568 897,44
Rakennukset	7 626 429,65	8 097 647,24
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 290 018,71	2 340 658,50
Koneet ja kalusto	178 040,85	147 767,09
Muut aineelliset hyödykkeet	13 390,24	16 359,55
Ennakkomaksut ja keskeneräiset	99 129,43	9 614,32
Aineelliset hyödykkeet	12 769 999,31	13 180 944,14
Osakkeet ja osuudet	810 729,41	803 435,50
Muut lainasaamiset	195 155,58	195 155,58
Muut saamiset	15 942,44	15 942,44
Sijoitukset	1 021 827,43	1 014 533,52
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	14 717 533,77	15 209 350,17
Valtion toimeksiannot	423 059,11	402 482,26
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	3 695,66	3 695,66
Muut toimeksiantojen varat	2 381,07	2 715,39
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	429 135,84	408 893,31
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Aineet ja tarvikkeet	21 860,17	21 941,26
Keskeneräiset tuotteet	5 037,06	7 255,93
Muu vaihto-omaisuus	215 982,34	219 230,24
Vaihto-omaisuus	242 879,56	248 427,42
Muut saamiset	94,53	94,53
Pitkäaikaiset saamiset	94,53	94,53
Myyntisaamiset	253 042,34	232 669,80
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	61 589,42	35 580,87
Siirtosaamiset	45 279,07	85 942,68
Lyhytaikaiset saamiset	359 910,83	354 193,35
Saamiset	360 005,36	354 287,88
Rahoitusarvopaperit	7 329,33	7 124,94
Rahat ja pankkisaamiset	1 518 521,29	1 445 086,09
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	2 128 735,54	2 054 926,34
VASTAAVAA YHTEENSÄ	17 275 405,15	17 673 169,83

	2025	2024
VASTATTAVAA		
Peruspääoma	6 417 235,09	6 417 235,09
Arvonkorotusrahasto	11 859,08	11 859,08
Muut omat rahastot	36 591,04	34 505,92
Ylijäämä, ed. tilikaudet	1 383 439,67	500 740,75
Tilikauden yli-/alijäämä	396 895,32	885 553,90
OMA PÄÄOMA	8 246 020,18	7 849 894,74
PAKOLLISET VARAUKSET		
Valtion toimeksiannot	125 026,22	124 892,72
Lahjoitusrahastojen pääomat	3 695,66	3 695,66
Muut toimeksiantojen pääomat	555 110,88	541 304,42
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	683 832,76	669 892,80
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 825 383,35	6 724 870,04
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Saadut ennakot	32 501,13	26 231,23
Muut velat	48 718,53	48 718,53
Pitkäaikainen vieras pääoma	5 906 603,01	6 799 819,80
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	815 334,03	840 807,69
Lainat muilta luotonantajilta	19 370,23	0,00
Saadut ennakot	13 152,78	17 517,23
Ostovelat	382 031,85	350 295,04
Liittymismaksut ja muut velat	254 152,80	233 293,73
Siirtovelat	804 363,63	720 048,22
Laskennalliset verovelat	146 415,40	128 315,40
Lyhytaikainen vieras pääoma	2 434 820,72	2 290 277,31
VIERAS PÄÄOMA	8 341 423,73	9 090 097,10
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	17 275 405,15	17 673 169,83

Vuoden 2024 ylijäämä, ed.tilikaudet, lyhytaikainen vieras pääoma ja vieras pääoma on korjattu arvo.

3.4.3 Konsernirahoituslaskelma

	2025	2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 251 277,29	1 739 629,87
Tilikauden verot	-1 364,41	-2 982,76
Tulorahoituksen korjaukset	-80 592,08	63 375,54
Toiminnan rahavirta yhteensä	1 169 320,80	1 800 022,65
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-393 226,36	-210 101,10
Rah.osuudet investointimenoihin	50 707,22	15 147,91
Pys.vast.hyödykk. luovutustulo	20 083,48	3 690,77
Investointien rahavirta yhteensä	-322 435,66	-191 262,42
Toiminnan ja investointien rahavirta	846 885,14	1 608 760,23
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0,00	-7 280,00
Antolainasaamisten vähennys	5 000,00	6 820,00
Antolainauksen muutokset yhteensä	5 000,00	-460,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	26 984,24	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 006 913,94	-858 298,02
Lyhytaikaisten lainojen muutos	127 339,59	-199 704,95
Lainakannan muutokset yhteensä	-852 590,11	-1 058 002,97
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-6 302,57	-17 872,02
Vaihto-omaisuuden muutos	5 547,86	-3 926,38
Saamisten muutos	-50 266,72	50 737,35
Korottomien velkojen muutos	125 365,98	-69 126,42
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	74 344,56	-40 187,48
Rahoituksen rahavirta	-773 245,56	-1 098 650,45
Rahavarojen muutos	73 639,58	510 109,78
Rahavarat 31.12.	1 525 850,62	1 452 211,03
Rahavarat 1.1.	1 452 211,03	942 101,25
Rahavarojen muutos	73 639,58	510 109,78

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

4.1.1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on merkitty niiden tilitysajankohdan mukaisesti.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseessa hankintamenoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Kuukanrinteen tontit on merkitty kunkin tontin osuutta alkuperäisestä hankintahinnasta vastaavaan hintaan, joka on pienempi kuin kunnanvaltuuston päättämä hinta eli todennäköinen luovutushinta. Muut vaihto-omaisuuteen merkityt myytävät tontit on merkitty taseeseen kunnanvaltuuston päättämään hintaan eli todennäköiseen luovutushintaan. Osa myytäviksi tarkoitetuista lohkomattomista tonteista on vielä pysyvien vastaavien maa- ja vesialueissa.

Öljysäiliön varaston arvo on FIFO-periaatteella. Varasto on arvostettu hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Suojaamistarkoituksessa tehdyt koronvaihto-sopimukset on esitetty liitetiedoissa kohdassa Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt. Kunta on sitonut pitkäaikaisten lainojen kiinteän koron koronvaihtosopimuksella vaihtuvaan korkoon ja Kuukanniemen koulun

kiinteistöleasingsopimuksella vaihtuvan koron kiinteään korkoon. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Sopimukset ovat voimassa 2.1.2034 asti.

4.1.2 Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikaudella 2025 purettiin 56 100 euron pakollinen varaus.

Tilikaudella kirjattiin Palola-kiinteistön ostolaskuista vähennysrajoitteiksi arvonlisäveron osuus, joka kohdistuu verottomaan vuokraukseen. Kuluksi jääneen arvonlisäveron osuus oli noin 9 300 euroa. Tilikauden muihin välillisiin ja välittömiin veroihin sisältyy ALV 120 §:n perusteella tehtyä kiinteistöinvestointia koskevan hankintaan sisältyvän veron vähennyksen tarkistamista. Kiinteistöinvestointi oli suoritettu kokonaan palautukseen oikeuttavaan tarkoitukseen ja kiinteistön käyttö muuttui siten, että palautukseen oikeuttavan käytön osuus pieneni suhteessa alkuperäiseen käyttötarkoitukseen. Kunta palautti 600 euroa Palola/Oljamikoti-kiinteistöinvestoinnin arvonlisäverosta.

Tapaturmavakuutusmaksua maksettiin edellisvuotta vähemmän 12 600 euroa. Loppulaskua vuoden 2025 tapaturmavakuutuksesta ei saatu Pohjola vakuutuselta tilinpäätöksen laadinnan aikaan. Vakuutusmaksuissa tuli 21 700 euron säästö edellisvuoteen verrattuna.

Tukkuvesisopimuksen myötä vuoden 2025 puhtaanveden ostot lisääntyivät 61 681 euroa, mutta sähkössä ja lämmityksessä säästettiin 40 500 euroa.

Te-palveluista maksettiin 266 000 euroa Lappeenrannan kaupungille ja kunnan maksamat sakkomaksut työttömyyden pitkittymisestä lisääntyivät 186 300 eurolla edellisvuodesta.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Tilikauden muihin välillisiin ja välittömiin veroihin sisältyy aikaisempien tilikausien hankinnan sisältyvän veron vähennyksen tarkistamista. Kiinteistöinvestointi oli suoritettu kokonaan palautukseen oikeuttavaan tarkoitukseen ja kiinteistön käyttö muuttui siten, että palautukseen oikeuttavan käytön osuus lakkasi. Tilikaudelle kirjattiin vuonna 2024 lakkautetun Punaportinkadun päiväkodin kiinteistöinvestoinnin arvonlisäveroja 2 800 euroa.

Kansalaisopiston vuoden 2025 loppulaskussa laskutettiin vuoden 2024 sisäiset erät.

4.1.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt sekä kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty ja konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Konserniyhteisöjen maksamat kiinteistöverot on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä sisäisinä erinä.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa ja osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminointimenetelmä vastaa olennaisilta osin hankintamenomenetelmää.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistöyhtiön ja lämpöyhtiön aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistoja ei ole yhdenmukaistettu kunnan poistosuunnitelman kanssa. Kuntajaoston lausunnon 111/2015 perusteella tilinpäätöstietojen muuttaminen kunnan tilinpäätösperusteiden mukaiseksi voidaan jättää tekemättä, koska yhtiöt kirjaavat hyödykkeiden hankintamenon vaikutusaikaan poistoina kuluksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisö on yhdistely konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuottojen erittely (esitetään vain ulkoisista eristä)

Lemin kunta	2025	2024
Keskusvaali- ja tarkastuslautakunta	3 193,40	16 221,60
Kunnanhallitus	119 152,19	215 030,43
Sivistyslautakunta	367 497,59	372 163,24
Tekninen lautakunta	776 852,09	764 672,50
Kunnan toimintatuotot yhteensä	1 266 695,27	1 368 087,77

Lemin kuntakonserni	2025	2024
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä		
Etelä-Karjalan koulutus kuntayhtymä	43 806,45	54 433,24
Lemin Lämpö Oy	154 114,48	150 353,21
Etelä-Karjalan liitto	53 864,92	62 605,95
Koy Lemin Vuokratalot	498 140,39	486 295,68
Koy Lemin Palvelutalo	357 192,72	357 193,20
Lemin kunta	1 233 607,40	1 334 650,72
Konsernin toimintatuotot yhteensä	2 340 726,36	2 445 532,00

Vuoden 2024 arvoa on korjattu. Valmistusvarastojen muutos erä merkitty toimintakulujen oikaisuksi.

Verotulojen erittely

	2025	2024
Kunnan tulovero	5 751 316,45	5 744 532,48
Osuus yhteisöveron tuotosta	324 046,34	308 492,19
Kiinteistövero	1 213 131,74	1 197 937,78
Verotulot yhteensä	7 288 494,53	7 250 962,45

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely

	2025	2024
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	1 841 372,00	1 591 864,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	1 317 158,00	1 323 982,00
Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-639 111,00	-700 885,00
Verotulomenetysten korvaus	252 732,00	503 955,00
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	1 454 993,00	1 394 934,00

Palvelujen ostojen erittely

	2025	2024
Asiakaspalvelujen ostot	220 388,83	173 134,74
Muiden palvelujen ostot	1 952 919,76	1 800 135,33
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	2 173 308,59	1 973 270,07

Valtuustoryhmille annetut tuet

Suoraa rahallista tukea valtuustoryhmille ei ole maksettu. Kunnan tiloja on annettu valtuustoryhmien käyttöön korvauksetta.

Suunnitelmapoistojen perusteet

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty vuonna 2019 tarkistettua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenosta arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan.

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 5 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat oikeudet	5v	20 %	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	5v	20 %	tasapoisto
Maa- ja vesialueet	ei poisteta		
Rakennukset	15-30v	3,3 - 6,7 %	tasapoisto
Vesi- ja jätevesijohtoverkostot, tie- ja infrarakenteet		30v menojäännöspoisto, menojäännökseksi jätetään 15%	menojäännöspoisto
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet		10 - 25 % menojäännö	menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto	3-5v	20 - 33,3 %	tasapoisto
Osakkeet ja osuudet	ei poisteta		

Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Palkkavaraukset 1.1.	0,00	0,00	6 079,57	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	6 079,57	0,00	6 079,57
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	-6 079,57	0,00
Palkkavaraukset 31.12.	0,00	6 079,57	0,00	6 079,57
Riita-asia 1.1.	0,00	0,00	50 000,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	50 000,00	0,00	50 000,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	-50 000,00	0,00
Riita-asia 31.12.	0,00	50 000,00	0,00	50 000,00
E-K koulutuskyn varaus	7 205,61	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	1 018,37	7 205,61	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	-4 095,50	0,00	0,00	0,00
E-K koulutuskyn varaus	4 128,48	7 205,61	0,00	0,00

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	13 888,00	2 709,32	13 888,00	2 709,32
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>13 888,00</i>	<i>2 709,32</i>	<i>13 888,00</i>	<i>2 709,32</i>

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2025	2024
Osinkotuotot muista yhteisöistä	6 914,12	10 113,22
<i>Yhteensä</i>	<i>6 914,12</i>	<i>10 113,22</i>

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet					
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkom. ja kesk.er.h	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	30 192,23	983 418,06	1 013 610,29	2 320 979,16	4 132 486,65	2 232 603,68	83 835,56	7 000,00	8 776 905,05
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	304 531,38	304 531,38
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	17 028,39	12 597,59	0,00	21 081,24	50 707,22
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	5 907,00	0,00	0,00	1 682,00	0,00	7 589,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	92 242,56	82 027,96	86 718,81	-260 989,33	0,00
Tilikauden poisto	10 820,04	84 050,23	94 870,27	0,00	380 803,63	107 063,88	33 283,43	0,00	521 150,94
Poistamaton hankintameno 31.12.	19 372,19	899 367,83	918 740,02	2 315 072,16	3 826 897,19	2 194 970,17	135 588,94	29 460,81	8 501 989,27
Kirjanpitoarvo 31.12.	19 372,19	899 367,83	918 740,02	2 315 072,16	3 826 897,19	2 194 970,17	135 588,94	29 460,81	8 501 989,27

Sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset		
	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhtiöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset konserniyhtiöt	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	61 161,75	495 674,36	26 633,45	344 050,70	927 520,26	473 862,51	195 155,58	669 018,09
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	35,00	35,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-5 000,00	0,00	-5 000,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	61 161,75	495 674,36	26 633,45	344 085,70	927 555,26	468 862,51	195 155,58	664 018,09
Kirjanpitoarvo 31.12.	61 161,75	495 674,36	26 633,45	344 085,70	927 555,26	468 862,51	195 155,58	664 018,09

Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

	Tasearvo 1.1.	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tasearvo 31.12.	Kunnan osuus kuntayhtymän peruspääomasta
Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä	20 231,11	0,00	0,00	20 231,11	20 231,11
Etelä-Karjalan liitto	6 402,34	0,00	0,00	6 402,34	6 402,34

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot
Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Nimi	Y-tunnus	Kunnan ja konsernin omistus--osuus	Kuntakonsernin osuus		
			omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden tuloksesta
Tytäryhteisöt					
KOY Lemin Vuokratalot	1064716-6	100,00 %	168 574,80	1 746 836,28	6,91
Lemin Lämpö Oy	0162564-3	100,00 %	186 043,98	214 387,85	4 726,69
KOY Lemin Palvelutalo	2614125-8	100,00 %	2 581,76	1 202 037,05	6,76
		Yhteensä	357 200,54	3 163 261,18	4 740,36
Kuntayhtymät					
Etelä-Karjalan koulutus kuntayhtymä	1027740-9	0,90 %	205 166,49	100 472,78	3 325,28
Etelä-Karjalan liitto	0869462-5	1,90 %	55 184,57	10 491,43	643,47
		Yhteensä	260 351,05	110 964,21	3 968,76
Osakkuusyhteisöt					
Saimaan Kuitu Oy	2704880-5	20,00 %	435 703,80	1 458 182,53	7 258,90

Saamisten erittely

	2025		2024	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	10 994,36	0,00	13 799,75
Lainasaamiset	0,00	78 140,00	0,00	20 140,00
Yhteensä	0,00	89 134,36	0,00	33 939,75
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	261,63
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	261,63
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	14 545,78	0,00	16 633,31
Siirtosaamiset		0,00		2 811,17
Yhteensä	0,00	14 545,78	0,00	19 444,48
Saamiset yhteensä	0,00	103 680,14	0,00	53 645,86

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät korot	11 574,75	15 250,00	11 574,75	15 250,00
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	22 900,55	17 196,20	22 900,55	17 196,20
Palkkatukisaamiset	0,00	5 335,08	0,00	5 335,08
Koulutuskorvaussaamiset	1 887,69	2 544,39	1 887,69	2 544,39
Valtionavustussaamiset	345,02	679,51	0,00	0,00
Vakuutussaamiset	4 567,24	5 607,65	418,15	0,00
Muut tulojäämät	4 003,82	39 329,85	2 491,38	34 569,98
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	45 279,07	85 942,68	39 272,52	74 895,65

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Peruspääoma 1.1.	6 417 235,09	6 417 235,09	6 417 235,09	6 417 235,09
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	6 417 235,09	6 417 235,09	6 417 235,09	6 417 235,09
Arvonkorotusrahasito 1.1.	11 859,08	11 859,08	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasito 31.12.	11 859,08	11 859,08	0,00	0,00
Muut omat rahastot 1.1.	34 505,92	35 275,80	0,00	0,00
Lisäykset	2 085,12	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	-769,88	0,00	0,00
Muut omat rahastot 31.12.	36 591,04	34 505,92	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 386 294,65	500 740,75	414 689,03	-453 928,43
Vähennykset			0,00	0,00
Siirrot	-2 855,00			
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 383 439,65	500 740,75	414 689,03	-453 928,43
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	396 895,32	885 553,90	313 563,97	868 617,46
Oma pääoma yhteensä	8 246 020,18	7 849 894,74	7 145 488,09	6 831 924,12

Konsernissa korjattu vuoden 2024 edellisten tilikauden ylijäämän arvo.

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät

	2025	2024
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	414 689,03	-453 928,43
Tilikauden yli-/alijäämä	313 563,97	868 617,46
Kertynyt yli-/alijäämä	728 253,00	414 689,03

Pitkäaikaiset velat

	2025	2024
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 594 195,00	1 924 405,00
Pitkäaikaiset velat yhteensä	1 594 195,00	1 924 405,00

Velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua.

Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Riita-asia	0,00	50 000,00	0,00	50 000,00
Henkilöstökulut	0,00	6 079,57	0,00	6 079,57
Etelä-Karjalan koulutus kyn	4 128,48	7 205,61	0,00	0,00
Pakolliset varaukset yhteensä	4 128,48	63 285,18	0,00	56 079,57

Vieras pääoma

	2025		2024	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	27 708,47	0,00	32 161,16
Yhteensä		27 708,47	0,00	32 161,16
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset yhteensä	0,00	27 708,47	0,00	32 161,16

Sekkitililimiitti

	2025	2024
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	300 000,00	300 000,00
- siitä käyttämättä oleva määrä	300 000,00	300 000,00

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat</i>				
Valtionavustusennakot	138 264,60	99 791,53	132 654,60	99 791,53
Lomapalkkajaksotus	581 063,75	571 601,96	558 563,05	548 785,21
Korkojaksotukset	23 435,72	34 737,77	14 123,30	23 991,68
Muut siirtovelat	61 599,56	13 916,96	60 629,21	7 812,01
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>804 363,63</i>	<i>720 048,22</i>	<i>765 970,16</i>	<i>680 380,43</i>
Siirtovelat yhteensä	804 363,63	720 048,22	765 970,16	680 380,43

4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
<i>Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta</i>	<i>2 411 765,00</i>	<i>2 631 222,65</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	3 577 900,00	3 577 900,00	0,00	0,00

Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Toimitilojen vuokravastuut	2 070 079,00	2 370 039,73	2 045 863,06	2 340 005,11
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut *)	97 441,67	79 462,71	85 247,00	65 604,29
Maa-alueiden vuokravastuut	44 627,10	46 290,29	43 982,25	45 317,41
Muut vuokravastuut	64 013,30	90 869,18	64 013,30	90 869,18
Vuokravastuut yhteensä	2 276 161,07	2 586 661,91	2 239 105,61	2 541 795,99
siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	278 259,79	277 934,81	267 779,59	267 041,89
siitä PPP-hankkeet	2 013 952,13	2 783 436,31	2 013 952,13	2 288 045,71
siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	269,84	269,84	0,00	0,00
Kunnan leasingvuokrasopimuksiin sisältyy lunastusehdon mukaisia vastuuta. *) vuoden 2024 arvoa korjattu konsernissa				

Vastuositoumukset

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Takaukset samaan konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0,00	0,00	2 421 332,00	2 918 110,53
Jäljellä oleva pääoma	0,00	0,00	1 258 962,00	1 354 403,65
osakkuusyhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0,00	0,00	480 000,00	480 000,00
Jäljellä oleva pääoma	0,00	0,00	164 000,00	212 000,00

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2025	2024
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	26 463 818,00	24 734 882,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	33 873,00	26 543,00

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Sopimus Kuukanniemen koulun osto-oikeudesta *)	949 550,00	949 550,00	949 550,00	949 550,00
Esco-hanke/Koulukeskus ilmastointi jäännösarvo 01/28	19 130,29	19 130,29	19 130,29	19 130,29
Led-katuvalot jäännösarvo 10/27	15 656,73	15 656,73	15 656,73	15 656,73
Arvonlisäveron palautusvastuu	130 371,91	262 511,06	121 277,45	148 110,80
Johdannais sopimusten markkina-arvot	-189 473,48	-119 640,41	0,00	-119 640,41
Lappeenrannan lukuun säilytettävät maa-ainesvakuudet	1 855,12	1 855,12	0,00	3 855,75

*) Sopimus 06/2016, vuokra-aika alkanut 1.11.2017 ja päättyy 1.11.2037, oikeus irtisanoa sopimus, kun varsinaista vuokra-aikaa kuluu 15 vuotta (2032)

Sopimuksen tarkoitus	2025	2024
Koronvaihtosopimukset		
Yksittäisen lainan korkoriskin suojaaminen. Sopimuksella vaihdetaan kiinteä korko vaihtuvaksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä ja koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 4.5.2026		
- lainapääomaa vastaava nimellisarvo	50 000,00	100 000,00
- käypä arvo pankin ilmoituksen mukaan	257,62	1 338,09
Sopimus on tehty Kuukanniemen koulun leasing-sopimuksen koron nousun suojaamiseen. Koronvaihtosopimuksen ja leasingsopimuksen pääomat vastaavat likimain toisiaan. Sopimus erääntyy 2.1.2034.		
-sopimuksen laskennallinen pääoma	3 000 000,00	3 000 000,00
- käypä arvo pankin ilmoituksen mukaan	-189 731,10	-120 978,50

Lemin kunta myönsi Rautjärven kunnalle vastatakauksena yhteisvastuullisen täytetäkauksen (kv 13.12.2021 § 66). Etelä-Karjalan virkistysalueasäitiön Kuntarahoitus Oy:n miljoonan euron kuntatodistuslimiitin omavelkaisesta takauksesta Lemin kunnan osuus on 5,6 % ja regressiovastuu pääomasta enintään 7,0 % (70 000 euroa).

4.5 Ympäristöasioiden esittäminen

Ympäristötuotot ja -kulut

Ulkoiset ja sisäiset	2025	2024
5305 Jätehuolto		
Tuotot	50,00	50,00
Kulut	-18 871,72	-648,55
<i>(kulut ovat osana ympäristötoimen menoa, eivät tällä kustannuspaikalla seurattu)</i>		
5310+5692 Ympäristön ja pohjavesien suojelu		
Tuotot	4 924,64	4 377,56
Kulut	-2 878,59	-7 079,22
5691 Maankaatopaikka		
Tuotot	0,00	1 440,00
Kulut	-1 575,56	-757,89
Suunnitelmapoistot	-325,81	-346,60
5740-5750 Viemärilaitos		
Tuotot	259 683,10	259 390,87
Kulut	-287 284,70	-276 098,73
Suunnitelmapoistot	-33 540,85	-36 809,54
5690 Klemin ja Sinkko alueen kuivatus		
Suunnitelmapoistot	-1 157,94	-1 231,86

Pysyviin vastaaviin sisältyviä aktivoituja pitkävaikutteisia ympäristömenoja

	2025	2024
- Viemäriverkosto	650 550,29	654 381,14
- Jätteenkäsittelypaikka	10 700,36	10 700,36
- Maankaatopaikka	5 104,28	5 430,09
- Klemin ja Sinkon alueen kuivatus	18 141,13	19 299,07

4.6 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilötyövuodet 31.12.

htv2	2025	2024
Hallintopalvelut	5,32	5,97
Sivistyspalvelut	71,95	73,23
Tekniset palvelut	17,51	17,77
Yhteensä	94,78	96,97

Yleisohjeen tilinpäätöksen liitetiedoista (2025) mukaan esitetään henkilöstön lukumäärä henkilötyövuosina. Aikaisempi esitystapa oli henkilöstömäärä ja vuoden 2024 arvo on muutettu vastaamaan uutta esitystapaa.

Henkilöstökulut

	2025	2024
Rahapalkat	4 266 163,40	4 174 265,82
Eläkekulut	831 843,91	857 826,11
Muut henkilösivukulut	103 925,59	92 936,21
Henkilöstökorvaukset	-32 322,15	-38 962,45
Siviilipalveluksen päivärahat	0,00	0,00
Jaksotetut palkat ja palkkiot henkilösivukuluineen	9 777,84	-4 491,63
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	5 179 388,59	5 081 574,06
Luontoisedut	47 788,62	50 029,50
Aktivoidut henkilöstökulut	0,00	0,00
Henkilöstökulut yhteensä	5 227 177,21	5 131 603,56

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2025	2024
Keskusta	1352,96	1754,88
Kokoomus	2038,05	1681,93
Perussuomalaiset	69,08	125
Kristillisdemokraatit	81	111,38
Sosialidemokraatit	702,71	474,51
Luottamushenkilömaksut yhteensä	4 243,80	4 147,70

Tilintarkastajan palkkiot

	2025	2024
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	5 862,50	5 202,00
Tarkastuslautakunnansihteerin tehtävät	6 355,00	6 490,00
Palkkiot yhteensä	12 217,50	11 692,00

Intressitahotapahtumat

Kunta antoi kokonaan omistamalleen Kiinteistö Oy Lemin Vuokratalolle 90 000 euron lyhytaikaisen tilapäislainan, josta 31.12.2025 oli avoimena 58 000 euroa. Lainasta ei peritä korkoa eikä sille ole vaadittu vakuutta.

Kunnanjohtajan kanssa solmittiin 16.7.2025 kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu yhdeksän kuukauden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta.

5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET, LEMIN KUNNAN VESIHUOLTOLAITOS

5.1 Toimintakertomus 2025

Vesi- ja viemärlaitos

Vastuuhenkilönä toimii tekninen johtaja. Vesilaitoksen hoitajana on tekninen johtaja, työajan ulkopuolella teknisen palveluiden päivyestäjä (puh. 040 623 4125).

Yleistä

Kunnallinen vesihuoltolaitos vastaa ja kehittää toimintatapoja, että sen asiakkailta on käytössä talousveden laatuvaatimusten ja -suositusten täyttävää talousvettä. Tavoitteena on varmatoiminen ja laadukas vesi- ja viemärlaitos.

Vesilaitos

Vesilaitoksen toiminta-alueeseen kuuluvat kirkonkylä, Kuukanniemi, Tuomelanpelto ja Mikonharju. Kunnan alueella toimii kolme osuuskuntaa, joista kaksi on vesiosuuskuntia ja yksi vesihuolto-osuuskunta.

Lemillä on kaksi vedenottamoita, jotka toimivat varavedenottamoina. Varavedenottamot pidetään toiminta kuntoisina. Mahdollisen häiriötilanteen seurauksena varavedenottamot käynnistetään ja niistä pumpataan talousveden laatuvaatimusten ja suositusten täyttävää pohjavettä asiakkaille. Talousvesi käsitellään ja desinfioidaan ennen verkostoon pumpausta. Lemin kunta allekirjoitti kesäkuussa 2024 tukkuvesisopimuksen ja heinäkuussa 2025 konsessiosopimuksen Lappeenrannan Energiaverkot Oy:n kanssa.

Viemärlaitos

Kunnan jätevedet pumpataan Lappeenrannan Energia Oy:n Toikansuon jätevedenpuhdistamolle puhdistettavaksi. Tavoitteena on minimoida viemäriverkoston vuotovedet savukonetta apuna käyttäen.

Lemin kunnalla ei ole hulevesiviemäriverkostoa, vaan kiinteistöjen hulevedet imeytetään maastoon.

Tunnuslukuja

Liittymät	639 kpl
Verkostoon pumpattu talousvesi	- m ³
Laskutettu vesimäärä	66 637 m ³
Laskutettu jätevesimäärä	51 016 m ³
Ostettu talousvesi	75 824 m ³
Jätevesimäärä (Toikansuolle)	- m ³
Veden ja jäteveden myyntihinta (alv 0)	1,89 €/m ³ ja 4,16 €/m ³ , yht. 6,05 €/m ³

5.2 Vesihuollon tuloslaskelma

	2025	2024
Vesi- ja jätevesimaksut (ulk)	394 698,10	387 888,07
Vesi- ja jätevesimaksut (sis)	17 637,05	15 866,17
Liikevaihto	412 335,15	403 754,24
Liiketoiminnan muut tuotot	79,40	417,54
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-134 626,91	-71 961,89
Palvelujen ostot	-317 415,02	-316 534,13
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-23,15	-1 403,23
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-33,12	-282,22
Muut henkilösivukulut	-1,25	-32,11
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-71 256,08	-64 997,16
Liiketoiminnan muut kulut	-2 758,02	-2 618,86
Liikeyli-/alijäämä	-113 699,00	-53 657,82
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	501,02	1 365,49
Muut rahoituskulut	-22 935,34	-20 106,78
Tilikauden yli-/alijäämä	-136 133,32	-72 399,11
Vesihuollon tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto	-20,5	-6,8
Voitto, %	-33,0	-17,9

Sijoitetun pääoman tuotto, %

= $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Muille maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Sijoitettu korollinen vieras pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$

Korollinen vieras pääoma tarkoittaa liikelaitoksen taseen pitkä- ja lyhytaikaisen vieraan pääoman eriä 1–5 (Joukkovelkakirjalainat, Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, Lainat kunnalta, Lainat julkisyhteisöiltä, Lainat muilta luotonantajilta). Myös ns. nollakorkoiset pitkäaikaiset lainat ovat sijoitettua pääomaa. Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona.

Tunnusluku kertoo liikelaitokseen sijoitetun pääoman tuoton eli mittaa liikelaitoksen suhteellista kannattavuutta. Tunnusluvun vertailtavuutta liikelaitosten kesken voi heikentää se, että pysyvien vastaavien hyödykkeiden kirjanpitoarvo saattaa poiketa olennaisesti käyvästä arvosta.

Voitto, %

= $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen varauksia} / \text{Liikevaihto})$

Tunnusluku kertoo, kuinka suuren prosentuaalisen osuuden liikelaitoksen yli-/alijäämä ennen varauksia ja veroja muodostaa liikevaihdosta. Jos prosenttiluku on negatiivinen, liikelaitoksen toiminta on tappiollista.

5.3 Vesihuollon tase

	2025	2024
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Muut pitkävaikutteiset menot	3 905,42	5 521,58
Aineettomat hyödykkeet	3 905,42	5 521,58
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	672,75	672,75
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 104 691,06	1 133 116,26
Koneet ja kalusto	57 412,88	25 043,00
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	1 162 776,69	1 158 832,01
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 166 682,11	1 164 353,59
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 381,07	2 715,39
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	138 504,89	145 053,56
Muut saamiset	0,00	6 024,83
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	138 504,89	151 078,39
Saamiset yhteensä	138 504,89	151 078,39
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	138 504,89	151 078,39
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 307 568,07	1 318 147,37
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	1 734 640,55	1 734 640,55
Edell. tilikausien yli-/alijäämä	-1 837 340,51	-1 764 941,40
Tilikauden yli-/alijäämä	-136 133,32	-72 399,11
Oma pääoma yhteensä	-238 833,28	-102 699,96
Muut pakolliset varaukset	0,00	26 308,00
Pakolliset varaukset	0,00	26 308,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 381,07	2 715,39
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	578 610,68	666 550,57
Pitkäaikainen vieras pääoma	578 610,68	666 550,57
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	87 939,94	113 250,76
Ostovelat	39 304,34	98 985,47
Liittymismaksut ja muut velat	836 515,68	508 229,22
Siirtovelat	1 649,64	4 807,92
Lyhytaikainen vieras pääoma	965 409,60	725 273,37
Vieras pääoma yhteensä	1 544 020,28	1 391 823,94
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 307 568,07	1 318 147,37

	2025	2024
Vesihuollon taseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	-18,3	-7,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	374,4	344,4
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	-1 973	-1 837
Lainakanta, 31.12., 1 000 €	667	780

Vesihuollon alijäämäisten tulosten seurauksena tasessa oma pääoma on menetetty.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa liikelaitoksen vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon liikelaitoksen käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden liikevaihdosta, liiketoiminnan muista tuotoista sekä tuesta ja avustuksesta kunnalta.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku liikelaitosten välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet liikelaitoksella on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko liikelaitoksella on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat + Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä)

Liikelaitoksen lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoina, osto-, siirto- ja muilla veloilla sekä korottomilla veloilla kunnilta/kuntayhtymiltä.

5.4 Vesihuollon rahoituslaskelma

	2025	2024
Toiminnan rahavirta		
Liikelyli-/alijäämä	-113 699,00	-53 657,82
Poistot ja arvonalentumiset	71 256,08	64 997,16
Rahoitustuotot ja -kulut	-22 434,32	-18 741,29
Tulorahoituksen korjaukset	-26 308,00	26 308,00
Toiminnan rahavirta yhteensä	-91 185,24	18 906,05
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-73 584,60	-25 043,00
Investointien rahavirta yhteensä	-73 584,60	-25 043,00
Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä	-164 769,84	-6 136,95
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-113 250,71	-113 250,72
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos muilta	12 573,50	34 084,49
Korottomien velkojen muutos kunnalta	322 269,71	26 598,00
Korottomien velkojen muutos muilta	-56 822,66	58 705,18
Rahoituksen rahavirta yhteensä	164 769,84	6 136,95
Vesihuollon rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v, 1 000 €	-410	-191
Investointien tulorahoitus, %	-88,2	-29,6
Laskennallinen lainanhoitokate	-0,4	0,1

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT**Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä**

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 \cdot (\text{Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} - \text{Tuloverot}) / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus % -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu varsinaisella tulorahoituksella (ilman satunnaisia tuloja). Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} + \text{Korkokulut} - \text{Tuloverot}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman erään Ylijäämä(alijäämä) ennen satunnaisia eriä lisätään korkokulut ja poistot ja arvonalentumiset ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

6 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Lemillä 23.3.2026

LEMINKUNNANHALLITUS

Juha Mielikäinen, puheenjohtaja

Anu Karhu, jäsen

Mervi Rings, jäsen

Enni Tuulainen, jäsen

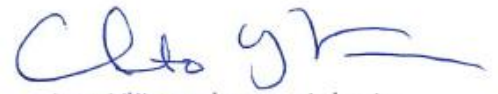
Mika Junnikkala, jäsen

Kaisa Alaoutinen, varajäsen

Antti Junni, jäsen

Arto Ylönen, kunnanjohtaja

TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Lemillä 21.5.2026

BDO Audiator Oy
Tilintarkastusyhteisö

Ulla-Maija Tuomela
Tilintarkastaja, JHT, KHT

7 LUETTELOT JA SELVITYKSET

Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista ja selvitys kirjanpidon säilytyksestä:

Asiakirja	Muoto	Säilytysaika	Säilytyspaikka
Tasekirja	Sähköinen ja sidottu	Pysyvästi	Dynasty, arkisto
Tase-erittelyt	Sähköinen, pdf- ja xls-tiedostot	10 v	Levyllä
Konsernitaseen yhdistelylaskelmat	Sähköinen, pdf- ja xls-tiedostot	10 v	Levyllä
Vesihuollon eriytyvät laskelmat	Sähköinen, pdf- ja xls-tiedostot	10 v	Levyllä
Rakennusvalvonta/Lupa-asiat	Sähköinen	Pysyvästi	Louhi, arkisto
Päiväkirja	Sähköinen	10 v	Archive-ohjelmisto
Pääkirja	Sähköinen	10 v	Archive-ohjelmisto
Toteutusvertailu	Sähköinen	10 v	Archive-ohjelmisto, levy
Palkkatulosteet	Sähköinen ja paperitulosteet	10-50 v	Archive-ohjelmisto hallinto-osasto, arkisto
Reskontrat	Sähköinen	10 v	Archive-ohjelmisto
Laskutus	Paperitulosteet	10 v	Hajautettu

Tositelajit

1	Pankkitositteet	30	Myyntireskontran suoritukset
2	Kassa ja verkkokauppa	31	Myyntilaskut tekninen
4	Poistot	33	Myyntilaskut sivistysosasto
6	Hankinnat/luovutukset	34	Myyntilaskut koulukeskus
8	Populus matkalaskut	38	Myyntilaskut Web
9	Palkkositteet	60	Vesilaskujen myynti
12	SL laskennalliset	86	Hyvitystenkohdistus
15	Luottotappiot	90	Muistiot
18	Päivähoito	98	Sisäisen laskennan tulos
20	Ostolaskujen maksut		Liitetietositteet
21	Ostolaskut		Konsernitositteet